

СРПСКА РЕЧ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ • БРОЈ 62 • 4. ЈАНУАР 1993. • 1500 ДИНАРА

ИТАЛИЈА 2200 МЛ, ФРАНЦУСКА 6,30 ФР, ШВАЈЦАРСКА 4,3 СФ, АУСТРИЈА 3,9 АТ, СР НЕМАЧКА 5,90 МЕМ, ШВАДСКА 25 СЕК, БЕЛГИЈА 40 БЕГ, ДОЛНАРДОН 3 ПП, ГРЧКА 300 ДРД, ПОРТУГАЛКА 25 ПОД, ДАНСКА 25 ДИК

НОВА НАРОДНА КЛЕТВА

ДАБОГДА ТЕ
ЋОСИЋ ПОДРЖАО!

ЗА НОВ
ИЗГЛЕД
ВАШЕГ ОРУЖЈА

ДРВЕНЕ КОРИЦЕ
„САВИЋ“

ТЕЛ: 039/35-064

НЕКА НАРОД ИЗАБЕРЕ

ГЛАСАЊЕ ЈЕ ИЗБОР

од избора зависи како ћемо живети

**СОЦИЈАЛИСТИЧКА
ПРИВРЕДА**

ТРЖИШНА ПРИВРЕДА

Мењамо систем који је једино створио пустош
у привреди Србије и владавину подобних...

Систем аматера.

Будућност је на страни слободног тржишта,
способних професионалаца и профита...

На нашој страни.

ДЕПОС

покрет на боље

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИЈСКИ
КОЛЕГИЈУМ

ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Раде Марковић

РЕДАКЦИЈА: Драгослав
Грујић, Славица Лазин,
Александар Цветковић,
Сандра Петрушић, Сандра
Јанковић, Благица Стоја-
новић, Милена Поповић,
Ђорђе Вукоје (фоторепор-
тер).

САРАДНИЦИ: Никола Ми-
лошевић, Младен Мар-
ков, Коста Чавошки, Ми-
ленко Вучетић, Владан
Василијевић, Никола Бур-
зан, Гордана Суша, Мили-
ца Лучић Чавић, Надеж-
да Гаће, Зоран Петровић
— Пироћанац, Ејуб Штит-
ковац, Љиљана Шоп, Или-
ја Давидовић, Небојша
Реџић, Златко Чобовић,
Сандра Скоко

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13—15, I улаз,
11000 Београд

ТЕЛЕФОНИ:
011/620-891 и 628-242
(секретаријат), 625-937
(редакција)

ТЕЛЕФАКС: 624-598

ЖИРО РАЧУН: динарски
60801-603-27562, девиз-
не уплате плати чеком на
адресу „Српске речи“

Лист излази сваког другог
понедељка
Рукописи и фотографије се
не враћају
Штампа ДП „Борба“, Ко-
совска 26, Београд

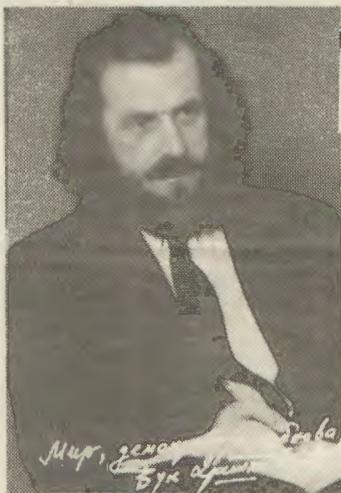
Мишљењем Секретарија-
та за информације Репуб-
лике Србије бр.
413-01-221/91-01 од 15.
фебруара 1991. одређена
је стопа пореза од 3%.

НОЋНИ ИЗБОРИ 1992.

*Изборни
парадокси*

*Шта би било да је Србија била
једна изборна јединица и да
је демократска опозиција
заиста била удружена?*

Веома успео портрет Вука
Драшковића, позом и изра-
жајношћу лица најсличнији
знамом портрету Достоје-
вског, снимљен је у фотограф-
ској радњи Весне Марковић
„Foto color 2000 m PRIN-
CESS“ на Зеленом венцу, Југ
Богданова 15.

Хиљаде тих оригиналних колор
фотографија урађено је за пред-
изборну кампању Вука Драшко-
вића и посланичких кандидата
ДЕПОС-а у десетинама села и
градова Србије, на путу дужем од
десет хиљада километара.

*Директна
краћа
гласова*

*Фалсификати
Улога
Добрице
Ћосића
Притужбе
грађана
Реаговања
Разговори са
страначким
првацима
Духовита
страна
отимачине
Како је на
изборе
реаговао
свет?*

ВУК ДРАШКОВИЋ

ОСТАЈТЕ ОВДЕ

Изборним резултатом од децембра 1990. Србија се окренула ка њеној партизанској прошлости, а изборним резултатом од децембра 1992. Србија је темељно враћена партизанским законима, моралу и кадровима из 1942. и 1945. године.

ДЕПОС је децембра 1992. покраден на сличан начин као и наша грађанска класа 1945.

ДЕПОС-ове победе приказане су као победе Слободана Милошевића, на исти начин на који су победе генерала Михаиловића приписане Јосипу Броз.

Уочи православног Божића 1942, на савјетовању Врховног партизанског штаба, одржаног у селу Иванчићи, на Романији, донета је одлука о „другој етапи револуције“, након чега је, за свега неколико месеци, спроведен идеолошки геноцид над првим главама српског народа, нарочито у Херцеговини, Босни и Црној Гори. Јаме су напуњене српским свештеницима, домаћинима, учитељима, трговцима, научницима, писцима... Та судбина ће задесити и Београд, Краљево, Чачак, Крушевац... целу Србију, али нешто касније. За само три дана, у октобру 1944, у Београду је ликвидирано око 12.000 научника, универзитетских професора, писаца адвоката, судија, глумаца, новинара, трговаца, свештеника, официра... Српски народ је тада обезглављен и обезбамењен.

Требало нам је пола века да се опоравимо. На несрећу нашу, 20. децембра 1992. поновили су нам се Иванчићи из јануара 1942. и сада следи — понављање злочина.

Машинка Требињца Влада Шегрта из 1942. сада је у рукама Требињца Војислава Шешеља и уперена је у исту мету. Сви они који су за Шегрта били „пета колона“ — такође су „пета колона“ и за његовог земљака Шешеља. Нема ниједног Србина од памети и угледа који за Шешеља није издајник и кога он не би да — ликвидира.

Нама су у парламенту и у власт 1945. нагрнули абаџије, шверцери, бравари, ратни злочинци, неписмени. Нама су сада и у парламенте и у власт и на челу странака и на челу многих „српских држава“ дошли исти такви људи.

Када је, 1946. године, у тадашњем вишестраначком парламенту, један господин затражио реплику, неки партизански примитивац извадио је пиштољ и дрекнуо: „Бандо издајнича, ово ће бити реплика за тебе!“

Ти примитивци су и сада запосели скупштине. Тешко Михизу ако затражи реплику Аркану.

Владимир Дедијер је лично 1944. по Београду ловио „издајнике“, новинаре, глумце, писце, академике... Шешељ то ради већ месецима.

Кад су усташе 1942. поклате Србе у селу Придворици (Југовићи, у мом роману „Нож“) Владо Шегрт је држао ватрене говоре о то-

ме како ће он са две чете својих пролетера умарширати у Загреб и обесити Анту Павелића, али те чете није покренуо да заштити Србе у Придворици.

Војислав Шешељ данас на исти начин блебеће о неке своје две чете са којима ће освојити Загреб и Скопље, али нигде ни њега ни тих чета да од усташа ослободе село у требињској општини, у коме се Шешељево отац родио. То село је већ месецима окупирано од усташа, а Шешељ Србује у студијима ТВ — Бастиље у Београду. И сваког дана тај „Јунак“ пита Србију: зашто издајник Вук Драшковић не иде у Херцеговину да брани Србе од усташа? Зашто, дакле, Вук Драшковић не иде у Херцеговину да ослободи Шешељево село од усташа?!

Тешко Херцеговини док је Шешељ буде бранио!

У тој истој Херцеговини, пре 70 година, један друштво Србин и Херцеговац, Алекса Шантић, песмом „Остајте овде“ обратио се својим комшијама муслиманске вере, молећи их да се не иселавају у Турску. Данас би сваког Србина који би се усудио да проговори као Алекса Шантић и да позове и православне и муслимане да обуставе рат и остану у Херцеговини — прогласили за издајника вере и нације и не би му било живота у Херцеговини.

Где смо, дакле, били пре седам деценија, док је Шантић бранио Српску Херцеговину, и где смо данас, кад је бране Шешељ и њему

слични? Будућности нема док у Херцег-Босни и овуда националне заставе наше не преузму нови Шантићи.

Никад, откад постојимо, нисмо толико ниско пали и толико осрамоћени као објављивањем изборног резултата од 20. децембра ове године.

Убице и олош су 1945. силом узели власт, а сада испада да је исте такве народ Србије изгласао за предводнике.

Срећом по нашу историју, Народ их није изгласао. Резултат је лажиран. Већина је била против. Ипак је превише оних који су 1992. гласали за партизанску 1942. годину. Та ће мрља још дуго остати на нашој националној савести.

Шта и како даље? Одупрети се, жестоко, мањини и мраку 1942. године. Свим средствима! И остати овде!

На изборима смо победили.

Све што је младо, паметно, лепо, храбро и снажно, гласало је за ДЕПОС, за демократију, за европску и снажну Србију, која једина може да заштити и сједини све наше земље у Крајине.

Јачи смо, бројнији смо.

Ми смо будућност. Не смемо им дозволити да изборну превару преокрену у стварну победу њихових намера.

Поручимо им, нек знају: Црвеног терора у Србији и над Србима више никад бити неће. Нећемо одустати, до победе, ма колико то било тешко и дуготрајно.

СРБИ И СРБИЈАНЦИ

На дан избора и изборне тишине, пошто је посредством „дневног листа са највећим тиражом у СРЈ“ командант авијације, језиком титоистичке надмености и подметања, понизио Савезног премијера — свог министра војног, 20. децембра су исте новине и поред јавног укора због нарушеног путања, наставиле изборну агитацију бодрети омиљеног Председника и његово оронуло чланство чак и преко забавне стране у рубрици верујућих читача хороскопа. Испод нацртаног Лава, који удобно спава омамљен сунцем на зениту, звездочитац је видео за људе рођене у најтоплијем месецу готово ванземаљска достигнућа у децембру, када ће „ређати успех за успехом“, да би једним панегиричним идиотизмом најавио 21. децембра као дан дефинитивног тријумфа Лава над својим противницима који су „безуспешно покушали да га омету“, наравно у освајању власти. У Панићевом губитничком знаку „стрелац“ саветује се нужност бављења „специјално својом струком“.

Медијски ратови за придобијање лаковерних, простих али и часних људи које подједнако брине судбина своје земље и властита несрећа, воде се и на овакав начин. Реч је о фанатичној одбрани власти свим средствима при чему су силовање медија и крађа гласова само забавни мерифетлуци. Озбиљније претње стижу од организованог политичког криминала у служби једне идеологије, где се Срби као са ланца пуштају једни на друге.

Власт од које на земљи нема бекства, прогласила је привид истином а истину привидом. До сада је било људи који су имали храбрости да брине свој став и по цену сопственог живота; било је људи који су имали способности да прикрију сопствене мисли, како би очували живот и мир; било је људи који су мењали своје погледе и ставове због властите катарзе и покајања али и оних због добити и почасти. После ових избора њихово морално вредновање постаје беспредметно — сви се они од сада јавно препознају и да хоће не могу да побегну једни од других.

Колико је Срба пало 1914. када се Босна запалила? Гојко Николиш сведочи за „Недељну Борбу“ о злоделима свог земљака Николе Вујичића почињеним над Србијанцима. Тај се Никола Вујичић, звани „Суџук“, јавно хвалио како је као аустроугарски војник нападао у Мачви бајонетом живу српску децу, он „чист Србаљ који се крстио са три прста и славио Св. Ђурђа“. Па они солдати опкољени на Мачковом Камену, на позив србијанских војника: „предај се Швабо“, одговарају: „Нијесмо ми Швабе, вањ Срби из Лике, а Србин се не предаје никада!“ Срби су, каже даље Гојко Николиш, „занимљиви мајстори певачи (бољи од оних Вагнерових) али су и врло ефикасне ухоче, достављачи, лопови, полтрони, улизице, фирери и — кољачи, али наравно и забога, не сви и не свагда него само онда кад то „историјски“ затреба или зарад остварења некаквог националног програма“.

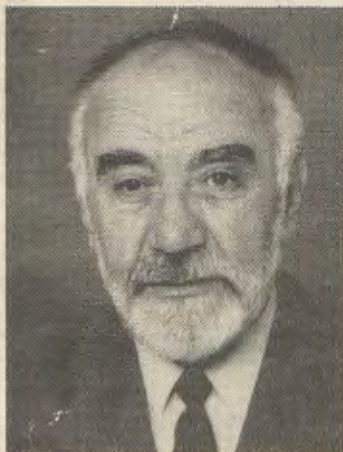
Колико је Србијанаца погубљено 1944-1945. од Срба с оне стране Дрине, хероја личких, банијских, кордунашких и бог зна колико још других атаманских бригада и дивизија. Има ли србијанске вароши где није просута братска крв, због које нам и сада Бог не прашта и пушта нас да се крвимо у властито омеђеном паклу. Тражимо од Пале и Хрвата да клекну над својим злоделима а нисмо смогли снаге да приволимо нашу једноверну, истокрвну браћу на кајање, макар и без суза, због покошене бар, памети Београда.

Колико још Србијанаца треба да крене путем „царства небеског“ зарад славodobитне комбинације једног магационера и једног неуропсихијатра? Соња Караџић тврди да јој је „мука од Београђана“ а њен отац још није повукао реч да ће послати милион својих крајишника да казни непослушне Србијанце. Извесна госпођа Сарајка поручује посредством телевизије да ће убити као пса Београђанку, коју је фиксирала виновником своје трагедије. Србија под блокадом умире на рате, блокирана је зато што помаже своје Србе у Босни.

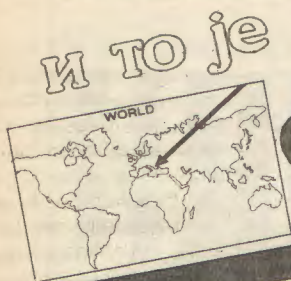
Самозвани Војвода Војислав Шешељ чува списак од стотинак Србијанаца — „издајника“ које кани да ликвидира у садејству са Жељком Ражњатовићем — „Арканом“. Војислав Шешељ, на име, држи себе Србином, а на питање ко је њему Врховни командант, „Аркан“ без оклевања каже — „Његова светост Патријарх Павле“! На изборима у Хрватској кандидат бивших Рачанових комуниста био је Жељко Шешељ. Професор латинског језика на Свеучилишту у Загребу зове се Златко Шешељ. Један хрватски песник познат је као Стјепан Шешељ. Нико, међутим, од њих није састављао списак за ликвидацију Хрвата издајника, нити су се у том смислу обраћали за помоћ Добросаву Параги. Чак и Фрањо Туђман, био он велики или мали фашиста, одано чува све своје Хрвате. Вест гласи да је недавно амнестирао и доказане издајнике.

Саговорник новинара Александра Илића, Србин из Задра, где му је остала породица, провео је више од пет месеци на ратишту. Оставио је стечени капитал, по свему судећи заувек. „Шта сам добио, где сам, чији сам?“ пита се он, одговарајући истовремено да сада, после свега, можда и не би размишљао да потпише да је „Хрват православне вјере“, врати се послу и породици, јер од српства није добио ништа осим „траума и разочарења“.

Ствар је у томе што Хрвати и као комунисти нису разарали своје духовно и национално памћење, нису уништавали свој идентитет а што су српски комунисти све то чинили властитом народу. И док они не оду, Срби и Србија неће вратити своју отету душу.

Пише: Богољуб ПЕЈЧИЋ

србија

Пише: Миленко ВУЧЕТИЋ

ДРУЖЕ ГЕЏО, МИ ТИ СЕ

1.

Нема ноћи без свитања.

То важи и за ову ноћ која је управо пала на Србију и кроз коју нам ваља проћи.

Преспавати је мудро, и све ће доћи на своје место.

Прстима се мрак не растерује.

Време свитања је неизбежно.

2.

Догодило се оно што се и могло предвидети.

Људи с тамне стране српства продужили су уговор с Баволом, својим јединим послодавцем, и сада ће, не дуго, тама и Баво господарити овим просторима.

Не треба, међутим, ни патити, ни очајавати.

На срамно фалсификованим изборима, организованим и спроведеним уз крађу гласова и уз низ прљавих афричко-азијатских трикова, част је изгубити.

Победник је, коначно, ваљда и за политичке слепоце, огољен до краја.

Следеће изборе, ма када да до њих дође, контролисаће Уједињене нације, а странка која је овога пута победила биће, највероватније, због карактера идеја на којима почива, стављена ван закона. Треба само чекати, без нервозе и исхитрених потеза.

3.

Политичке смицалице и крађе, чак и када су очигледан политички криминал и злочин а немогуће их је спречити или санкционисати, представљају, у датом тренутку, политичку реалност.

Од тога демократска опозиција мора да пође у свему што ће наредних недеља и месеци радити.

4.

Приликом посете војсци, Добрица Ћосић је фотографисан испред компјутера.

Та фотографија је, за српски народ, за схватање корена његовог удеса, за најдубље анализе његовог кретања кроз цивилизацију, најзначајнија фотографија у овом веку.

По њој ће нас тумачити будући нараштаји.

Збуњено, поплашено па и изbezумљено лице „оца нације“ и „великог писца“ пред електронским уређајем који је данас и за

просечног основца у нормалним земљама обична играчка, најкапиталније је што „отац нације“ и „велики писац“ оставља иза себе.

Ни књиге које је написао, ни политичке идеје које је уобличавао и заступао а које су своје домете показале у крвавом распаду Југославије и у агонији Србије, у историјском смислу не вреде колико вреди тај фотос са својим нескривеним порукама.

Држава на чијем се челу налази човек кога на крају двадесетог века компјутер збуњује, плаши па и изbezумљује, а који тврде да је предност Србије у њеној заосталости, и не може да има бољу судбину од наше државе.

Испред воденичног точка, испред долапа, испред каквог трла, испред дрвеног рала, испред бурета с комином, лице Добрице Ћосића би, вероватно, било озарено.

У томе је наш проблем...

5.

Они којима је свеједно да ли ће умрети од старости, од глади или од бомби, јер им је јасно да им је „одјавна шпица кренула“, гласали су за социјалисте, потписујући својим гласовима тестамент којим деци и унуцима остављају само и једино пакао.

Никада и нигде на земаљској кугли старост није толико навијала за смрт и мрзела све што ће је надживети, као ових дана у Србији, и то ће се вековима памтити.

6.

Бољи живот не боли, али режимска телевизија убеђује своје гледаоце у супротно.

7.

Од када код нас постоји вишестраначки систем, овакав какав је, опозиција се, у суштини, а нарочито из позиција стратегијских циљева чији је заједнички именитељ радикално мењање општих прилика, није нашла у повољнијем положају од данашњег.

Треба ући у скупштинске клупе, али не и у савезну републичку владу, а у скупштинским клупама треба углавном лукаво и ненападно статирати.

Демонстративно враћање мандата, као протест и затезање ужета има извесног смисла, али би, ипак, представљало игру на прву лопту.

Сад је тренутак за дриблинг.

Победницима се, једноставно, мора препустити да воде земљу, јер се ова земља, због стања у који је доведена, може водити једино у провалију, и они ће је у провалију и одвести.

У томе се, наравно, не сме учествовати.

Наредних месеци ићи ћемо из трагедије у трагедију и из катастрофе у катастрофу, беда и глад се неће избећи ма шта се предузимало, највероватније ће нас и бомбардовати, а рачун за то ће, можда већ до лета, најкасније до јесени, платити управо они који буду на власти наредних месеци.

Посланицима демократске опозиције остаје, ако успеју да буду на висини историјског задатка и да превазиђу привлачност јефтине славе какву доносе парламентарне свађе, полемике и реплике, да у парламентима, смирено и уз што више понуђених решења, покрећу искључиво егзистенцијална питања и да тако покажу да су политичка снага на коју се може рачунати кад прођу лудила.

Њихове теме морају да буду плате, пензије, инфлација, снабдевања, монетарна политика, незапосленост, школство, здравство, култура, деција заштита, социјална политика, имовинска и правна сигурност грађана...

Подно, можда, јесте, али и једино продуктивно.

8.

Свака драма окончава се катарзом, а ми смо у драми до гуше. Избећи катарзу, значило би продужити агонију.

9.

У проценама и прогнозама како ће Слободан Милошевић завршити, све чешће се, и у земљи и у иностранству, помиње могућност да он заврши онако како је завршио Николаеа Чаушеску, уз злураде коментаре да је такав расплет питање дана.

Ствар не само да је неукусна и морбидна, већ је и нервална.

У румунском преврату и у ономе што се потом с румунским сатрапом десило, тамошња опозиција и румунски народ нису имали никакву битнију улогу.

Незадовољство маса и постојање опозиционих структура представљали су само основу за деловање армије и полиције, и управо су армија и полиција, а не масе и дисиденти, обавили посао.

Жртва готово да и није било.

Они лешеве скупљани су данима по секторима, да изазову почетни шок, јер је све унапред припремљено до најситнијих детаља.

Сам народ, ма колико да га је на улицама и ма колико да му је опозиција јака, у скидању диктатора и рушењу диктатура у савременим условима, без подршке армије и полиције, празна је пушка.

То су, просто, необориве чињенице.

Наше прилике су, све у свему, у погледу могућности понављања румунске ситуације,

КУНЕМО

бар за сада, за Слободана Милошевића и социјалисте више него повољне.

Тек када млади официри и разумнији генерали схвате да их са Слободаном Милошевићем чекају деценијска беда, ратови и погубије у име мртвих идеологија и теорија крви и тла из деветнаестог века, а без Слободана Милошевића цењена професија, господство и мир, могуће је да се и у Београду догоди оно што се догодило у Букурешту, али је то још чиста утопија.

Код нас је, међутим, извесно нешто друго ако се Слободан Милошевић сам не повуче или ако се армија не организује да спаси и себе и Југославију — извесан је дуг и исцрпљујући грађански рат уз огромне жртве и страна мешања, али то је већ нека друга прича.

10.

У својој љубави према „праксовцима“ Добрица Ћосић иде толико далеко да би, вероватно, био најсрећнији када би могао да доведе Руди Супека за српског председника.

11.

Тврдње многих добронамерних а неупућених људи да је опозиција и на ове изборе изашла разједињена и да је то разлог њеног пораза нису утемељене на чињеницама и не стоје.

Све странке у Србији које су заиста демократске, опозиционе и независне, које немају покровитеље на Дедињу, којима није циљ умувавање у скупштине и учешће у власти већ смена власти, наступају заједно, у оквиру ДЕПОС-а, а из те коалиције изостао је, од демократских, опозиционих и независних партија, једино Грађански савез, што је, свакако, грешка.

Остали су, заиста, неважни.

12.

Политика јесте вештина могућег, али у народу који за врхунски домет духа и врх филозофије има стих „Нека буде што бити не може“, политика је, неизбежно, и вештина претварања немогућег у могућег.

13.

Предизборном изјавом, у којој је подржао оне који њега подржавају, Добрица Ћосић је нескривено показао да жели да буде јунак песме „Друже Геџо, ми ти се кунемо“, а истовремено је умногоме припремио терен да се догоди оно што се догодило.

Лукави Борисав Јовић је, уосталом, још пре неколико месеци, уочио и јавно рекао да Добрица Ћосић хоће за себе исто што је имао Јосип Броз, и то се и овом изјавом потврдило.

Ограђивање „оца нације“ и „великог писца“ од Слободана Милошевића и Војислава Шешеља, такође у оквиру предизборних активности, било је крајње неуверљиво и неискрено, чак и лицемерно, и то је свако ко има мало мозга у глави осетио, јер управо Слободан Милошевић и Војислав Шешељ, поштено и доследно, спроводе све што је „отац нације“ и „велики писац“ годинама пројектовао. Подметање ногу ДЕПОС-у и Вуку Драшковићу једини је искрен потез „оца нације“ и „великог писца“, од кога ће и ДЕПОС и Вук Драшковић, историјски гледано, имати велике користи.

Буде ли Добрица Ћосић одржао дату реч и поднесе ли оставку, ред је и да каже „Ја сам свој задатак обавио, Слободан Милошевић је спасен“, јер се о томе ради.

Оном мизерном честитком, оном депешом срама и срамоте, која је признање регуларности нерегуларних избора, као и одбијањем да формира државну комисију за хватање лопука у лоповлуку, он је то, већ, донекле, рекао.

14.

Пред Слободаном Милошевићем су тешки дани.

Побеснели шовинизам с елементима фашизма и тероризма, помоћу кога се он одржавао на власти и поново је освојио, ускоро ће га до краја узети под своје.

Не пристане ли, наиме, да (и) по Србији спроводи етничка чишћења у најгрубљем об-

лику, без скривања, с логорима за несрбе и неистомишљенике, не узме ли то за државну политику, готов је; пристане ли, страна војна интервенција, с ратном технологијом припреманом за трећи миленијум, за окршај запада и истока, с ратним чудима равним научној фантастици, најстрашнија војна интервенција, у Србији ни мрва неће поштедети.

Његова другарица Мирјана Марковић тако нешто као да слути, па напрасном критиком шовинизма и сејања мржње с екрана режимске телевизије покушава да поцепе крвави гоблен, који је са својим „интегралним марксизмима“, с разним замлатама произведеним у универзитетске професоре, везла последњих пет година.

Неће проћи...

Свако своју кашу мора сам да покуса.

15.

Дежурни родољуби окомили су се на Матију Бећковића, тврдећи како је он рекао да Београд треба бомбардовати ако Београђани гласају за Слободана Милошевића и социјалисте.

Мањак у осећању реалности, погрешна цитирања и неразумевање метафора увек за резултат дају вишак глупости.

Песник је, уосталом, речима о непознавању разлике између патриотизма и идиотизма, све рекао.

16.

Година иза нас је била најтрагичнија година у новијој историји Србије, а година у коју улазимо биће још гора.

Не очајавајмо...

Ноћ је, заиста, само увод у свитање.

НОТЊНИ ИЗБОРИ

Свака прича о досадашњем току председничких у Србији и парламентарних избора у Србији и Југославији може бити само прича о великој пљачки. Да у овакву тврдњу поверују неким су довољне само сопствене очи и уши, а неким не би помогао ни грађански рат под прозором ни трбушни тифус у кући.

Психолошко-политички оквир услова у којима су избори одржавани најбоље је, чини се, и то у једном лапсусу, дефинисао највећи телевизијски комедиограф — Крсте Бијелић. Два дана после избора, а коментаришући изјаве Милана Панића о њиховој нерегуларности и лажираности, Бијелић каже: „...Сличан пораз (на „идиоту“ му је писало — potez) је оно најмање што се очекивало од Милана Панића“. То је, отприлике, и смисао кључне грешке демократске опозиције на овим изборима — најмање што је актуелна власт од ње очекивала је **безуслован и недвосмислен пораз**.

Тај пораз требало је да почне бирачким списковима.

ИМА—НЕМА

Иако је све оно што је непосредно пре избора учињено од бирачких спискова само по себи **криминалан чин** и акт против људског достојанства, опозиција је прихватила законско решење, којим се бирачки спискови до 5. децембра могу проверити и исправити непосредно, а од тог датума до 17. децембра судским решењем. На сам дан избора испоставило се, међутим, да је близу 20% бирачког тела готово месец дана подвргавано неза-

Многи епилози протеклих председничких и парламентарних избора били би неочекивани да су били другачији. Питање је само како после њих остати нормалан.

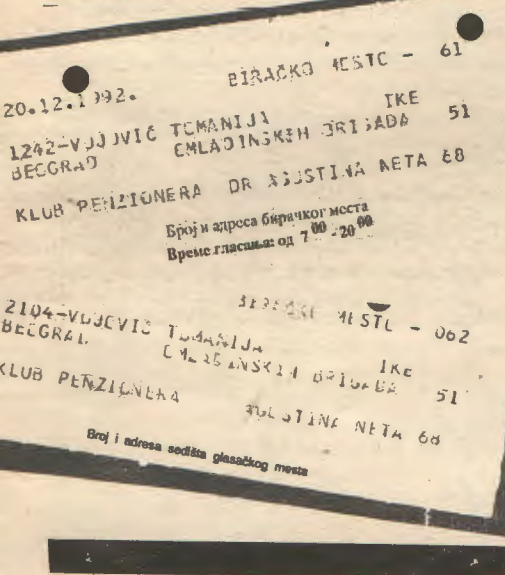
Пуше: **Стево БАТИЋ**

памћеној административној тортури само да би задовољило шизофрени алиби неких невидљивих програмера. Наиме, ни са потврдом од надлежних општинских органа ни са судским решењем у рукама већини на тај начин заборављених грађана ипак није било дозвољено да гласа, јер њихова имена у међувремену опет нису унета у бирачке спискове, како то закон налаже, а ни изборни одбори нису имали „директиве“ како да се у таквим случајевима понашају. Међутим, места оних који постоје, али нису подобни, попуњена су или онима који не постоје (мртви, на време одбегли, нерођени) или онима који постоје по неколико пута (на садашњој, бившој и будућој адреси, са правим, лажним и девојачким именом или псеудонимом итд) или онима који и постоје и имају само једно име и једну адресу, имају дакле све, али не и — законско право да гласају. Тиме је власт свесно и бескрупулозно поделила грађане на оне првог, другог, трећег итд. реда јавно и **очигледно кршећи њихова најелементарнија**

људска права. Све то може бити довољан и неопходан разлог да демократска опозиција, без обзира на коначан епилог и последице избора, **позове грађане којима су ускраћена и поништена та елементарна људска права на масовну грађанску непослушност непризнавањем обавезе плаћања пореза, одзива на мобилизацију и сл.** Онај ко за државу не постоји у правима, нема разлога да постоји ни у обавезама.

Ни изборни креативци на терену нису одмакли даље од општег начела. Карактеристичан је случај председничког кандидата Јездимира Васиљевића, који је на изборном месту у месној заједници „4. јули“ демонстративно одбио да гласа због тога што је на лицу места установљено да његова супруга није у бирачком списку те да, према слову закона — не може да гласа. Постарији (наравно) председник тог бирачког одбора пред тв-камерама изјављује како је закон закон и како, на пример, у бирачки списак није била уписана ни Мирјана Марковић, супруга Слободана Милошевића, који је на истом месту гласао пре само неколико сати. И, закон би заиста био закон да касније, у сто пута поновљеном снимку, нисмо видели како гђа Мирјана Марковић ипак убацује гласачке листиће у кутије.

У већини случајева општи изборни угођај на биралиштима био је онакав каквим се замишља нешто слично на Новој Гвинеји. Дешавало се да на истом изборном месту пет различитих кутија буде од пет поновљених материјала, у пет различитих боја, пет различитих димензија, са пет различитих начина да се гласачки листићи у њих убаце и из њих изваде и „запечаћено“ такође са пет различитих ма-

ПОГОДИ ГДЕ ЈЕ

БРОЈАЊЕ ЗА ГИНИСА

Британије тврде да би у истим или сличним околностима бирачима били предочени резултати са 90-постотном тачношћу у року од четири сата, а Французи тврде да им не би требало више од 10—11 сати. „Нашима“ — преко 100. А како и не би кад треба да се укалкуише и израчуна толико ствари, које нигде нису записане и о којима нико ништа не зна. Само два дана пре почетка избора надлежној савезној институцији за обраду изборног материјала стигао је налог да из калкулације **бришу колону са насловом „Број гласачких листића унетих на бирачко место“**, без обзира што Закон предвиђа да гласање не може ни да почне пре него што се изброје сви унети гласачки листићи. Ако се не зна овај податак, а директива је очигледно била „да се не зна“, престају да постоје разлози да се зна колико је гласачких листића изнето са бирачког места, а поготово колико је гласача

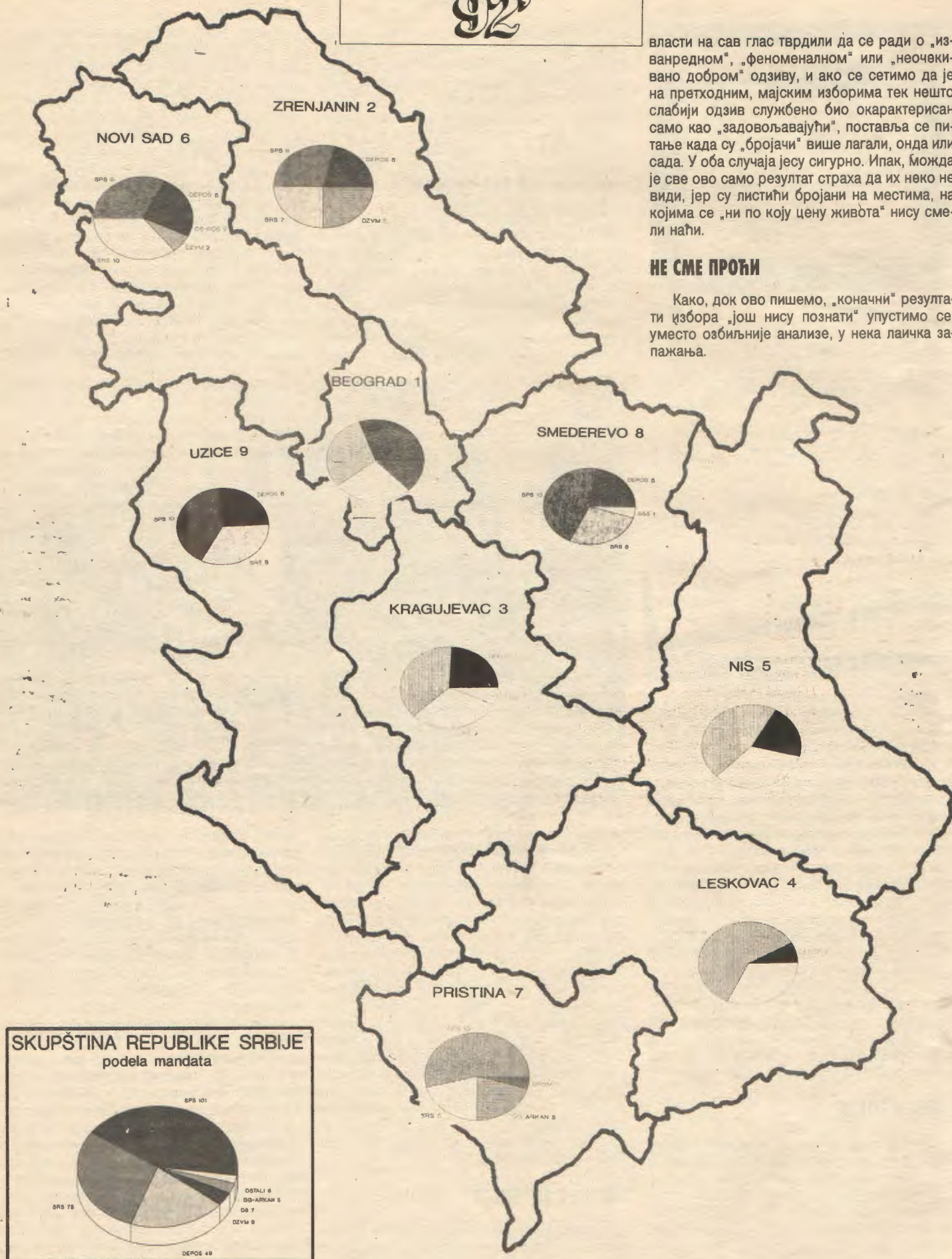
Тако су „најпоузданији могући подаци“, о којима је, опет, говорила СПС, били калкулисани искључиво на основу само њима знаних прерачунатих, уписаних и дописаних „ноћних података“ о „јавности недоступном, учешћу бирачког тела на изборима. Претпостављамо да је само обична коинциденција чињеница да се лачичке претпоставке СПС-ових аналитичара о учешћу гласача на изборима до у промил поклапају са касније изнетим полуслужбеним подацима, који се у међувремену „ни-су ни теоретски могли израчунати“ и при том су били строго чувана „државна тајна“. И не само то. Ако су, поводом процена од одзиву бирача од око 60%, портпароли актуелне

ИЗБОРИ 92'

власти на сав глас тврдили да се ради о „изванредном“, „феноменалном“ или „неочекивано добром“ одзиву, и ако се сетимо да је на претходним, мајским изборима тек нешто слабији одзив службено био окарактерисан само као „задовољавајући“, поставља се питање када су „бројачи“ више лагали, онда или сада. У оба случаја јесу сигурно. Ипак, можда је све ово само резултат страха да их неко не види, јер су листићи бројани на местима, на којима се „ни по коју цену живота“ нису сме-ли наћи.

НЕ СМЕ ПРОЋИ

Како, док ово пишемо, „коначни“ резултати избора „још нису познати“ упустимо се, уместо озбиљније анализе, у нека лаичка запажања.

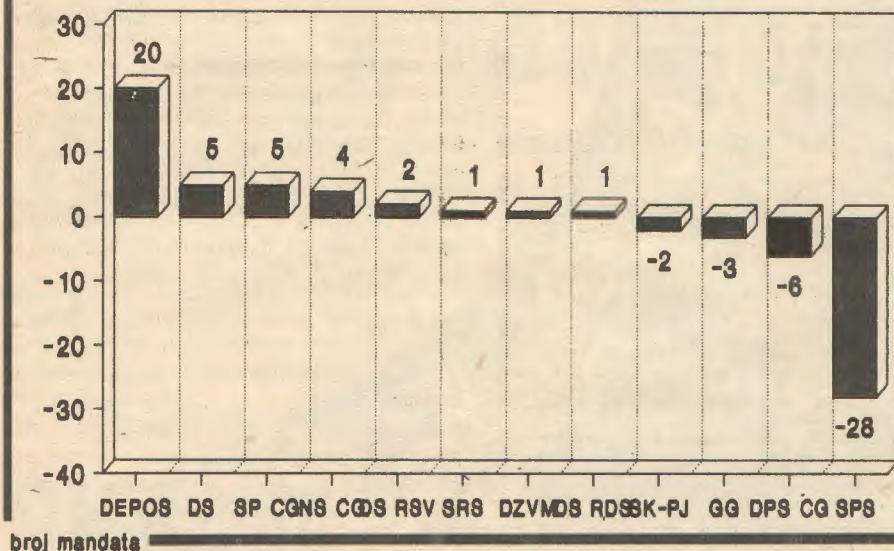

big mandate

Category	Percentage
BRP 47	47%
BRP 34	34%
DEPOS 20	20%
BRP CG 17	17%
DP 5	5%
BR CG 6	6%
NS CG 4	4%
CCVM 3	3%
CG RIV 3	3%
BR CG 1	1%

SRJ - DOBITNICI I GUBITNICI

maј 1992 - decembar 1992.

лику да пореде незваничне резултате, који су са појединачних изборних места сукцесивно стизали у опозиционе изборне штабове, са службеним резултатима примљеним након одговарајуће „обrade“, и онима који су развојем догађаја били запањени само на основу лаичких утисака са терена. А ти неслужбени резултати сасвим случајно су такви, да су, какве и коинциденције (!), Милошевићеви гласови почели да се нижу не од броја 1 него од 1000.001. Уосталом, само и само том чињеницом могуће је објаснити увереност СПС-овог изборног штаба, свега 48 сати по затварању бирачких места, да је њихов кандидат освојио 56% гласова оних који су изашли на изборе. Чудно, с обзиром на то да су надлежни републички органи објашњавали како је методологија прикупљања изборних података таква да ће податак о броју оних који су изашли на изборе бити познат као **последњи**, тек по дефинитивном окончању избора, укључујући и оне изборне јединице у којима ће избори бити поновљени, што значи — половином јануара. Управо из тих разлога се, између осталог, добици странака радије рачунају у мандатима, него у приближним и недовршеним процентима, који тек уз видљива померања могу да промене број релативно малог броја мандата. Толико о истини и логичном навијачком заносу.

САМО ЗАЈЕДНО

Говорити о Социјалистичкој партији Србије независно од Српске радикалне странке, и обрнуто, било би апсолутно погрешно и прилично непрактично. Разлику је могуће правити само уколико се жели имати у виду ко, ипак, води игру. Српски социјалисти нису мутави и у сопственом интересу прихватили су притисак светске заједнице тако да јој зачепе уста, а да истовремено не изгубе готово ништа. Потрудили су се, наиме, да у складу са светским „демократским нормативима“ ни-

пошто не добију апсолутну већину ни у савезном ни у републичком парламенту, али да, зато, добију изразиту релативну, а с њоме и наставак права на контролу свега покретног и непокретног у овој земљи. За СПС је тај задатак био дечија игра, и само по себи, није захтевао нарочит ангажман. Неупоредиво сложенији од овог био је задатак, који проистиче из релативне већине „српског типа“ — највећи део снага и средстава, али и сопствене губитке мандата, **инвестирати у будућег коалиционог партнера** (у овом случају се знало

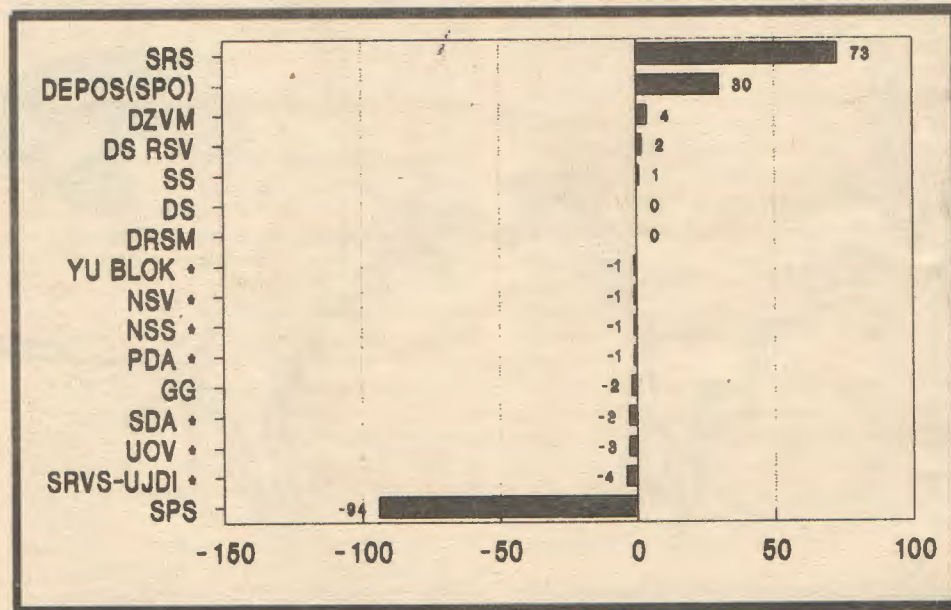
да је то СРС), с којим би се добила коалициона апсолутна већина, формално спремна за формирање владе. Уколико се тај коалициони партнер добије не само на рачун сопствених мандата, него и на рачун трећег, по могућности главног заједничког противника, ДЕПОС-а, посао је обављен на задовољавајући начин. Сви остали заједно не смеју ни у којој варијанти да представљају парламентарну гласачку опасност, чак рачунајући и евентуалне пребеге или бојкот унутар СРС и СРС. То би, дакле била суштина задатака који је СПС поставио самој себи.

Међутим, реализација је била више него морбидна. Обичном грешком, лошом проценом или немарношћу планера СПС, за СРС је украдено више гласова него што ће то СПС ускоро моћи да поднесе.

Немали је број СПС-оваца који су били шокирани толиким бројем уступљених гласова. Пре свега због тога што су и сами свесни да тако „масовна“ странка, каква је СРС, заправо — не постоји (покушајте да се сетите имена барем три члана „толике“ странке!), а доведена је у ситуацију да буде озбиљан партнер моћном покровитељу. Друго, њен лидер, који је по бескрупулозности и ауторитарности увелико превазишао и самог Милошевића, учиниће све да од фикције направи реалан политички посао, а СПС може бити само прва на том путу. И треће, сам тај чин ускоро ће изазвати револт још увек најутицајније трећине СПС-а, оне којој су „четници“ **већи проблем од сваког фашизма или национализма**. С друге стране, и посредни докази о манипулацији високог нивоа компромитујући су по сваку будућу властонасну структуру. Наведимо само неколико: 1) Проценат гласова које је СРС „освојила“ премашује прогнозе 12 релативно озбиљних агенција за истраживање јавног мњења између два и три пута. Иако је анкетирање најчешће вршено најне-

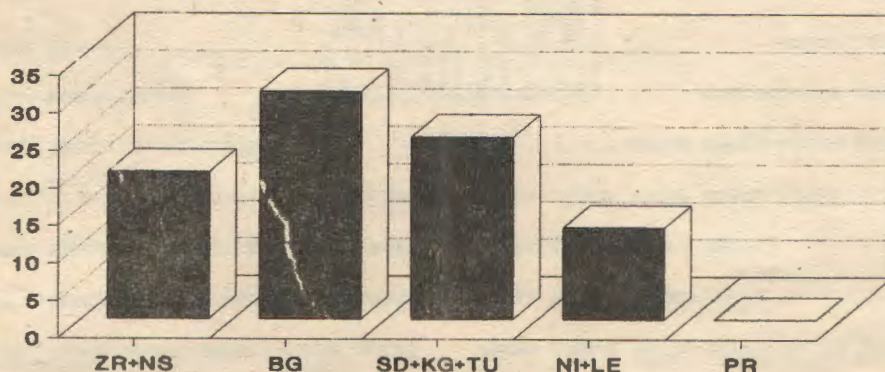
SRBIJA - GUBITNICI I DOBITNICI

decembar 1990 - decembar 1992.

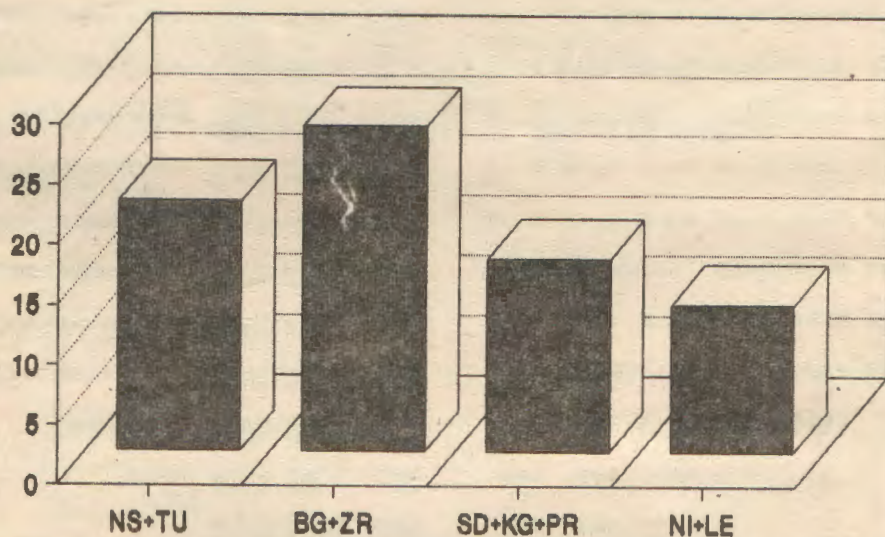
DEPOS

od severa prema jugu (republicki)

DEPOS

od zapada prema istoku (republicki)

ДЕПОС У ЦЕНТРУ

У већини демократских система у свету страначна борба за гласове у политичким и административним центрима представља искушење највишег нивоа. Из дијаграма се види како је ДЕПОС пролазио од севера према југу и од запада према истоку. Епицентар успешности је, очигледно — Београд. И на овај начин потврђује се теза о тврдом југу и истоку и нешто мекшем центру и северу, али и да ДЕПОС има највише присталица у најурбанијем делу Србије. Ваљда је због тога управо у Београду највише поништених резултата избора и то баш на изборним местима на којима је ДЕПОС победио или има више шансе.

поузданијим, телефонским путем (подсећамо да је Галуп у Америци само једанпут прогнозом промашио епилог избора, онда кад је истраживање вршио телефоном), за овакву грешку сви ће вам рећи да је практично готово немогућа. 2) Шешељ и радикали не само да нису имали класичну пропагандну кампању, него ни класичан изборни штаб. С друге стране, чак и људи чији су погледи блиски Шешељевима, били су на крају склони тврдњи да су његове целодневне и целоноћне бесплатне пропагандне тираде на свим каналима телевизије већ „дозлогрдили и богу и народу“. 3) Заиста је невероватно да зачетник својеврсног новог српског фашизма добије, како је приметио Вук Драшковић, чак шест пута више гласова него његов хрватски брат по идеологији Добросав Парага, и то у напону снаге. 4) Ако се потегне аргумент „на-

ционалног интереса“, „српства“, „брига за српске крајине“ и „националног достојанства“ у Шешељевој интерпретацији, поставља се питање како је могуће да, на пример, Шешељев истомишљеник Мирко Јовић и његов СНО нису добили нити један једини мандат. Пототово што су га многе присталице те варијанте „српског националног интереса“ сматрали најдоследнијим и, можда, најстабилнијим конкурентом за државне изборне награде. 5) На локалним изборима радикали су играли више него споредну улогу. То може бити само доказ или да немају људи или да се њихова улога завршава тамо и онда кад газда спусти завесу. А такви никад и нигде не добијају трећину гласова за парламент. Барем не на поштеним изборима.

ПРВО СЕБЕ

Демократска странка је, ваљда сасвим случајно, прошла управо онако како су на седницама Главног одбора планирали СПС-овци, а демократи су на резултате избора, опет ваљда сасвим случајно, реаговали онако како су СПС-овци очекивали. СПС-овци су, наиме, планирали да „смире“ Демократе политичким „ухлебљењем“ неколицине њихових челника, а прва реакција демократа на изборе, из уста Зорана Ђинђића, било је „задовољство освојеним бројем гласова“ (!?) Таква изјава вероватно ће дуго представљати мистерију не само за аналитичаре протеклих избора, него, и пре свега, за добар део чланова и присталица ДС. Али, мистерије, заправо, нема, јер је решење мистерије, веровали или не у — СПО-у, односно ДЕПОС-у. Ради се о следећем. Захваљујући сплету различитих околности СПО и ДС су још из времена предизборних активности 1990. године некако били упућени једни на друге. Развијана је и теза да СПО ДС-у даје „снагу“, а ДС СПО-у — „разум“. Међутим, највећи број конкретних СПО-ових политичких акција најбоље је политички искоришћавала ДС, не нудећи никакве политичке контрауслуге и избегавајући сваку иоле формализовану везу са СПО-ом, тачније речено са Вуком Драшковићем, њиховим непресушним извором политичких поена.

Када је „право наслеђе“ од СПО-а преузео ДЕПОС, ситуација се није променила. Ни један покушај „увлачења“ ДС у коалиционе воде није успео. Иако су се у протеклој предизборној кампањи и ДС и ДЕПОС нашли уз Панића, ДЕПОС је био резервисан према улози Добрице Ћосића у свеопштем српском опозиционом галиматијасу, а ДС је на очигледно узајамној и јавној љубави са Ћосићем изградила фикцију о правој прилици за успех. Једино што је Демократска странка заборавила, по ко зна који пут до сада, јесте чињеница да њено гласачко тело мањим делом чине чланови, а већим — присталице. Искуство „са терена“ показује да су, свугде по Србији, стицајем околности, управо демократи и СПО-овци, чланови и присталице, некако у најприснијој вези, без обзира на „токове на врху“ и да на „високу политику“ својих странака реагују често онако како се то од њих не очекује. То се пре свега односи на демократе и њихов врх. Уосталом, можда су Демократи управо због тога задовољни постигнутим

92

У складу са већ реченим о „историјском задатку“ коалиције СПС-СРС, ДЕПОС је освојио мање него што је планирано, али више него што су планирали СПС-овци. Већина објективних анализа говори да је најмање 50% ДЕПОС-ових гласова директно додељено СРС, таман онолико колико би било потребно да на листи скупштинских „добитника“ ДЕГИОС и СРС замене места. Испоставило се да је ДЕПОС добио и одиграо класичну улогу жртвеног јарца у тоталитарним политичким режимима. Међутим, делимично је и сам крив за то. Проблем је у томе што су челници владајуће странке (а, по свему судећи, ни демократи нису далеко од тога) били свеснији од ДЕПОС-ових да на овим и оваквим изборима не побеђују програми, платформе или појединачне идеје, него ликови (не личности). У том смислу ни коалиције засноване на сродним програмима и идејама не могу бити у предности пред персоналним, затвореним коалицијама група људи или појединаца, попут СПС-СРС, без обзира што и како нуде. Са становишта владајуће странке ДЕПОС је био најопаснији могући противник, којег се, због његове персоналне и, често, програмске неуниформности могло тући и оружјем мањег калибра. Најјаче оружје, фалсификовање избора, изабрано је због процене фактора ризика, с којим се, у постојећем међународном и унутрашњем политичком окружењу, није смело играти. Наручу владајућима ишла је и латентна персонална теизија унутар самог ДЕПОС-а, која за јавност можда и није постојала, али је за организаторе избора представљала позитиван сигнал. У том смислу, чини се да је од ДЕПОС-а већа жртва и већи губитник, без обзира на добитак у апсолутном „износу“, њен највећи акционар — СПО. Носилац готово целокупне финансијске конструкције и највећег физичког обима послова скупе пропагандне кампање још једанпут је добио потврду да време солидарности и награда према заслугама тек треба да дође. Баш као и време кад ћеш оно што те скупо кошта, од оних које кошта мало или нимало, моћи да наплатиш макар уз помоћ утеривача политичких дугова.

Пише: Златко ЧОБОВИЋ

Нисмо јединствени само по свом режиму. Јединствени смо и по патентираном методу за избегавање кривичне одговорности.

The image shows a document with a header at the top center that reads "НАРОДНА СКУПШТИНА" (People's Assembly) in a stylized font. Below the header is a large grid of data. The grid is composed of many rows and columns. Each cell in the grid contains a specific symbol or code. The symbols include asterisks (*), dashes (-), and various alphanumeric codes. The grid is organized into several distinct sections, with some rows containing more complex patterns of symbols. At the bottom of the document, there is a line of text that reads: "SPS SRS DEPOS #### DS >>>> DZVM ### SSS XXX DS RSV". This line appears to be a summary or a key for the data presented in the grid above it.

У ИМУНІТЕТУ СПАС

Изгледа да је најбоље место за азил највиши орган власти — Народна скупштина. У Србији, наравно. И по томе смо постали свески уникат. Јер, да би се избегао излазак пред суд, суочавање с лицем правде, довољно је бити изабран за народног посланика. Имунитет је правни институт познат у свим цивилизованим земљама, али код нас и он добија специфичну конотацију. Бити изнад закона, који се иначе не поштују, и није неко достигнуће, али годи сујети и ипак допринеси личној сигурности. Зато је, после

надметања које победnicima доноси **имуни-
тет**, а губитnicima повратак међу „обичне“,
веома занимљиво направити биланс. У дома-
ћи и међународним размерама. На првим
превременим изборима у Србији, чији зва-
нични резултати ни пет дана по завршетку ни-
су објављени, сигурно је да су изабрани Ра-
додан Божовић, Војислав Шешељ, Слобо-
дан Милошевић, Жељко Ражњатовић, Ми-
лица Дачевић — „виси“, а у бубњу је остао
Милан Парошки. Зашто је баш о њима реч?

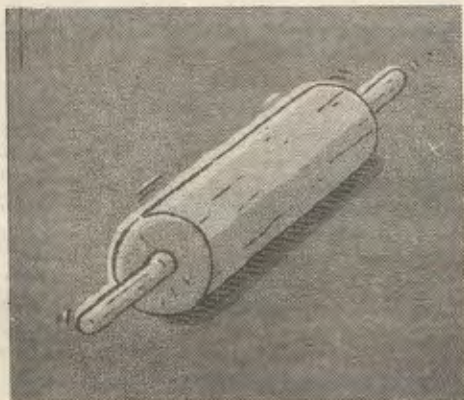
Тужба Јожефа Касе, градоначелника Су-

ботице, поднета је пре две године против Р. Божовића због клевете. Чекала је да Божовићу истекне имунитет и остао и даље у фиоци. Божовић је, међутим, као приватни тужилац добио одрешене руке, с обзиром да је својевремено најавио да ће тужити тадашњег посланика М. Парошког због клевете, али то није успешно могао да реализује због имунитета овог другог. Повод је била афера око уступања Фрушке Горе италијанском партнеру, коју је у Скупштини Србије обелоданио Парошки, апострофирајући Божовића као једног од главних учесника. Можда ће новонастала ситуација допринети да сви, посредством суда, најзад званично сазнамо нешто више о покушају продаје Фрушке Горе. Или, пак да је М. Парошки оклеветао српског премијера.

Војислав Шешељ је летос претио студентима пиштољем испред Скупштине Србије. Потом је изјавио да ће следећи пут у сличној ситуацији — пуцати! И он је тужен, али неће пред Суд. Поново је постао посланик. Његов омиљени политичар којем је први честитао на избору обећавајући му на бланко, личну и подршку своје партије, Слободан Милошевић, није имао прилике до сада да се позове на имунитет. Но, на њега су део домаће јавности и међународне заједнице, а недавно децидирано и Лоренс Иглбергер, са функције америчког државног секретара, указали као — у најмању руку — на важног сведока који би морао да објасни своју улогу у крвавом распаду друге Југославије и грађанском рату. Узгред његов омиљен српски „опозиционар“ В. Шешељ осумњичен је, у истом пакету, за ратне злочине. Милошевић би, дакле, могао доћи у ситуацију да пред неким међународним форумом положи рачуне о свом учешћу у овој српској катаклизми, јер је од почетка буквално у рукама имао сву власт, учествовао у преговорима и одлучивао.

Жељко Ражнатовић је човек који за јавност нема прошлости, наметнута, а сада и озваничена јавна личност, са — за бирачко тело — непознатом биографијом. Вођа једне од најпознатијих српских паравојних формација у рату у Хрватској и Босни. И он као и В. Шешељ осумњичен је за ратне злочине. За себе каже да је патриота, а о њему, због недостатка елементарних информација, колају приче да је умешан у илегалне послове, а истовремено повезан с полицијом и да му нико ништа не само не може, већ не сме ни да га ишта пита. Сада поготово, јер је постао народни депутат.

Милика Дачевић, познатији под надимком Чек, донедавно кувар у једној од београдских болница, сада политичар у Црној Гори. Активни учесник сукоба с муслиманским живљем. Човек који је практично кандидован док је био у — истражном затвору. Трећи је на листи кандидата Шешељевог СРС и, уколико странка одлучи, постаће посланик у Скупштини СР Југославије и добиће имунитет.

ИЗ ПРИГОВОРА КОЈЕ ЈЕ ДЕПОС УПУТИО САВЕЗНОЈ И РЕПУБЛИЧКОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ

ПОНИШТИТИ ИЗБОРЕ

Током предизборне кампање, у организацији избора и у примени прописа који регулишу изборну процедуру, има више флагрантних повреда који изборе децембра 1992. године чине нерегуларним:

1. Државна телевизија РТС је током изборне кампање према оцени Надзорног одбора, као и према оцени ДЕПОС-а и свих странака које чине ову коалицију, драстично повредила начело равноправности свих подносилаца изборних листа и кандидата тих листа. Уместо да доследно примени начело равноправности, РТС је не бирајући средства злоупотребила све информативне емисије, дајући предност кандидатима владајуће странке. Таквим поступком битно је доведена у питање регуларност избора за савезну и републичку скупштину као и изборе за председника Републике Србије, па се има сматрати да су избори од децембра 1992. године и само због тога нерегуларни.

Посебно указујемо на коришћење наступа госпођице Радмиле Милентијевић у предизборној кампањи, министра без портфеља у оставци у Савезној влади. Она је добијала сталне промоције у информативним емисијама РТС, мада није била ни кандидат, нити члан руководства неке странке која користи свој термин.

2. Указујемо и на уредничке коментаре који су емитовани током трајања предизборне путње, посебно на објављивање одлуке Републике Српске којом се безрезервно даје подршка политици СПС и председнику Слободану Милошевићу, који на најбољи начин штите интересе српског народа у крајинама.

3. Утичући и контролишући општинске и државне органе; који су према законима и одлукама о изборима били дужни да састављају јединствене и сталне бирачке спискове, владајућа је странка и на тај начин практично одузела бирачко право многим грађанима, а нарочито младима. ДЕПОС је на ово упозорио одмах по утврђивању тих злоупотреба, па мада су последице ове злоупотребе делимично отклоњене (провером бирачких спискова од стране грађана, исходовањем судских решења и сл.), ипак је знатном броју грађана ово право ускраћено. Ово потврђују и многобројни експеси на бирачким местима, јер су бирачи којима је било ускраћено бирачко право револтирано протествовали.

Уверени смо да ове повреде права грађана да бирају нису административне грешке, алкавост и пропусти државних органа, већ представљају смишљену елиминацију група и појединаца бирача који су од владајуће странке превентивно оцењени као опозиционо настројени. Докле се ишло у повреди активог бирачког права грађана показује и инструкторија Републичке изборне комисије, на основу које је ускраћено право грађанима иако су имали судску одлуку за упис у бирачке спискове. Дајући налог бирачким одбори-

ма да се на основу судских решења упис у бирачке спискове може обавити најкасније до 24.00 часова 17.12.1992. године, Републичка изборна комисија је тиме игнорисала правоснажне извршне одлуке.

Обим повреде ускраћивања активног бирачког права децембра 1992. године толико је велики да сам по себи ове изборе чини нерегуларним.

4. Према многим извештајима добијеним са изборних места, што је и ноторно јер се могло видети на ТВ екранима, повређена је и тајност гласања. Наиме, на многим бирачким местима нису биле обезбђене посебне просторије за гласање (како се предвиђа изборним законима), а често чак ни заштите (паравани) да бирач буде изолован и ван могућности увида како гласа. Оцењујемо да је то урађено да би се у низу средина вршио својеврстан притисак на бираче да гласају за кандидате владајуће странке.

Тајност избора представља једно од основних уставних начела изборног права, па овако масовна повреда тог принципа изборе такође чини нерегуларним.

5. На извесним бирачким местима проверама је утврђен вишак или мањак бирачких листића. Сматрамо да се и овде ради о манипулацији гласачким листићима коју је организовала владајућа странка и њен државни апарат. Упорно одбијање да се сви гласачки листићи нумеришу, на чему су инсистирале многе странке, уз појаву вишка листића, једино се може протумачити као стварање услова за манипулацију бирачким листићима.

6. Најтежа повреда изборне процедуре је у томе што су резултати избора утврђивани противно изричитим одредбама изборних закона јер су бирачки одбори имали обавезу да резултате избора, записнике и бирачке листиће директно достављају изборној комисији изборне јединице. Међутим, незаконитом инструкторијом од стране Републичке изборне комисије, резултати избора, записници и гласачки листићи достављени су општинским изборним комисијама (!). Знајући да су општински органи под директном контролом и утицајем владајуће странке, достављање изборних извештаја и материјала општинским изборним комисијама створило је услове за неистинито приказивање резултата избора. Општинске изборне комисије једино су биле овлашћене да прикупљају изборне записнике за општинске изборе. Изборни материјали су остајали необезбеђени у просторијама општине, доношени у пластичним врећама.

Све ове неправилности које ћемо касније материјализовати посебним поднеском, битно су повредице одредбе Закона, због чега предлагемо да се донесе одлука о ПОНИШТАЈУ децембарских избора 1992. године у Србији.

**ИЗБОРНИ ШТАБ
ДЕПОС**

ШТА БИ БИЛО ДА ЈЕ БИЛО

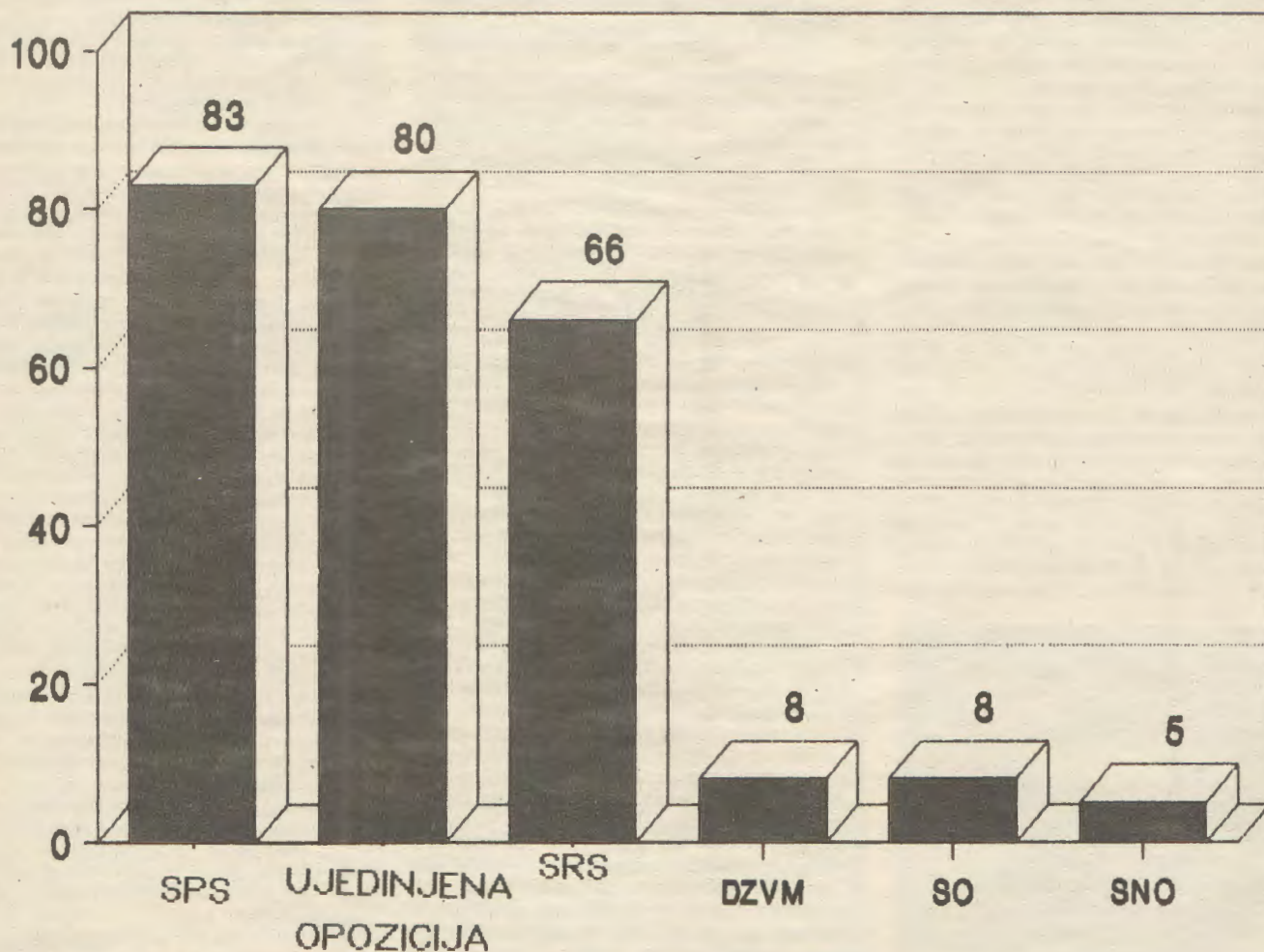
Као што је познато протекли парламентарни избори одржани су под следећим условима: пропорционални изборни систем, девет изборних јединица и изборни цензус од 5 одсто.

Један од кључних захтева опозиције био је — Србија ЈЕДНА изборна јединица. Да је опозиција имала политичку снагу да овај свој захтев преточи у закон, састав парламента би био потпуно другачији. Накав, види се из приложених графикана. Дајемо две варијанте: да је било без изборног цензуса и са цензусом од 1 одсто. (Цензус је скинут на 1%, јер је онај од 5% енормно велики, толики да би из парламента елиминисао чак и Демократску странку, која је у важе-

ћим условима освојила 7 места).

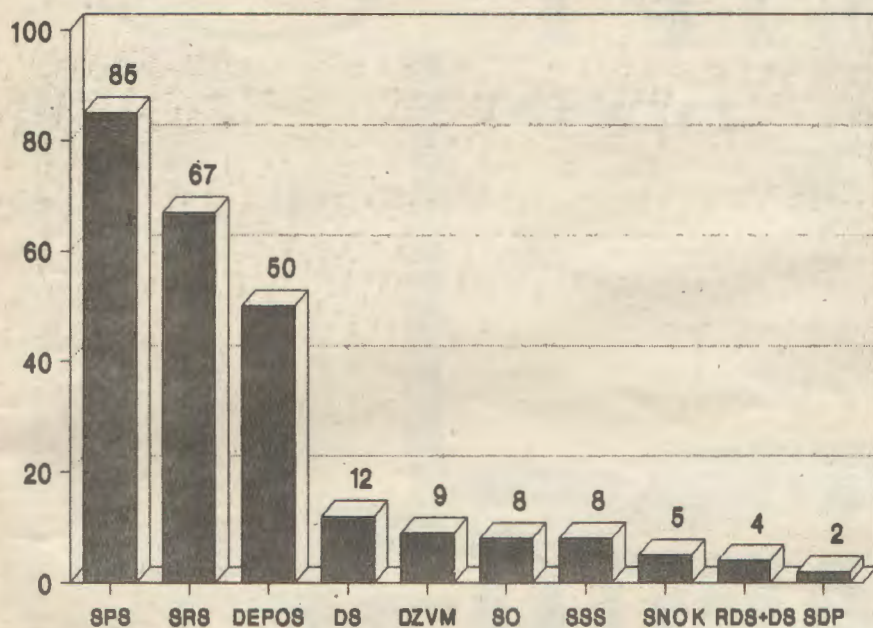
Кључна хипотеза везана је за ситуацију да је српска демократска опозиција на изборе изашла са јединственом листом (чак и без партија националних мањина, без Српске народне обнове и без Српске опозиције). У тој варијанти, као што се из приложеног види, коалиција демократске опозиције, која би укључивала ДЕПОС, ДС, ССС, коалицију ДС-РДС У Војводини, Грађански савез Србије, ЛСДВ, СДП и Покрет за заштиту људских права освојила би у парламенту места скоро колико и СПС. Уколико се укључи само још једна од три преостале странке (СО, СНО, ДЗВО) опозиција добија изборе.

Sastav parlamenta Srbija jedna izborna jedinica

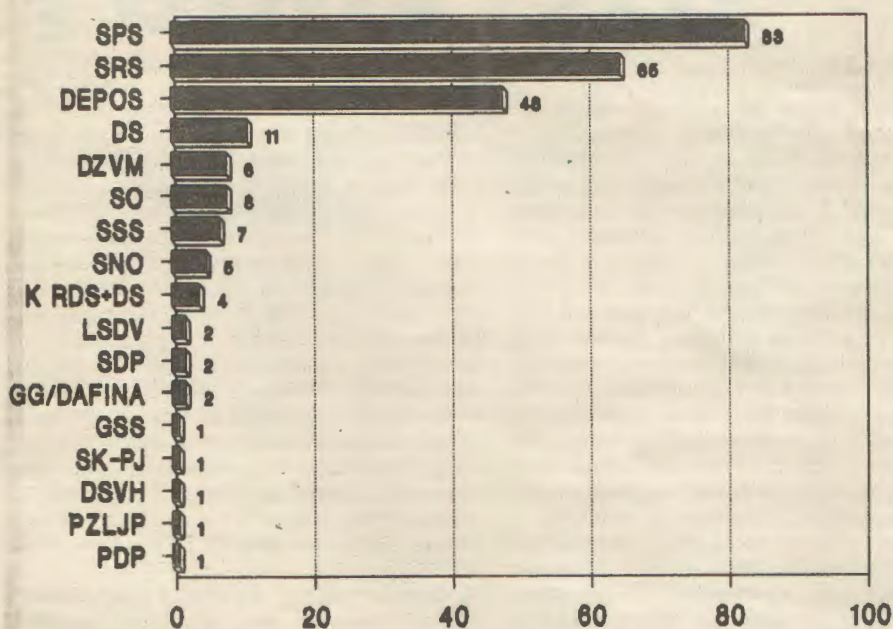
cenzus od jedan odsto

Sastav parlamenta Srbija jedna izborna jedinica

cenzus od jedan odsto

Sastav parlamenta Srbija jedna izborna jedinica

cenzus izbornog cenzusa

АЛЕКСАНДАР
БАЉАК,
КЊИЖЕВНИК

ВИШЕВЕКОВНА ВЕРА У КОМУНИСТЕ

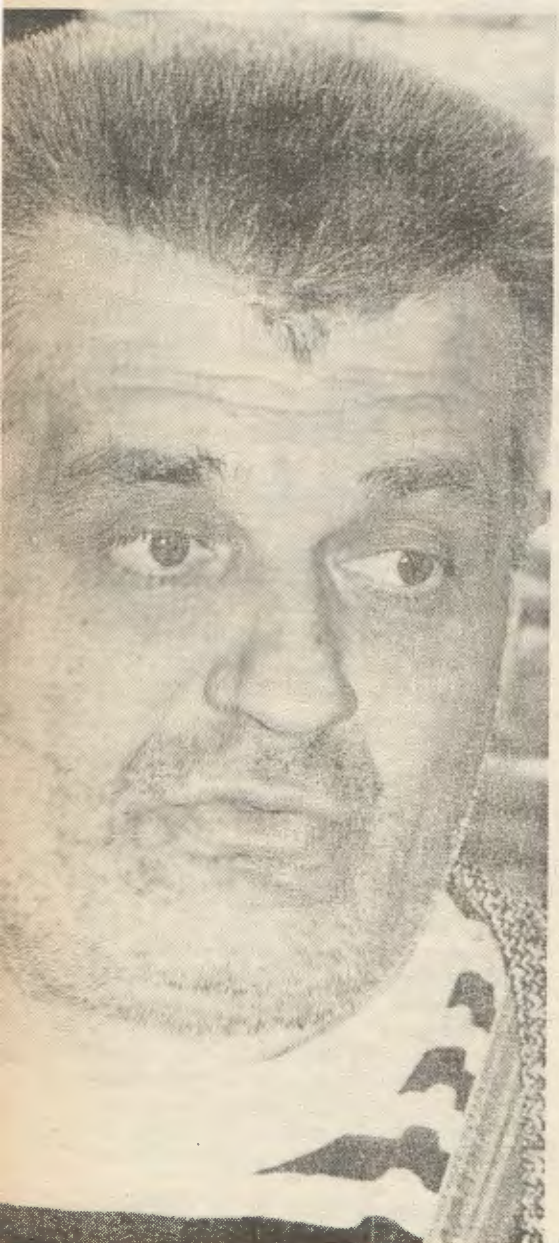
Они који су пола века успешно владали поново су се кандидовали да спасу што се спасти може. У предизборној кампањи нису бирали средства, служили су се и личним примером. Они су протекле вишестраначке изборе тако добро организовали да друге странке нису морале ни да учествују — избори су били пука формалност. Народ је гласао против себе кад је видео с ким има посла. Народ је изабрао најгоре, јер тако треба. Комунисти, односно социјалисти, или како се већ зову, већ деценијама уживају наше поверење и ништа им не можемо, јер вековни сан српског народа је да комунисти владају још педесет година. Бираћемо их док им не досади. Тако треба — јер ко зна зашто је то добро. Они који пола века ништа нису радили сада су у прилици да доврше започето. Показало се да није време за демократске промене. Прилично је рано за ово доба године. Питам се шта су Срби Богу згрешили да их комунисти толико воле.

Помози нам Боже да их не изаберемо опет.

РЕКЛИ СУ О ИЗБОРИМА

АЛЕКСАНДАР ТИЈАНИЋ, НОВИНАР

ЗАШТО ЈЕ 100 ВЕЋЕ ОД 10000?

Јако се бојим да оно што се назива српском демократском опозицијом, у распону од ДЕПОС-а преко Демократске и Социјал-демократске странке и Грађанског савеза итд, не направи поново страховиту грешку и не почне паметно, трезвено и озбиљно да студира изборне резултате. Није у питању само могућност да се ови избори генерално прогласе неважећим, односно преваром. То је ствар државних комисија које ће установити да ли је манипулисао и ако јесте, да ли је то 5,10 или 20% гласова. Али, оно што бих срдечно препоручио демократској опозицији је да се бави анализом тренда који се исказао на овим изборима — поред свих могућих вештина, да их тако назовем, државне телевизије и социјалистичког апарата — а то је пре свега чињеница коју су превидели и владајућа партија и демократска опозиција. Није тачно да је демократска опозиција највећи противник социјалиста и обрнуто Њихов највећи заједнички противник је недемократска опозиција. И сада су се и једни и други нашли пред упитником монструозних размера. Социјалисти, који су држали да ће радика-

ли бити вечито између 10 и 13% и вечито у службу резервне странке, наћи ће се пред ужасним проблемом већ на следећим изборима, када ће радикали сигурно представљати најкрупнију индивидуалну политичку странку. Слободан Милошевић је са Шешељом ушао у трку коју не може да добије, а то је надметање ко је већи Србин. По садашњим мерилима (друго је то да ли су та мерила права или нису) Милошевић у сукобу са Шешељом нема шта да тражи. По мерилима које је сам наметнуо, Шешељ је најбољи Србин јер је најмилитантнији. Слоба ће сигурно изгубити ту трку. Целокупна демократска опозиција такође. И ако желе да преживе, не само као политичка странка, него уопште, онда ће наспрам 30 или 35% радикала на следећим изборима морати да се нађе 60 или 65% свих осталих странака.

Смисао политике је управо у томе да, ако постоји заједнички циљ, морају се пронаћи заједничка средства и заједнички језик. Ако се српска демократска опозиција буде више бавила саплитањем себи сродних партија (по циљу), празним антикомунизмом, неразум-

вањем обрасца по коме се прави успешна политичка партија, неразумевањем стереотипа српског бирача данас... онда ће јој се и даље догађати оно што јој се догодило. А ово, по мени, и нису тако трагични резултати, Панић је, рачунајући гласове против Милошевића и његове гласове, прешао 40 одсто, дошао је на око 45%. Зар је то мали резултат? Зар је неко очекивао више? Демократска опозиција ће доћи на око 37-40%, да узмемо засигурно 35 одсто. Па, зар је то мало? Зар неко мисли да је могуће окупити Србе око неког паметног програма у већем броју. Могуће је, ако је тај програм паметан и вешт. Али он у овом случају није био ни вешт ни паметан. Односно, ако је био паметан, није био вешт и обрнуто. А те две ствари треба помирити у политици. Па се онда не би догодило да последњи митинг опозиције у Београду буде трагичан. На том митингу, који је требало да буде отказан због свињарија унутар српске демократске опозиције, један лидер напада другог који стоји два метра иза њега! Ако се све то дешава, ако све то знамо, чему онда сада жалбе, узбуђења, чуђења итд. Како је српска демократска опозиција радила тако јој је данас. Превидела је Шешеља и радикале, јер се бавила собом, саплитањем себи сличних и Слободаном Милошевићем. Али ови избори су по мом суду поставили трајни темељ за прављење нечега што бих назвао српском политичком сценом у следећој деценији. Та сцена ће изгледати овако: социјалистичка странка уколико уђе у коалицију са радикалима да би добила власт на савезном и републичком нивоу ускоро мора пући на две струје, струју социјалиста и струју која ће прићи Шешељу. Шешељ ће на тај начин имати око 35% бирачког тела у Србији, а преостали социјалисти морају ући у некаку коалицију са ДЕПОС-ом, ДС-ом, СДП-ом и осталима, уколико, понављам уопште желе да преживе. Да би се добио одговор зашто се све то догодило мора да се истражи шта је то у подсвести просечног српског гласача, шта они нису схватили и зашто је просечан српски гласач радије ишао за обећаних сто марака од Шешеља него за хиљаду од Вука? Зашто је ишао више за штампањем новца него за јачим динаром? Зашто је гласао пре за државну привреду него за приватизацију? И који су то сиоцијални слојеви остали нетакнути пропагандом демократске опозиције? Зашто демократска опозиција није доспела на село и до радника? Зашто је дошло до разлике између резултата на општинском, републичком и савезном нивоу? Али, пре свега, велико је питање да ли неки од садашњих лидера демократске опозиције могу остати на местима лидера. По мом суду, добар део њих је пао на испиту и ја мислим да за изборни неуспех последице неко од њих мора да сноси. Нисам сигуран да сви они треба да остану на својим местима, јер се бојим да на тај начин неће омогућити извлачење правих закључака, већ ће покушати да ради очувања сопствених положаја наметну и даље ону врсту политичке борбе која је до овога довела. Али, понављам, ја видим ове изборе тек као постављање темеља за нешто што ће постојати у следећих десет година у Србији, у облику неке политичке борбе.

**ИЛИЈА ДАВИДОВИЋ, ДЕПОСОВ ПРЕДСТАВНИК
У САВЕЗНОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ**

ЗВРЧКА ЈЕ У СПИСКОВИМА

Како је познато, савезна изборна комисија састављена је од две врсте чланова. Један део те комисије, који броји између 8 и 10 људи, чине чланови који су именовани одмах када су избори расписани. То су људи скоро искључиво из реда судија, савезних тужилаца, односно заменика тужилаца. Није много јасно зашто морају баш савезни тужиоци, односно тужиоци уопште бити у тој комисији. Остатак комисије требало је да именују оне странке или коалиције које су према закону испуниле цензус да у свим изборним јединицама имају своје листе. Међу њима је био и ДЕПОС. Ја сам био представник ДЕПОС-а. Уз изузетак представника ДС, ја сам се у тој комисији осећао као једини опозиционар (у смислу истрајавања на неким стварима). Све остало као да је било усмерено да једноставно аминује оно што је стални састав комисије одлучио.

Када је реч о највећим пропустима у току ових избора то су прво бирачки спискови. Не верујем, то сам рекао и на савезној комисији, да има земље данас у Европи која има тако катастрофално несрећене бирачке спискове. Једна врста недостатака произилази из доиста ужасног рада администрације општинских и других надлежних органа и претпостављам да тај хаос користи, пре свега, партији на власти која може да манипулише и избацује људе са спискова. На пример, у Лесковцу хиљаду младих људи који су тек стекли пунолетство није могло да гласа, а потпуно је јасно свима нама да млади људи по правилу гласају за опозицију. Међутим, оно по чему ће бирачки спискови бити запамћени јесте да су многи људи, број се још не зна, избачени просто зато што су их денунцирали комшије, неки активисти месних заједница, да тобоже не живе на својим адресама, а највећи број људи је управо живео ту. У бирачким списковима ове државе је на хиљаде мртвих људи који нису избрисани, а све је то подлога за манипулацију. Да је било озбиљности, лично мислим да опозиционе странке нису ни требале ни излазити на изборе пре него што су бирачки спискови били ваљано сређени.

Само гласање показало је низ пропусти и нерегуларности и требало би много времена да би се све детаљно набројало. У Београду су поништени избори на скоро 120 бирачких места. Многи су људи били прикрађени, нису били унети у спискове а поседовали су судска решења или су се са том чињеницом суочили на сам дан избора, па су тражили да буду уписани. Неки бирачки одбори су им по-

пустили, негде је тиме манипулисано па су и због тога на многим местима избори поништени. Услови за елементарну тајност на више од деведесет посто бирачких места нису били испуњени: гласало се у малим просторијама, без паноа који раздвајају бираче.

Међутим, врхунац незаконитости и манипулација у вези са изборима учињен је увођењем једног потпуно ненадлежног тела у изборне радње, а то је општинска изборна комисија. За изборе су била надлежна строго прописана тела. За савезне, то су савезна изборна комисија и изборне комисије јединица. За републичке републичка изборна комисија и комисије изборних јединица. Општинске изборне комисије имају надлежности у изборима за локалне органе власти, односно за одборнике. Међутим, према незаконитом упућству из републичке изборне комисије сви материјали за све изборе по бројању на бирачким местима допремљени су у општинске изборне комисије. Закон је ту јасан, он каже: „Да се у року од осамнаест сати по завршетку избора и сређивању материјала у бирачким одборима ти материјали морају допремити у седиште изборне јединице“. Дакле, прво је прекршено то правило. Ни у једној изборној јединици то није поштовано. Но, то није једина грешка. Изборни материјали су једноставно, у обичним најлонским кесама убачени у неке просторије у зградама општинских администрација без икаквог обезбеђења и надзора, тако да су са њима у додир могли доћи и они апсолутно ненадлежни и непозвани за то. Друго, општинске изборне комисије су потпуно незаконито вадиле материјале избора за председника републике. Записнике о гласању су сравњивале, сабирале цифре, проверавале листиће и често „штимовале“ резултате. Такође су на многим местима општинске комисије претурале и по материјалима за републичке и савезне изборе. Могућности за прекрајање биле су врло велике.

Све упућује на то да су ови избори обављени с таквим и толиким нерегуларностима да би их требало поништити у целини. Није реч о томе која је странка колико добила већ о томе да би једном у овој земљи морали да буду спроведени избори по минималним стандардима европске цивилизације и правне државе, а то значи да од почетка до краја буду поштована прописана правила и процедура. Ја сам као члан савезне изборне комисије на то упозоравао, али сам, наравно, остајао усамљен, зато што су остали чланови доста формалистички приступали разматрању ове проблематике, тврдећи да комисија одлучује по приговорима. То јесте тачно, али мени се чинило да су проблеми, на које је упућивао живот, средства информисања, такви да је са становишта права општег надзора комисија морала и самостално да реагује. Морам, с тим у вези да истакнем и извесне пропусте које су направиле опозиционе партије које из незнања, невештине, неорганизованости нису на прави начин, сходно правној процедури, реаговале на бројне неправилности. Чиниле су то на више политички начин, дописима који су имали више политичке конотације, а не о поднесцима који би се држали строго прописане правне процедуре. Да се тако поступило многе би опозиционе странке сада могле да воде спорове пред Врховним судом.

Понављам, тако велики број озбиљних повреда законске процедуре говори о потреби формирања једне што је могуће независније државне комисије која ће улозати јавност са својим закључцима.

КАПЕТАН ДРАГАН, ПРЕДСЕДНИЧКИ КАНДИДАТ

ПРОТИВ А НЕ ЗА

Што се мене лично тиче, ја себе сматрам апсолутним моралним победником у свему овоме. Схватите да сам ја добио можда свега 1 одсто медијског простора који је био посвећен другим кандидатима који су испред мене, а имам преко 80000 гласова, што је за мене велика победа. Затим, морате схватити шта је био стварни циљ моје кампање. Наиме, ми још увек радимо овде на 13. спрату „Београђанке“, у условима који су стварно неадекватни за посао који радимо. Деведесет посто моје енергије се троши на трчкарање од канцеларије до канцеларије ситних политичара, разних заменика председника општине, где покушавам да обезбедим нека средства која су апсурдна. Ми смо дошли на идеју да формирамо дом за децу без родитеља. Имамо јако искусно особље, финансијере, људе који би стипендирали ту децу. Обезбедили смо све и сада тражимо простор, и ево већ годину дана покушавамо од државе да добијемо нешто тако, уместо да нам држава ускочи у помоћ и да нам то да одмах, јер аутоматски скидамо са њених леђа један део социјалних проблема. Уопште не постоји интересовање за тако нешто. То је стварно жалосно. Тако сам схватио да без политичке подршке или без претње да можете неком да узмете неке гласове (или му их додате) нема успеха. Мислим да сам својим наступом постигао доста за Фонд, мислим да сам имао шансе да на Првом програму кажем неке ствари које до сада никада нисам могао да кажем. Јер очигледно на РТС постоји блокада према Фонду капетана Драгана, што мислим да је потпуно неоправдано. Чини ми се да још постоје људи који се сматрају чуварима државног печата и који мисле да је сваки наш успех њихов неуспех. Уместо да држава у свом апарату зна како да искористи ову нашу енергију, ентузијазам и резултате они се праве као да то не постоји. Не можемо да идемо кроз овај живот и да се правимо да нисмо били у рату, да се правимо да нема рањеника, погинулих, сирочади, само зато што погинули и сирочад не могу да гласају! Ових осамдесет хиљада људи који су гласали за мене мислим да су схватили суштину, због чега то радим. Тако да се надам да ће ми сада бити лакше да разговарам са појединим политичарима да се системски реши овај проблем. Јер ми не можемо константно да замењујемо државу.

Јако ме радује што је опозиција добила један добар део гласова на општинском нивоу, тако да мислим да ће вероватно имати више разумевања и према рањеницима.

Како коментаришете изборни успех Жељка Ражњатовића и Војислава Шешеља?

Немам намеру уопште да коментаришем Ражњатовића. Ми немамо никаквих додирних тачака. Успех радикала је велико изненађење. Ја сам иначе имао доста контаката са радикалима, велики број рањеника на нашем списку су на ратиште отишли преко СРС. Ја сам чак у „книнцима“ имао један број припадника Радикалне странке који су били изузетни борци, дисциплиновани момци које није био проблем довести у ред, и са којима сам и дан-данас у тесној вези. Што се тиче Војислава Шешеља мислим да, на жалост, нећемо

се са њим усређити, бар не у овим временима. Надам се да ће Војислав Шешељ мало да одрасте, да промени свој став, када му је већ народ указао толико поверење. Али, бојим се да ако настави са својим испадима као до сада ни њему ни нама не предстоји светла будућност.

Како бисте примили евентуалну оставку Добрице Ћосића коју је он најавио усмучају да на изборима победе недемократске снаге?

Колико се ја сећам, он је рекао да уколико не дође до драстичне промене политике да ће поднети оставку. Да ли ће доћи до промене политике, ми то још не знамо. Ја се стварно надам да ће доћи до промене оних ствари које су у политици досадашње власти биле неприхватљиве. Надам се и да нећемо више гледати људе на јако важним функцијама за које сви знају да су апсолутно неспособни. Надам се да је странка на власти мало озбиљнија него што је била у почетку, да је стекла неко искуство. Мени је, а то сам и у кампањи рекао, јако стало да све што решавамо овде, решавамо политичким средствима а никако не насилјем.

На жалост, имам утисак да на овим изборима људи нису гласали за Милошевића или Панића, они су гласали против Милошевића или против Панића. То је један нездрав приступ. Уместо да гласају за оног у кога имају поверења и чији програм разумеју, они гласају против оног кога се плаше. Једни се плаше Милошевића, други Панића. Ја се не бојим ни једног ни другог. Зато што не прихватам теорију да је Панић издајник, као што не прихватам ни да је Милошевић непоштен и да није патриота. Мислим да ништа није бело и црно. Ја сам увек за солуцију дијалога, да критикујемо оно што је лоше, као и да истакнемо оно што је добро. Ја се налазим у специфичној ситуацији да сам имао прилике да сарађујем и са позицијом и са опозицијом. Оно што ја радим мора се ставити изван сваке интерне политике. Мени је понуђено од свих важних политичких странака да се појавим као носилац њихове листе и вероватно да сам се на регионалним изборима појавио велика је вероватноћа да бих победио. Међутим, ја стварно немам политичких амбиција. Једино што сам желео, и мислим да сам то постигао, било је да натерам људе да размишљају о неким нашим друговима које имамо и према рањеницима и према погинулима и према сирочади, у крајњој линији према нашој земљи. Према томе, ја сам апсолутно задовољан — добио сам више него што сам очекивао и надам се да сам стекао нове пријатеље и нова искуства, корисна за посао који радим.

**ДРАГАН КОЈАДИНОВИЋ,
ДИРЕКТОР СТУДИЈА Б**

БИЋЕ БАЛКАНСКИ РАТ

Када се говори о нерегуларности човек просто не зна одакле да крене сада када је Милан Панић честитао Милошевићу на изборној победи. Мислим да сада више никоме ништа није јасно. Сви они који су видели колико су избори нерегуларни у потпуности су подржавали Панића у његовом настојању да свету и народу докаже ту нерегуларност. Онда се догађа Милан Панић који поздравља победника на тим изборима, тако да постаје сасвим нејасно шта се догађа.

Избори су били тотално нерегуларни, то говорим као грађанин. Не могу да схватим да је неко чекао у реду, као што сам рецимо ја чекао сат и по, на мразу, да би гласао за радикале. Излазак је био масован, људи су чекали да би гласали за неке промене. За то да се на неки начин прекине ова агонија у којој се налази цела земља. Одједном, видимо да су људи гласали онако како то није могло да се претпостави.

Избори нису били регуларни из више разлога: Панић је имао страшно мало времена јер је онемогућен, с друге стране огроман број људи није био у списковима, „Студију Б“ је замерено, чак му прети кривична пријава, због тога што је на дан избора говорио о неправилностима, односно пуштао у програм на телевизији људе који су говорили да им је забрањено, да су онемогућени да гласају — то се сматра кршењем изборне ћутње. Ми, међутим, сматрамо да је наша дужност била да информишемо грађане. С друге стране, власти су имале најјаче оружје на свету, јаче и од атомске бомбе, а то је телевизија, што опозицији није било доступно. „Студио Б“ није никако могао да парира државној телевизији. Ми смо уочи избора ишли седам дана преко сателита, али уопште не знамо какви су били ефекти свега тога.

И ако се све то има у виду, да не говорим о пуним кесама непребројаних гласачких листића, о разним и доказаним фалсификатима... Али, зашто бих и као грађанин и као уредник прве и једине независне РТВ компаније у Србији сад ја изражавао своју сумњу, када Милан Панић то поздравља? Можда ће неко рећи да је то само протокол, али протокола у таквим условима нема. И сада многима није јасно није ли можда и Панић био у игри од самог почетка. Можда смо сви заиста заведени. Ако је то због неког мира унутар земље, океј, али куд год се окренете ови избори су били превара и мислим да Србија ништа добро неће да добије. Истина, постојала је опасност да они који дођу после ових буду још гори, али то је проблем који је увек лакше решив. Али, било је време да Србија и грађани Србије доживе једном поштене изборе. Ја се лично, као гласач осећам превареним, без обзира коме сам ја дао свој глас. Мислим да, такође, после ових избора нико нема разлога да се радује — ни они који су победили ни они који су изгубили. Једноставно, сви, верујем, који имају имало образа и поштења, који могу својој деци да погледају у очи, осећају се јадно. То је оно што ме највише боли, што се после ових избора, као Србин у сред Србије осећам јадно. Не зато што није победио Панић или што је победио Милошевић, него се осећам превареним и осећам се јадно јер не видим никакву перспективу за решавање свих ових проблема. И, још црње, ја знам да нас чека балкански рат врло брзо и да смо практично већ гурнути у провалију. Имали смо неку шансу, а у ствари, народ није имао никакву шансу, јер је било све унапред изрежирано.

(Наставак на страни 44)

Пише:
Коста ЧАВОШКИ

Оно што људе скоро никада не напушта и што је најдубља основа сваке вере — јесте нада. Према старогрчкој легенди, несмотрени Епиметеј је, кад су сва зла и неправде излетели напоље, најзад спустио поклопац и задржао наду на дну шкриње. Она нам увек преостаје кад изгубимо оно што нам је мило и драго или кад нам измиче оно до чега нам је посебно стало. Штавише, људска срца је најлакше држати помоћу наде, ако се то већ не може чинити помоћу задовољства.

ВАРЉИВА ПРЕДИЗБОРНА НАДА

Нада, међутим може грдно да превари уколико се заснива на нетачној процени и погрешним предвиђањима. То се управо догодило демократској српској опозицији. Још крајем лета било је јасно да превремени парламентарни избори неће бити регуларни пошто владајући социјалисти нису били склони да допусте потпуно равноправно надметање за поверење бирача. И како је време протицало све је било очигледније да предстојећи избори неће бити ни поштени ни равноправни. Најпре је Слободан Милошевић изврдио примену важећег Устава Србије по којем су

нутих лажи лако продрети до ума и срца већине бирача. И што је још важније: уздали су се у властиту срећу у нади да ће им судбина (Макијавели би рекао: фортуна) бити наклоњена.

О каквој је срећи овде реч? Политика је не само подручје највеће одговорности већ и област велике неизвесности тако да мало ко од оних који се баве политиком може очекивати да постигне све што је наумио. Штавише, увек мора бити много више губитника да би понеки појединац у свом политичком науку донекле успео. Отуда су политици, поред умећа и разборитости, потребни и храброст и спремност да се преузме ризик. А срећа, тако се бар верује, обично прати одлучне и храбре. Или, како то Макијавели закључује: „Судбина је жена, те ко хоће њоме да завлада треба да је туче и кроти... И стога је увек, ко жена, пријатељица младића, зато што су несмотренији, беснији, па јој одважније заповедају.“¹⁾

Ваља одмах рећи да политика обично не прашта непромишљеној, а још мање лудој храбрости, већ кажњава неуспехом оне који су неопрезни, наивни и глупи. У срећу се, наравно, треба уздати, али само уколико се, поред храбрости, располаже умећем и политичком мудрошћу. Јер судбина, додаје Макијавели, одлучује у половини наших дела, док другу половину, или приближно толико, оставља нама самима.²⁾ Наши опозициони политичари су то изгледа заборавили па су се уздали не само у срећу која прати **промишљене и храбре**, већ луду, коцкарску срећу којој се нада само наиван, а страстан коцкар. То се лако може доказати.

КОЦКАРСКА СРЕЋА

На сам дан избора, Матија Бећковић, који се иначе на пресудном састанку Савета ДЕПОС-а најодлучније залагао за њихов бојкот, изјавио је да је опозиција изашла на изборе потпуно обесправљена. „Вођена је ратна а не изборна пропаганда. Опозиција је називана петом колоном, издајницима и непријатељима. Већ то је било довољно за бојкот избора.“³⁾ За Вука Драшковића то, међутим, није било довољно. Зато је истог дана и могао да каже да је „опозиција у изборну трку ушла везаних руку и ногу против допингованог тркача“, да би потом, потпуно неочекивано, изјавио да „уколико не буде директне (техничке) крађе гласова, очекује победу опозиције“.⁴⁾ Ништа мањи оптимиста није био ни вођа Демократске странке Драгољуб Мићуновић, који је рекао „да у случају победе опозиције очекује да се примопредаја власти обави у најкраћем року“.⁵⁾

Сликовито поређење опозиције, која је изашла на изборе, са тркачем везаних руку и ногу заслужује посебну пажњу, јер указује на природу среће којој се таква, очигледно наивна, опозиција нада. Додуше, и најбољи тркач се узда у срећу, али пре ношто уће у трку чини све што може да удео среће смањи на што мању меру. Зато вредно вежба и јача своју издржљивост и снагу и помно развија о својим супарницима и начину како ће током трке распоредити своју снагу. При том, му уопште не пада на памет да трку трчи под неравноправним условима тако што ће допустити да му супарник раније крене са полазне линије или недозвољено сече кривину стазе. Ако, пак, сазна да му је супарник био допингован, тражиће да буде дисквалификован и, ако треба, жалиће се до неба.

Наша опозиција такву промишљеност и опрезност није имала. Па зашто је онда пристала да везаних руку и ногу трчи трку са тркачем који је уз то и допингован? Зато што се скоро **искључиво** уздала у властиту срећу. А то је срећа с којом рачуна наиван, а страстан коцкар.

Ако је међу пораженим опозиционарима и било

ДАБОГДА ТЕ НОВА НАРОДНА КЛЕТВА ЋОСИЋ ПОДРЖАО!

Добрица Ћосић не само што није успео да избори часне, поштене и равноправне услове за изборно надметање, већ није желео да икога, до кога му је посебно стало, ваљано и пуном снагом подржи

превремени председнички избори налагали његову оставку, а ванредни парламентарни распуштање Народне скупштине и престанак мандата постојеће Владе. Зато је на све начине настојао да измени важећи Устав како би током предизборне кампање он и његова Влада остали на положају и држали у својим рукама све полуге власти: полицију, тајну полицију, телевизију и целокупни апарат за провођење и контролу избора. Демократска опозиција је на то прећутно пристала, а када није успео тзв. уставни референдум, што је Слободан Милошевић, по свој прилици, и прижељкивао, опозиција је чак изричито подржала неуставни пут расписивања превремених избора изменом Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије. О Радио-телевизији Србије као ударној песници владајуће пропаганде једва да треба говорити.

Све су ово добро знали челници опозиционих странака, па се стога поставља пресудно питање: због чега су се, упркос том сазнању, упустили у неравноправну предизборну трку? Одговор је једноставан: веровали су у неодољиву привлачност своје личности и чаробну моћ своје лековите речи која ће, попут проповеди Јована Златоустог, кроз зид заблуда и намет-

оних који су се надали да ће их срећа послужити, а Бог прискочити у помоћ ако срећа изневери, међу људима од власти било је оних који ће и себи и другима тешко моћи да објасне зашто су опозицију свесно гурали у недостојни пораз. Такви су, пре свих, били Милан Панић и Добрица Ћосић. Посебно овај други сноси огромну, тако рећи историјску одговорност.

У свом инаугуралном говору Добрица Ћосић је, поред осталог, обећао превремене изборе „на свим нивоима“ и „усавршавање“ жабљачког Устава. Како му потом ништа није полазило за руком, запео је да оствари бар једно од својих обећања — да распише изборе. При том је врло добро знао да савезни Округли сто, који је сазвао Милан Панић, није постигао никакав споразум владајућих странака и опозиције и да ни једно од кључних питања (број изборних јединица, контрола над Радио-телевизијом Србије и Црне Горе, контрола изборних радњи и слично) није на ваљан и правичан начин решено. Ваљда је сматрао да је држање задате речи да ће расписати изборе важније од тога да ли ће сами избори бити регуларни и поштени или је можда поверовао да је његова реч толико важна — а народ каже „царска се не пориче“ — да се свакако мора испунити.

Добрица Ћосић је, дакле, од самог почетка знао да сви неопходни услови за равноправно надметање странака и њихових кандидата нису испуњени, али је и поред тога не само расписао изборе већ о тој пресудној чињеници „мудро“ ћутао све док демократска опозиција није загризла мамац и неопозиво ушла у изборну трку. Затим је почео да се вајка како ови услови нису испуњени. „Ја добро знам“ — вели Ћосић шест дана уочи избора — „да садашњи изборни услови и страначка и кандидатска равноправност нису потпуни. Да државна телевизија, али ни остале телевизије нису доследно непристрасне, али је Телевизија Србије друштвено и политички најодговорнија за страначку пристрасност јер је гледа читаву земљу. Знам такође да сви бирачки сускопи нису срећени, да су неки посланички и председнички кандидати дискриминисани и од државних органа, особито Милан Панић, што не доликује демократској и просвећеној држави.“⁶⁾ А онда му се учинило да је можда претерао, па је на сам дан избора на питање новинара — „Али услови за кампању су неправедни? — изјавио: „Не могу да се сагласим са вама. Имамо услове за поштене изборе. Али где има идеалних услова? Услови нису идеални, али се мора имати у виду да ове изборе спроведе људи а не обављају их машине и компјутери.“⁷⁾ Једино је заборавио да дода да изборе спроведе, како би то Стаљин рекао, људи **нарочитога кова** — прерушени комунисти.

ПОДРШКА ОД КОЈЕ СЕ СТРАДА

Добрица Ћосић не само што није успео да избори часне, поштене и равноправне услове за изборно надметање већ није желео да икога, до кога му је посебно стало, ваљано и пуном снагом подржи. Најпре је дуго избегавао да то учини, правдајући своје оклевање чињеницом да му странке, које рачунају с његовом подршком, још нису дошле на поклоњење и уручиле му своје програме које ће он пажљиво проучити. Потом је у позни час⁸⁾ и кроз зубе процедио млаку и бескрвну подршку неколиким личностима и странкама — Милану Панићу, Момиру Булатовићу и Слободану Вујошевићу (смешно је с ума да су ова двојица **супарници**, па да се отуда може подржати или један или други), Демократској странци Драгољуба Мићуновића, Социјалдемократској партији Србије и Демократској странци Црне Горе. При том је, видно огорчен, рекао да га нису подржале неке од водећих личности ДЕПОС-а, да би четири дана уочи избора, када се још могло утицати на бираче, самог носиоца савезне лис-

Удео Милана Панића у том срамном чину је знатно мањи, а уз то се барем делимично испунио улашавши у изборну трку. Добрица Ћосић није, међутим, хтео да куса кашу коју је сам закувао, правдајући то надстраничком природом свог председничког положаја.

Ако је међу пораженим опозиционарима и било оних који су се надали да ће их срећа послужити, међу људима од власти било је оних који ће и себи и другима тешко моћи да објасне зашто су опозицију свесно гурали у недостојни пораз.

Наш опозициони политичар уздани су се не само у срећу која прати промишљене и храбре, већ и у луду, коцкарску срећу, којој се нада само наиван, а страстан коцкар.

те ДЕПОС-а, Вука Драшковића, уврстио, поред Слободана Милошевића и Војислава Шешеља, у **политичке екстремисте**.⁹⁾ Чак ни Ми. а. а. Панића, кога је он довео и коме свакако нешто ду. ује, није умео људски да подржи. Прећутно је то учинио навешћењем његовог имена међу онима који су га подржали, да би потом замерио Панићу што не уважава нека основна политичка начела и што му језик није толерантан.¹⁰⁾

Судбина се, међутим, грубо поиграла с овом Ћосићевом подршком опозицији и његовим јединим правим миљеником — демократском странком Драгољуба Мићуновића. Она је од свих великих странака, од којих се највише очекивало, најгоре прошла — освојила је (према непотпуним подацима) свега шест посланичких места у савезном и девет у републичком парламенту. Отога није искључено да ће једнога дана завађене страначке вође један другог љуто крети: „Дабогда те Ћосић подржао!“

ЧОВЕК ОД РЕЧИ

Иако и Милан Панић и Добрица Ћосић сnose велику одговорност за потпуно неравноправност предизборног надметања странака и њихових кандидата (о грубим повредама изборног поступка на сам дан избора и да не говоримо), удео Милана Панића у том срамном чину је знатно мањи, а уз то се и сам бар делимично испунио тиме што је и под таквим условима ушао у неравноправну изборну трку за председника Србије и лично сносио последице своје претходне непромишљености.

Добрица Ћосић није, међутим, хтео да куса кашу коју је сам закувао, правдајући то надстраничком природом свог председничког положаја. Ништа нису могли многобројни позиви да се на листи српске опозиције кандидује за председнички положај у Србији или да бар својски подржи кандидатуру Милана Панића и неку од правих опозиционих странака. Ћосић се упорно трудио да остане изван страначког метежа како би своју несклоност да озбиљније ризикује представио и као најдубљи српски национални интерес. Повукао је, међутим, један потез захваљујући којем његов садашњи председнички положај данас виси о концу. Изјавио је да ће се повући ако победници на овим изборима не поведу **нову** унутрашњу и спољну политику и **одмах** не приступе темељним уставним реформама, с циљем стварања демократске, правне, социјалне и јефтине савезне државе.¹¹⁾

Како је Слободан Милошевић, кога је сврстао у политичке екстремисте, опет победио, а Војислав Шешељ силно ојачао, Добрица Ћосић се суочио са одсудним избором: да одржи реч и одступи или да прећутно призна да његова реч није царска, па да је потом порекне. Према једној другој народној изреци, „човек се држи за реч...“ То је имао на уму и Милан Панић када је позвао Добрицу Ћосића да испуни своје обећање и поднесе оставку.¹²⁾

НАПОМЕНЕ

- 1) Н. Ммакијавели, **Владалац**, Београд, „Рад“, 1964, стр. 80.
- 2) **Ибид**, стр. 78.
- 3) **Политика** од 21. децембра 1992.
- 4) **Ибидем**.
- 5) **Ибидем**.
- 6) **Политика** од 15. децембра 1992.
- 7) **Политика** од 21. децембра 1992.
- 8) **Политика** од 15. децембра 1992.
- 9) **Политика** од 17. децембра 1992.
- 10) **Политика** од 15. децембра 1992.
- 11) **Политика** од 15. децембра 1992.
- 12) **Политика** од 24. децембра 1992.

КАКО ДА ПРОЂЕШ БЕЗ КАЈАЊА

ТАМНИ ВИЛАЈЕТ У НАШИМ ДУШАМА

Пише: Гордана СУША

Ако је и било наде да ће се на изборима у Србији, без обзира на њихов исход, утемељити барем трунка демократичности према другом и другачијем мишљењу, да ће се успоставити макар куртоазни политички бонтон — данас је сасвим јасно да су се наде потпуно истопиле и, уместо минимума толеранције, на делу је максимализација нетолерантности. **До сада се неистомишљеницима претило прогоном или хапшењем а сада убијањем!** Критичко мишљење све више се „утапа“ у мас медијски каналисан и продуктиван колективни став, систематским испирањем мозга гуши сваки покушај независне грађанске свести, са једином идејом да се уместо ње васпостави „тромо кнење покорне гомиле“. Стварање једнодушности, вели Ј. Хабермас, централни је задатак, јер тек у клими такве једнодушности успева продор до публике, сугерисање или наметање прихватања неког лица или идеје. Мњење се може задобити за било какве променљиве и проблематичне циљеве. У свему важну улогу игра приказивање „вође и водеће гарнитуре и њих треба отворати и препакирати према захтевима тржишта“...

А захтеви тржишта су, наравно, фокусирали према мери, жељи и захтеву вође и водеће гарнитуре па свако ко застане или испадне из тог чаробног круга бива изопштен.

Петогодишње обликовање јавног мњења у Србији није остало без резултата, што се упечатљиво осетило у тржишној политичкој понуди током, а нарочито после избора. Наводим као пример сличице из Београда. Старица, са два цегера пијачних отпадака, једва се креће, што од њихове тежине што од терета година. Оставља утисак да би је лептир оборио без залета. Прилази паноу излепљеном изборним плакатима. Одложивши претходно терет који је носила — једва подиже руку према једном и поче полако и темељно да га цепа. Учтивим наклоном уз осмех и уз нескривено настојање да покаже згранутост због њеног чина, обрати јој се човек средњих година: „Госпођо бако, зар ви, у вашим годинама, радите такве ствари, које не би требало да раде ни деца!“ Скупивши сву своју дрхтаву енергију у јасну дозу одлучности, гледајући га право у очи, прејаким гласом и за околину она му одбруси: „Марш у п... м...“

Затечен човек, пре него што је продужио својим путем, ипак јој изусти: „Немојте се после чудити што вам деца не устају у аутобусу!“

Тихи мирни и предусретљиви комшија постао је бахати газда у згради. Он прети не само исељавањем непослушних већ и њиховим истребљењем, а донедавно весео и шармантан продавац, ваљда зато што ради у државној фирми, постао је прави капо па у његову

радњу долазе само проверени и правоверни. Да не помињем какве су се промене догодиле на другим јавним местима, под утицајем јавних медија. Посебан тон том обликованом јавном мњењу дају острашћени телевизијски конзументи који у контакт емисијама, решетају „неподобне“. Из сенке мрака, анонимно, могу и дозвољено им је, да упућују најпогрдније речи, псовке, а богами и да прете убиством. Онолико колико је радикализован живот у ратним околностима, толико је радикализован и јавни речник.

Дакле, у земљи која није у рату, ратна логика, „ко није са нама тај је против нас“, почиње да даје своје горке плодове.

Хиљаде нијанси између светла и таме редукую се на црно и бело.

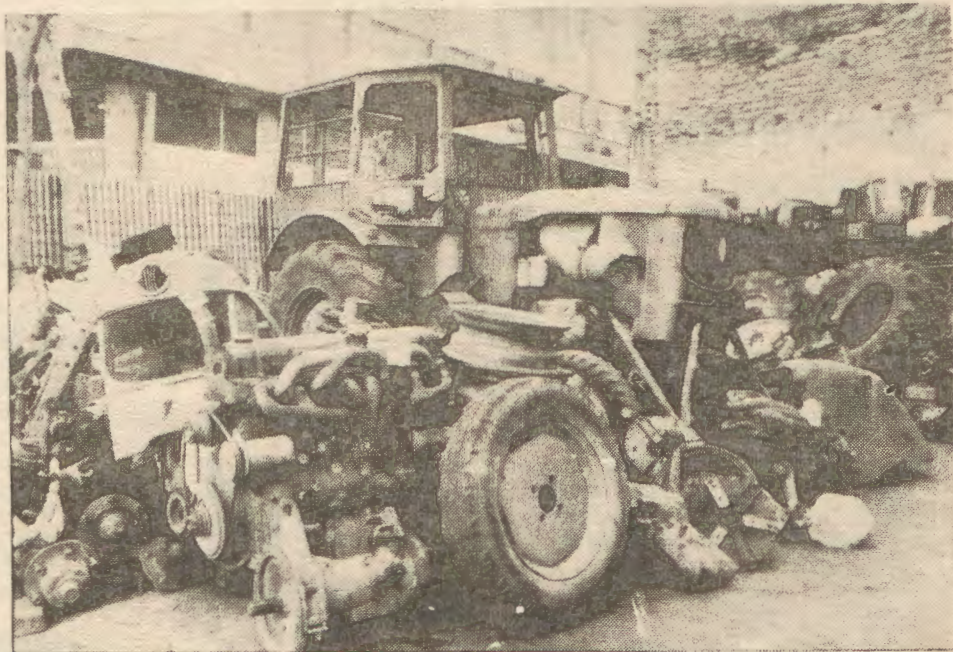
Живимо у време суженог избора и поремећеног осећања. Насупрот астралној Србији, што је мора се признати космички примамљиво, ваљда због овоземаљских проблема, све ми чешће пада на памет она стара народна прича о тамном вилајету. Групу људи затекао је мрак на путу а они су ипак, иако нису видели прст пред носом, наставили да иду. У једном тренутку чули су чудно крцкање камења под ногама а непознати глас их је упозорио — ако узмеш кајаћеш се, ако не узмеш кајаћеш се! Једни су помислили — ако ће се већ кајати, нема потребе да носе непотребан

терет, а други, заинтересовани за необичан звук и облик камења по коме су газили, узеше по пар комада подно ногу. Када су изашли на светлост, доиста, кајали су се и једни и други.

Они који нису узели ништа — зато што је то чудно крцкаво камење било драго камење, а кајали су се и они који нису узели више!

Та прича о неизбежном кајању у тамном вилајету има неке, чак блиске асоцијације са изборима. Опозиција је и пре њиховог расписивања, била доведена у недоумицу — ако изађе на изборе, кајаће се, ако не изађе, кајаће се. После изборних резултата, не улазећи у њихов квалитет, пропусти и неправилности, којих је било, пред истом је дилемом — ако уђе у парламент, кајаће се, ако не уђе у парламент кајаће се.

Кајања и тамног вилајета изгледа никада доста.

ВЕСНА ПЕШИЋ, ГСС, О ИЗБОРИМА И РЕЗУЛТАТИМА

ЧЕКАЈУ НАС НЕПРИЈАТНА УЗБУЋЕЊА

„Сада ће Милошевић покушати да обезбеди какво-такво примирје у Босни, прихватањем некаквог новог „Венковог плана“, али то вероватно неће прихватити муслиманска страна, тако да се тешко може очекивати престанак рата. Управо ће Милошевић сада фоксирати потребне уступке, како би рат престао, а да при том сва спорна питања остану отворена, баш као што са десило и са Крајнном“.

**Разговарала: Славица
ТАНАСИЈЕВИЋ — ЛАЗИЋ**

Да ли су по вашем мишљењу превремене избори били регуларни?

О регуларности избора се више не може говорити. Чак ако оставимо по страни стари и најтежи проблем — ТВ Београд — сам изборни процес је био гори него икад, укључујући и оно ортодоксно комунистичко доба. Докази који су скупљени показују да има више него довољно аргумената да избори буду поништени. Имам утисак да је власт израчунала да је јефтиније и за нас и за њу да на изборима покраде колико је потребно, него да изведу тенкове на улицу. Боље „мирним путем“ сачувати власт! Зато сам уверена да оваква власт не може бити промењена гласачким листићима. Избори подразумевају општу сагласност о томе да сви политички актери прихватају правила игре о поштености и слободној утакмици различитих политичких програма. Код нас те сагласности нема, нема уравнотежености између политичких снага. Претеже једна страна — неконтролисана власт Слободана Милошевића. Уосталом, наши властодршци су и сами поручили да никада и ни по коју цену неће дати власт — „институционално или ванинституционално“.

Сматрате ли да опозиција треба да призна овакве изборе и да њени посланици треба да уђу у овако изабрану скупштину?

Опозиција с правом оспорава регуларност избора и она треба да учини све да покаже о каквим изборима је реч. Иако нисмо успели да прескочимо цензус од 5%, ми смо у ГСС-у пуно учинили да се докаже њихова нерегуларност. Наши правници то сматрају својом грађанском дужношћу. Питање уласка у скупштину је посебно питање, јер избори неће бити поништени, без обзира на аргументе. Шта би се добило одбијањем посланика демократске опозиције да уђу у парламент! Шешел и Милошевић се због тога не би много потресли. Још је важније то што су грађани за њих гласали из чега произлази обавеза посланика ДЕПОС-а и Демократске странке да их у парламенту заступају. Коначно, представници опозиције се по том питању не би договорили, па би било слично као и са сталним „држањем за кваку“ у српској скупштини. Непрекидно је опозиција претила да ће напустити скупштину, а да то, практично, никада доследно није урадила. Ништа горе него да се час седи а час излази из парламента. Зато сматрам да ако се на такве изборе изашло и ако нема шанси да они буду поништени, онда је боље да изабрани представници опозиције учине све што је у њиховој моћи да онемогуће, или бар ублаже, катастрофу која нас тек очекује.

Шта је по Вашем мишљењу било пресудно да се српски бирачи одреде за странке Слободана Милошевића и Војислава Шешела?

На ово питање се може одговорити само ако претпоставимо да није било крађе. Ако је велика већина бирача за Милошевића и Шешела, то говори бар две ствари. Прво, да њихове поруке најбоље разумеју српски бирачи који су у 40% случајева неписмени и који нису развили квалитетне потребе за које би се борили кад их неко доведе у питање. Наш свет лако своди своје потребе на преживљавање и голу егзистенцију. Важно је преживети! У томе се види велика слабост наше културе која није чвршће усадила вредност и потребе које надграђују голи опстанак. Зато ништа не може већину нашег народа да одлепи од власти, док може да се преживи. За опозицију гласају најчешће образовани људи, квалификовани радници и отреситији сељаци. Онима којима је најтеже, чувају минимум. У овом контексту ваља приметити да је Милошевић остварио утопију о којој ни Маркс није могао да сања: да хиљаде људи не раде ништа, седе код куће месецима и примају плату.

Други разлог да се бирачи у већини одреде за ове две странке, односи се на проје-

кат стварања велике и етнички чисте српске државе. Људи су затровани националистичким идејама и по свој прилици су уверени да је баш ово тренутак у коме српски народ управо остварује тај пројекат. Од почетка свог политичког успона Милошевић је заиграо на карту „угроженог српства“ и, уз помоћ државног апарата и војске, нико није могао да му конкурише. Опозиција је пробала да се надмеће у српству и у томе није успела. Није успела ни да формулише алтернативни програм, а и да га је имала, не би могла да допре до народа због контролисаности медија. Само огромна морална бескурпулозност могла је да издржи надметање у српству како га је Милошевић дефинисао. То је пошло за руком Шешељу, захваљујући томе што се повезао са државним апаратом.

КУЛТУРНА ЧИЊЕНИЦА

Мислите ли да је евентуално уједињавање опозиције могло допринети битно другачијим изборним резултатима?

Мислим да би резултати избора били знатно бољи да се опозиција удружила. То су потврђивале и многобројне анкете. Договор око заједничког изласка на изборе би охрабрио многе грађане управо тиме што би се опозиција договорила око свих изборних радњи и заједничког наступа. То би показало њену снагу и способност да се организује. Но до тога није дошло, јер су односи између главних опозиционих партија, односно њихових лидера, лоши и пуни неповерења. И ту је та наша контрадикција: још увек постоји потреба да странке иду заједно на изборе зато што стара власт није смењена али, истовремено, оне су се толико удаљиле да више не могу „фронтски“ да се супротставе старом режиму. Негативну улогу играо је и Председник републике Добрица Ћосић који је и сам учествовао у разједињавању демократске опозиције, тако што је подржао једне, а негативно оценио друге. Да подсетим да је опозиција у једном тренутку била спремна да се уједини да је Ћосић прихватио да стане на чело целокупног демократског блока. Међутим, показало се да он то није био у стању, јер не подноси неке личности и странке из тог блока.

Због чега ГСС није приступио ДЕПОС-у и да ли би то допринело да се овакви резултати избора побољшају?

Ми смо од почетка сматрали да је идеја о стварању ДЕПОС-а јако добра. Нисмо приступили зато што смо стално добијали сигнале да нас неки људи тамо сматрају непожељним. То је стварало неку нелагоду и тако је време пролазило. Не заборавите да смо ми једина политичка групација која је јавно изашла с критиком националног екстремизма оличеном у Милошевићеву националној политици. Ми смо били уверени да су Србија и српски народ могли да решавају реалне проблеме који су настали распадом Југославије на други начин, а не ратом. Зато смо се супроставили рату... Друге странке су се против Милошевића бориле антикомунистичком реториком, али никада ништа озбиљније нису замериле његовог националној политици. Ми смо сматрали да му је баш национална политика катастрофална. Тиме смо се замерили

различитим фелама националиста. Постоји велика разлика између патриотизма и национализма. Ово друго је једна затуцана, ускогрудна, кичерска и отужна идеологија. Патриота није слеп, јер га не заслепљује мржња према другим народима. С таквим идејама ми смо свесни да не можемо задобити политичку популарност у моменту када царује агресивни национализам. Постигли смо то да нам нико не може оспорити да представљамо културну чињеницу у данашњој Србији и тако смо јој највише помогли. Цео свет зна да има Срба који су устали против рата и злодела свих страна у њему, али и злодела која су почињена и од српске стране.

БЕЖАНИЈА ИЗ ЗЕМЉЕ

● За многе делује као изненађење успех Шешељеве странке. Како Ви то објашњавате? Како објашњавате да је та странка на локалним изборима доживела неуспех?

Суштинске разлоге сам већ навела. Остало је да се анализира како је дошло до тога да се грађани страначки различито опредељују за парламент и локалне скупштине. Једна је хипотеза да је власт за републички и савезни парламент „интервенисала“, а да за локалне изборе није имала времена. Друга је хипотеза да су се бирачи на локалном нивоу опредељивали више према личностима него према странкама. Трећи чинилац је могло бити име носиоца листе које је стајало на листићима за савезни и републички парламент и које је боље идентификовало странку него сам назив странке. Странку су грађани препознали према носиоцу листе, а то на локалном нивоу није било могуће. Готово на свим парламентарним листима Шешељева странка је била прва по реду. И то је могло имати извесног утицаја, што свакако треба испитати.

Да ли је по Вашем мишљењу на овакве изборе требало излазити?

Опозиција је имала много тешкоћа да објасни зашто није изашла на мајске изборе за савезни парламент. Једно је сигурно: да се прво морају изборити нормални услови за изборе и да за то не треба чекати нове изборе, већ почети одмах. Имам у виду пре свега телевизију. Треба се концентрисати само на то питање. Избори су само један елемент демократског система и њима се увек може манипулисати ако претходно не постоји нормална кооперативна атмосфера у друштву и између свих политичких чинилаца. Иначе, сматрам да је изборе требало одржати касније, након рашчишћавања капиталних питања око граница, рата и положаја Срба у Хрватској и Босни. Милошевић већ годинама не мора да полаже рачун о унутрашњим приликама у Србији. Лопта је стално у туђем дворишту, односно у другим републикама бивше Југославије. Обећавао је „шведски стандард“, а сада више ништа не обећава, изузев „достојанства“ српског народа. Према томе, док траје рат, илузорно је имати објективна медија.

Илузорни су и избори зато што се не могу сачинити прави политички програми, јер доминира само једно питање: рат или мир. Практично су ови избори и били пребисцитарно изјашњавање за ратну односно мировну политику Србије. Победила је ратна опција и

сада су заиста сами грађани одговорни за све што их чека. Најстрашније је што ће ови ратови истрошити моралну и људску супстанцу народа, а капитал нам и није био много велики након педесетогодишње владавине комуниста. Мене све више потреса панично бежање из земље, а сада, после ових избора, то је права бежанија. Млади људи су ужасно разочарани резултатима избора и ничим их не можете утешити. Једноставно су сви решени да оду, наравно, ко може... Зато је можда боље да их није ни било, да се сачекало да се опште стање разбистри и да стварна ситуација Србије постане јаснија.

Какову је улогу у опредељивању грађана Србије имао национални проблем, посебно Срба изван Србије?

Могли сте приметити да се неко друго питање, изузев питања о „Србима изван Србије“, готово није ни постављало. Више се и не зна шта су партијски програми око економских, социјалних и културних питања. А Срба ван Србије је све мање, све их је више у Србији. А о будућности те наше Србије се не сме ни говорити, јер одмах си издајник... Сада је потпуно јасно колико се српско национално питање, које реално постоји, претворило у средство неограничене владавине и пљачке, па и по цену да једина домовина српског народа буде уништена. С озбиром да већина наших грађана погрешно верује да су се Срби само бранили у Босни од напада Мислимана и Хрвата, онда је сасвим логично да је тако представљено стање играло велику улогу да се грађани полу-свесно одреде, уствари, не за одбрану српског народа, што је легитимно, него за офанзивну ратну политику Слободана Милошевића.

ДЕМОКРАТСКО „БИРКАЊЕ“

Како оцењујете подршку Добрице Ћосића само неким странкама у Србији и Југославији и то да ове странке нису постигле задовољавајуће изборне резултате?

У најмању руку је неукусно да Председник државе јавно гласа пре избора. Он је себи дозволио да с врха власти бирка између демократских странака, покушавајући да утиче и на опредељење бирачког тела. То једноставно није имало одјека зато што већина људи уопште не зна шта је он изјавио у Институту у Винчи или, касније, у интервјуу неком шведском гласилу. Ради се о прецењивању сопственог утицаја и домањаја таквих изјава. Странке које је подржао прошле су онако како су могле, без обзира из тог подршку. Оно што мени највише смета је пренемагање типа — „не припадам ниједној странци“ и гађење на странке као такве. Зашто се код нас сматра да је неко морално супериорнији, ако се није уписао у неку странку? Откуда та мрзовоља према странкама и политици? као да неки чезну за прошлим временима у којима је постојала само једна странка, са историјским мандатом да вечито влада.

Какав је по Вашем мишљењу била улога Добрице Ћосића у последње време у политичком животу Србије? Да ли је и он допринео да се превремени избори овако заврше?

Добрица Ћосић није одговоран за резултате избора. Он је свакако могао више учини-

ти да услови за изборе буду бољи и равнопостављени. Но, и то је питање, с обзиром на количину моћи с којом располаже. Очигледно је да моћ има Милошевић, јер се ништа није могло учинити да се стање на Телевизији поправи. Ево, сада је отета опрема за НТВ Студио Б и још нико ништа није учинио против тога. Да Ђосић нема ни моћ ни власт, потврђује и случај упада МУП-а Србије у Савезни МУП. Проблем је у томе што Ђосић није у стању да реализује ни сопствени „државни програм“ у коме правна држава заузима важно место. У том контексту се поставља питање — шта је уопште његова улога у садашњим приликама.

Он је више пута изјавио да се дубоко разликује с Милошевићевом политиком, али ништа конкретно није рекао с чиме се то не слаже. Какав је његов однос према политици Караџића и Горана Хаџића? Уместо да то јасно каже, он сва та питања склања у страну.

ДРУГИ ОДЛУЧУЈУ О НАМА

Можете ли да објасните изборни пораз Милана Панића и какве ће последице тај пораз имати за будућност наше земље?

Победа Милошевића се могла очекивати, јер бирачко тело није било спремно да прихвати промене које је Милан Панић нудио. Па, ипак, разлика од 20 процената у корист Милошевића није била очекивана. Анкете су показивале готово „мртву трку“ између ових кандидата. Зато је потребно да се оформи државна комисија која би испитала регуларност избора, рад одбора и комисија и проверила број гласова. Но, без обзира на све евентуалне изборне подвале и алкавости, нема сумње да је Србија испустила велику шансу да изађе из тешке ситуације у којој се налазила, пре свега у погледу међународне блокаде и њених последица. Колико код критиковаоци понашање међународних чинилаца, они стварају нашу реалност тако што су нас изоловали и цито нам се може десити и војна интервенција.

Према томе, прича да ми сами о себи одлучујемо и да нећемо дозволити да нам други диригују, празна је прича, јер међународна заједница већ одређује наш живот, од нафте до затварања фабрика и, не дај Боже, до оружаног интервенционизма. Панић је намеравао, од свог првог појављивања у Савезној скупштини, када је изнео свој програм, да све те чињенице узму у обзир и да на основу њихове процене сачини реалистичну стратегију решавања српског питања у Босни и Хрватској, започне решавање проблема Косова, економског система и демократизације наше земље. Нисмо успели ни овог пута, а цена одлагања да се та питања реше се из дана у дан повећава.

Које су, по Вашем мишљењу, у предизборној кампањи више користиле претње пооштравањем санкција — влади или опозицији?

Мислим да то није имало значајнијег утицаја на изборне резултате било владајуће странке, било опозиције. Политичари и државници по правилу нису педагози који се уживљавају у наш менталитет, како бисмо их боље разумели, него отворено најављују своје ставове, понашања и процене ситуације у случају победе ове или оне политичке опције.

Сигурно је да наш грађанин није гласао како је гласао само зато да би терао инат, да би ишао уз нос Бушу или Јељцину... Ми просто нисмо спремни за промене и не зна се када ћемо бити.

Да ли сматрате да је опозиција у стању да састави коалициону владу на савезном или републичком нивоу, или можда на оба ова нивоа?

Ако у опозицију урачунавате и Шешељево радикале онда би се могла формирати коалициона влада. Без шале, чињеница је да опозиција није добила довољан број гласова и зато неће моћи да састави владу. С обзиром да ниједна појединачна странка или коалиција није добила апсолутну већину, разне су комбинације могуће.

Шта очекујете на унутрашњем и спољашњем плану, после победе Милошевића и Шешеља?

Очекујем даље заоштравање санкција према Србији и Црној Гори и ширење рата до балканских размера при крају зиме. Сада ће Милошевић покушати да обезбеди какво-такво примирје у Босни, прихватањем некаквог новог „Венсовог плана“, али то вероватно неће прихватити муслиманска страна, тако да се тешко може очекивати престанак рата. Управо ће Милошевић сада форсирати потребне уступке, како би рат престао, а да при том сва спорна питања остану отворена, баш као што се десило и са Крајином. На судбини Срба ван Србије, Милошевић рачуна да влада Србијом до своје природне смрти. Такође се може очекивати повећана репресија над критичарима власти, јавним окупљањима опозиције и протестима. Економија ће се потпуно исцрпсти, итд. итд. Ништа утешно се не може предвиђати. Поготову што ће се снаге промене топити напуштањем земље и осећањем потпуне немоћи. Сви размишљају о стварању сопствених микро-окружења у која би се завукли како би преживели наредне године. Мислим да нам ни то неће дозволити, сувише нас непријатних узбуђења чека...

Шта би још после свега српска опозиција могла да учини осим да оспори регуларност превремених избора и да евентуално бојкотије скупштине?

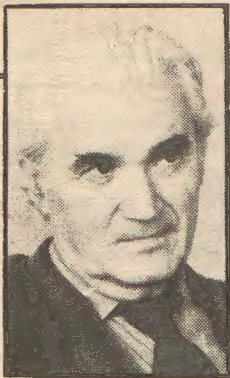
Опозиција мора да ради свој посао. Да у парламенту заступа интересе својих бирача, да контролише власт и да о томе обавештава јавност, да допринесе решавању горућих питања због којих је избио рат, да учини све да се рат оконча, да се избори за нормалне изборне услове, да се за изборе на време припреми и да учини све како би на тим изборима победила. Четири године, надајмо се, ова власт неће издржати. Можда се деси и нешто „ваниституционално“, да се систем промени. Ето, опет трачак наде! Без тог трачка се заиста не може живети.

Korice rucne izrade

NOVOI

drvene KORICE

"SAVIC" tel: 039/35 065

Пише:

Никола МИЛОШЕВИЋ

ЧЕТВРТИ РАЗЛОГ ЗА ФИЈАСКО ОПОЗИЦИЈЕ

КОЛУМНА

Пораз српске опозиције на превременим изборима пораз који је писац ових редова предвидео — био је ових дана по природи ствари повод за најразличитије оцене и коментаре.

Грубо и условно узевши, тумачења изборног пораза опозиције могу се поделити у четири основне групе. По мишљењу неких аналитичара, главни узрок пораза су бројне злоупотребе током изборног поступка. По мишљењу извесног броја коментатора овакви изборни резултати последица су занемаривања значаја такозваног националног питања од стране опозиционих странака, а има и таквих коментатора који сматрају да одлучујући чинилац за овакав исход превремених избора треба тражити у погрешној политици међународне заједнице која није подржала премијера Панића и која је санкције применила само против једне зараћене стране.

И најзад, има и коментатора који попут писца ових редова, мисле да је у свему томе пресудну улогу

ступао онако често као раније, па му то ипак није сметало да на изборима добро прође. Међутим, поменути тумачи заборављају да је челник радикала имао за собом пуне две године медијске промоције и то не само на официјелном телевизијском екрану, него све до пре неког времена и на таквим медијима као што су НТВ Студио Б и Телевизија Политика. Према томе, успех Шешељевог странке пре свега је успех њеног лидера, а успех њеног лидера био би незамислив без претходно поменуте двогодишње телевизијске промоције.

ПАТРИОТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ

Злоупотреба је, разуме се, било и било их је доста, почевши од састављања бирачких спискова, преко неконтролисаног транспортовања гласачких листића, па све до неконтролисаног рада бирачких одбора, да не набрајамо даље. Међутим, највеће и по последицама најдалекосежније злоупотребе биле су оне у најгледанијем и најутицајнијем медију званичне телеви-

ЈЕВАНЂЕЉЕ У ПОЛА

Недоумица извесног броја тумача изборне промоције Шешељевог радикала крећу се око изостанка жешће радикалске изборне кампање. Заборавља се да је пуне две године Шешељ више од било ког страначког лидера имао наступе — на до недавно — свим медијима. Према томе, успех СРС је успех њеног лидера, а успех лидера незамислив је без двогодишње телевизијске агитације.

одиграо монопол владајуће странке над најутицајнијим телевизијским медијима.

Тумачима изборних резултата посебну тешкоћу причињава и успех Шешељевог радикала, а ништа мање и чињеница да с друге стране, кандидати његове странке на локалним изборима нису били ни издајека тако успешни.

Међутим, управо ова наизглед неразумљива чињеница може нам бити од помоћи да издвојимо одлучујући чинилац за овакав исход одмеравања снага између владе и опозиције. Ако су Шешељеви кандидати на општинском нивоу заступали исти политички програм као и њихов лидер — а дакако да јесу — онда програмска оријентација радикалне странке није могла пресудно утицати на опредељење бирача. Једина стварна разлика између Шешеља и његових локалних партијских другова која је у овом погледу ре-евантна може онда бити медијска, пре свега телевизијска промоција.

Недоумицу извесног броја тумача изборних резултата изазива и околност да је лидер СРС у предизборној кампањи одустао од промоција на отвореном па и затвореном простору и да и иначе није у јавности на-

зије. Владајућа странка је преко свог политичког комесара Вучелића и његовог најближег сарадника чак и у периоду такозваног предизборног ћутања користила телевизијски екран за придобијање будућих бирача и то по свему судећи и јесте онај одлучујући чинилац за овакав, а не неки друкчији исход превремених избора.

Истина је да су и Слободан Милошевић и Војислав Шешељ играли на националну карту, а свакако да је и нерационална политика санкција допринела да се извешан број бирача определи за две на протеклим изборима најуспешније странке. Међутим, да је најмоћнији телевизијски екран био подједнако доступан и представницима опозиције и представницима владе мало је вероватно да би садашњи победници на изборима имали предност у дисциплини патриотизма. Колико, рецимо, грађана Србије зна да је Милошевић прихватио Венсов план и колико се још данас грађана Србије сећа Милошевићевог писма Милану Бабићу? А да су се преко официјелне телевизије могли како ваља још једном евоцирати и осветлити Милошевићеви потези о којима је реч, многи би српски грађанин разабрао да је првом човеку домаћих национал-бољшевика пре свега стало до тога да задржи у својим рукама власт, а да му национални интереси служе само као погодно средство да своје властодржачке амбиције лакше реализује.

Била би то, уједо, индиција да се после избора може поновити исти сценарио, односно да Слободан Милошевић може опет пустити низ воду Србе изван садашњих српских граница, ако оцени да ће му уступци међународној заједници омогућити да лакше остане у седлу, смањујући своју међународну изолацију, уз неко макар мало ублажавање санкција.

Изборном неуспеху опозиције допринео је, наравно, и Добрица Ћосић поред осталог тиме што је одбио да се појави као противкандидат Слободану Милошевићу. Не треба, међутим, сметнути с ума да су се и изборне шансе Добрице Ћосића темељиле у првом реду на промоцији коју је он претходно већ добио на официјелној телевизији Милошевића и Вучелића. А колико је утицај овог истог медија види се поред осталог и по томе како је прошао Ћосићев фаворит на превременим изборима, Демократска странка. Упркос томе што је председник Југославије директно

подржао Мићуновићеву странку чак и тиме што јој је позајмио за изборну трку своје најбоље људе, доживела је ова странка велики изборни неуспех. Јер, ни Ћосић ни Ћосићева подршка, а ни његови сарадници, нису добили одговарајући публицитет на телевизијским екранима, што је свакако запечатилу судбину доскора друге по снази странке у Србији. На изборни неуспех целе опозиције Ћосић је утицао пре свега индиректно, тиме што је свој утицај искористио зато да опозиционе лидере и неке изванстраначке интелектуалце наведе на танак лед неравноправних превремених избора, уместо да га искористи на то да поменуће услове побољша.

Милошевићева и Вучелићева телевизија одлучујуће је утицала и на изборни неуспех Милана Панића. Звучи више тужно него ли смешно Панићево иронично питање упућено његовим сарадницима, у време када се још нису знали изборни резултати, да ли се Слободан Милошевић већ јавио да му честита победу. Ствар је, наиме, у томе да је, онога часа када је председник владајуће странке издао налог Вучелићу

ОСАМ

да почне са телевизијским блаћењем савезног премијера, савезни премијер већ изгубио сваку изборну шансу.

СТРАСТИ И ИНТЕРЕСИ

Ако се данас Милан Панић горко јада на неравноправан третман на официјелној телевизији, онда бисмо и њега и његове савезнике могли логично упитати: зар се све то није и раније знало. Или другим речима зар се све то и раније није дало предвидети?

Исто питање може се поставити и лидерима српске опозиције и свим оним изванстраначким интелектуалцима који су их у излажењу на изборе под неравноправним условима подржали, кад сада негодују против злоупотреба телевизијског медија и злоупотреба свих других врста. Све се то и раније могло сасвим лепо знати и неговати због тога данас када је све касно нема више много смисла.

Или, прецизније речено има, једино под условом да се на основу тога оспори легалност превремених избора и да се на основу тога евентуално издејствују услови за нове, истински демократске изборе, којих не може бити без укидања монопола владајуће странке над телевизијским медијем а разуме се и других политичких монопола, првенствено оних над државном благајном и органима јавног реда. А ако опозиција не пође за руком да издејствује равноправне услове за изборно такмичење — што је сасвим вероватно — онда би једини политички логичан потез био да опозиција бојкотије нерегуларне изабране скупштине.

За бојкот о коме је реч постоје два подједнако оправдана и логична разлога, један начелне а други прагматичне природе. Уласком у недемократски изабране скупштине српска опозиција признала би индиректно њихову непостојећу регуларност а притом, не би била у стању да у тим скупштинама иста битно промени, притерана у теснац двотрећинском већином Милошевићевих и Шешељевићевих посланика. Међутим, у животу људском, нажалост, нису пресудни ни начелни ни прагматични разлози, већ најчешће краткотрајно и погрешно схваћени интереси и страсти, а зашто је то тако, питање је филозофско-антрополошко, а у неку руку и метафизичке природе и не спада у оквире овог коментара.

НАДЗОРНИ ОДБОР

Пише: Златко ЧОБОВИЋ

СТАРО БЛАТО

Толерантан према грлатој и наметљивој агитаторки С. Милошевића, Радмили Милентијевић, члан Надзорног одбора за републичке изборе, временски Васа Казимировић, човек и сам Милошевићеве оријентације (што је и отворено показао на ТВ Политици непосредно после избора), педантно открива на дан избора да је кандидат Милан Панић дајући изјаву на молбу новинара „прекршио договор и закон о изборима“. Он се, рекао је Казимировић, „бацао блатом око себе“. „Поштени надзорник“ Казимировић није, наравно, приметио ништа сумњиво у до сада невиђеној партијској пропаганди СПС-а на државној телевизији! Ту блата — није било?

Председник поменутог Надзорног одбора, Љубисав Марковић околио се на Студио Б. Утврдио је, наиме, да су „неки медији тенденциозно заостржавали одсуство ПОЈЕДИНИХ грађана из бирачких спискова, покушавајући да изборе прикажу нерегуларним“, што је, како је рекао, „супротно етици“. За Студио Б је нагласио да „СЕБИ ДОЗВОЉАВА ПОЛИТИЧКУ АГИТАЦИЈУ!“ По Љ. Марковићу је, очигледно, требало крити брисање људи из спискова! Како је исти тај Надзорни одбор још за време избора најавио да ће „преузети иницијативу за отварање правног поступка“, логично би било да примени тако поучан, а веома заборављен институт личног примера па да најпре у правном рашчишћавању, ако га уопште и буде, крене од СЕБЕ.

Дводневну изборну тишину прекршили су, како је утврдио надзорни одбор — „Борба“ и „Вечерње новости“. „Борба“ је првог дана изборног ћутања објавила извештаје са свих промотивних партијских скупова и иступања кандидата, „Новости“ — интервју генерала Божицара Стевановића, команданта РВ и ПВО. Разговор као разговор да човек, на питање да ли му је премијер Панић (председнички кандидат у Србији) нудио место савезног министра одбране, није одговорио потврдно, уз образложење да је он то одбио из „моралних и политичких разлога...“ „Ни један частан и патриотски опредељен генерал не би прихватио такву понуду, ни један српски генерал не би у садашњим околностима пристао да буде министар у Панићевјој влади“, рекао је Стевановић додавши да је то био „политички маркетинг“ и да он није желео да буде роба, није за продају и неће дозволити да се с њим тргује!“ Сваки коментар је излишан.

Закон о избору народних посланика у Скупштину Србије има девет чланова којима су предвиђене разне казне за више кривичних дела и прекршаја. Санкционисање изборног ћутања помиње се, међутим, само ако се објављују процене изборних резултата. Ако се то учини у забрањеном времену — за време предизборног ћутања — казна је за организацију од 200.000 до 350.000 динара, а за одговорну особу од 20.000 до 40.000, док ће непосредни учесник морати да плати од 7.000 до 10.000 динара.

Ко ће, у Србији да покрене поступак? Надзорни одбор, јавни тужилац, странке или кандидати који се осећају погођеним? Пред којим судом? То изборни закони не кажу.

ПУТОВАЊЕ У ПРОШЛОСТ

Статистичари су на свој начин описали 1992. годину. Све оно што смо знали и осећали они су нам бројкама илустровали. Најважнији, друштвени производ је смањен тако да је на нивоу од пре двадесетак година, односно износи једва једну половину онога од пре пет година. Како се живи у земљама са двадесет хиљада долара националног дохотка по глави становника нам је све теже да схватимо, али нам је, зато, ситуација многих несврстаних пријатеља сада блиска сопственим искуствима. Инфлација је фантастична — преко 20.000 процена-та су порасле цене од прошлог децембра. Апсолутни рекорд у порасту цена 1992. године СР Југославији су једино могле да угрозе нове државе YU простора, Хрватска и Македонија. Коначно, да комплетирамо статистичку ретроспективу минуле године једном оптимистичком опаском: није истина да су плате ове године десет пута мање него прошле или предпрошле, како би неко помислио прерачунавајући их у немачке марке (које нису средство плаћања код нас!), ради се „само“ о четвороструком смањењу реалних зарада. Ако вам се учини да је ваша плата обезвређена више од тога и да данас живите више него четири пута сиромашнији него пре две године, то ће бити поуздан знак да вам потрошња није просечна већ да сте склони куповини луксузних артикала као што су дезодоранси, воће, недељне новине... или, чак, да улудо трошкарите новац по позоришним представама и концертима.

ПОКЛОНИ ОД САПУНИЦЕ

Кретање макроекономских агрегата је супротно ономе што се дешава у осталим земљама истока или како се то модерно каже, земљама у транзицији. Но није баш све супротно — у свим земљама које пролазе кроз убеђавање демократије за почетнике јача десница. На просторима бивше Југославије националистички настројене странке су свуда високо рангиране, а центар је центар само захваљујући постојању десних и ултра десних странака. Шансу коју је пропустила бивша Југославија управо пропуштају њене некадашње републике чланице, посебно Србија и Хрватска. Прва лекција демократије је није савладала. На десно оријентисани ХДЗ је на центру у Хрватској јер има Парагу десно од себе. Туђманово вешто комуницирање и балансирање са Светом је поништено репресијом према свакој дисонанци у медијима. Обрнуто, све националистичкији СПС је допустно медијску какофонију на малом простору, али је успевао сваки међународни контакт да претвори у утакмицу коју по правилу у најкраћем могућем року губи. Толико потребно смиривање страсти и стварање макар минималних услова за индивидуалну сигурност

Потенцира се војна снага зт сукоб са целим светом. Сигурности нема, ни личне ни опште. Отета је опрема Студија Б на најближем начин — оружаном пљачком..

Пише: Надежда ГАЋЕ

грађана се све више удаљава и остаје у давним сећањима и далеким надама.

Страх од избора и пораза на њима власт Србије је демонстрирала на најочигледнији начин. СПС је преко државних органа застрашивао народ истовремено му делећи предизборне поклоничке од сапунице. У првим постизборним минутима сва та шарена лажа је почела да нестаје — плате су поново 70 марака, пензије ни 50, грејање је све слабије, бензина нема иако су нафтоносна поља још увек на месту историјског обраћања вође народу и свом премијеру, таласи поскупљења гуше потрошаче... Закон о отпору санкцијама преко плаћања нерада још одолева. Последнице СПСког страха остају. Адут у предизборној кампањи је медијски претворен у сабласног октопода који је несретно гледалиште нападао са свих страна и из свих углова. Ма како га ко схватао, телевизијска аморфна верзија „националног интереса“ је усађена у свест и подсвест. Благостање појединца и читавог народа, правна сигурност, право на путовање, економска и технолошка снага нису на списку компоненти националног интереса у предизборној верзији ТВ СПС. Добија се утисак да ни сама телевизија Србија нема јасну представу шта би то могло бити али је потхрањивала идеју о угрожености и потреби његове одбране. Тако несхваћен, стварно угрожени национални интерес је у интерпретацији новинара који су преживели бројне чистке, претворен у вулгарни национализам и шовинизам. Његова одбрана је одведена на споредан колосек. Оправдање наивних је да се и у Хрватској свашта дешава је део фолклора јер ни најстрашнија истина о Хрватима неће поправити стање у Србији и обрнуто. Поменути статистички прикази стања у земљи нису имали места у предизборној трци и збрци.

ЈЕДНА ПРОНАЂЕНА ОЛОВКА

Остаје да се нагађа да ли су стратегије СПС били свесни да они нису најборбенији и најпрепознатљивији заштитници националног интереса који су тако усрдно промовисали. Јавно мњење је у предизборним данима гурано ка, за борбу спремним, радикалима. Анкете о

популарности странака су показивале њихов успон из дана у дан дајући им максимум 15 — 16 процената. У потпуно нерегуларној, пуној правних пропуста и махинација изборној процедири као победници су се појавили радикали. СПС и његов председник су освојили далеко мање гласова него на претходним изборима. У односу на предизборна предвиђања СПС је тамо где је и очекивано. Радикали и ДЕПОС су добили збир који одговара предвиђањима, али је дистрибуција неочекивана. Испада да је СРС профитирао на рачун ДЕЛОСА.

Прве најаве новог времена су обесхрабрујуће. Санкције ће се појачати, па ће сви они поразни статистички резултати постати још поразнији. Народ је, у изјавама победника, већ подељен на два и по милиона патриота, милион или Срба издајника и милион несрба. Потенцира се војна снага за сукоб са целим светом ако треба. Сигурности нема, ни личне, ни опште. Отета је опрема Студија Б на најближем начин, оружаном пљачком камиона на најпрометнијој саобраћајници у Србији. Случајна рација у једној београдској кафани је код осам од десет гостију констатовала ватрено оружје. Када је требало потписати записник једва је пронађена оловка.

Национални интереси Срба су стварно угрожени и власт и опозиција имају историјску одговорност да земљу извлаче из понора у коме се нашла. Прошлост на хоризонту будућност је национална и државна брукa Србије. У игри је све: оставке, влада националног спаса, поништење избора, ратничка или ратнохушачка влада, политички и други обрачуни са неистомишљеницима, логична и нелогична коалициона удруживања и ко зна шта још. На потезу је Слободан Милошевић.

ДОК ЈЕ БОЈЕ И ПАПИРА

Избори су били и прошли. Ваља нам и даље живети. Ако будемо имали од чега. О привреди Србије, као и о многим другим стварима, мишљења су крајње супротстављена. Где год је у предизборној кампањи Слободан Милошевић ногом ступио откивао је **вредне колективе**, који упркос неправедним санкцијама **одлично раде**. Локални политичари и привредници утркивали су се у похвалама изреченим својој памети и успешности. Једине приговоре које су имали упућивали су на адресу савезног премијера Милана Панића и његовог кабинета. Тако је гледалиште, које је преко екрана помно пратило председникову турнеју, могло са олакшањем да закључи како нам **цветају руже** и како нам **ништа не може**. Јачи смо од свих, тим пре што смо открили нове изворе нафте, отворили нове ранжирне станице и смислили чак, као „Улпин“ из Лесковца, да више не бацамо коштице од вишања већ да их индустријски прерађујемо и, наравно, продајемо. Ко то рече: „Јешћемо и коријење“? Доскорашњи челник СФРЈ, а сада председнички кандидат у Црној Гори, Бранко Костић, био је добар прогностер, мада није предвидео да ћемо уз корење као дезерт имати и коштице.

ИЗАБЕРИ И УМРИ!

Насупрот споменутих оптимистима у Србији, опозиција, већина економиста и добро информисаних интелектуалаца види економију Србије као пустињу у којој расте само по којој закрљжали кактус. Они чија је девиза „што горе то боље“ сада су уверени да је праг социјалне издржљивости сасвим близу, а онда кад кап прелије чашу дешавају се радикалне промене. Да ли смо дотакли дно кризе, да ли још дуго може да траје агонија? Већ десет година, у време које се са ове дистанце чини као време великог благостања и изобиља, неки економисти су говорили да смо дотакли дно. Тада су нам плате износиле 1000 марака, извозили смо и увозили широм света, а по контејнерима су пребирали само рођени клошари. Сада је просечна плата мања од 100 марака, многи упућени опет говоре да је ово дно кризе, али, по свему судећи, народ још дуго може да издржи. Треба се само подсетити да у Русији боља плата износи 10 долара, а Албанија, која јавно не саопштава статистичке и друге показатеље, вероватно још суровије тренира издржљивост свог народа.

Осим једне несретне бебе у Кикинди, рођене у породици која је социјални случај, у Србији још нико није умро од глади. Србија није Сомалија, бар сада. О томе брине влада Радмана Божовића, која пензионерима уредно повећава безвредне пензије за 50 или више процената сваког месеца. Повећава и плате радницима који су месецима на принудном одмору. Многи од њих, који су једном

Дневна потрошачка корпа, у којој нема ни цигарета, ни чоколаде, ни боце пива, већ само најнужнијих намирница за преживљавање, попела се на 15.000 динара, што значи да четворочланој породици само за храну треба 450.000 динара месечно. Просечна децембарска плата износила је три пута мање. Зато смн их и изабрали.

Пише: Милица ЛУЧИЋ ЧАВИЋ

ногом у селу а другом у граду, врло су задовољни. Недавно се човек хвалио познанику у аутобусу за београдско приградско насеље Миријево да му никад није било боље. На принудном је одмору, плата стиже редово, 210.000 динара, мада у фабрику од септембра не иде, а земљу никад није обрадио тако добро као ове јесени кад није морао у фабрику. Да не умиремо од глади постарале су се и банке. Како приватне, које онима који имају снаге да чекају у ноћним редовима, дају астрономске камате, тако и друштвене, које штампају благајничке записе који носе 70 одсто камате за месец дана. И тако се намерно ствара илузија да нам санкције ништа не могу и да смо у стању да пребродимо све тешкоће.

Збоља је сасвим другачија. Економисти кажу да је ситуација погубна и да ова земља једе своју супстанцу. Привреда и велике банке су парализовани. Банке сада имају само једну функцију, да по налогу исплаћују личне дохотке. Сви остали банкарски послови су замрли, јер нема послова ни са иностранством, ни са домаћим фирмама.

Већина фабрика или стоји или користи само 20-30 одсто капацитета. Производња је од јануара до новембра опала за 21,4 проценат, а спољно трговински дефицит тежак је милијарду и 147 милиона долара. Инфлација ће ове године по неким експертима износити 13.500, а по другима 19.000 процената.

Само у Србији има сада онолико пензионера (преко милион) колико је пре три године било у читавој бившој Југославији. Незапослених је исто толико, а оних на принудном одмору између 500 и 700 хиљада. Тачне податке нико не саопштава, а сасвим је извесно да се велики број радника на принудном одмору никад више неће вратити на своја радна места.

Једино што у овој хаотичној и депримирајућој друштвено-економској ситуацији цвета јесу цене и црно тржиште. Дневна потрошачка корпа у којој нема ни цигарета, ни чоколаде, ни боце пива, већ само најнужнијих намирница за преживљавање, попела се на 15.000 динара, што значи да четворочланој породици само за храну треба 450.000 месечно. Како децембарска просечна зарада по незваничним подацима износи 150.000 динара, остаје тајна како преживљавају сви они који се не баве сивом економијом, пословима на црном тржишту или камаћењем новца у приватним банкама.

НЕВЕРОВАТНО И НЕМОГУЋЕ

Са чим Србија улази у 1993. годину и какве су перспективе у наредним месецима? Ако се ништа не промени у политици наставиће се пад у свим секторима и још веће сиромаштење становништва. Марка ће без обзира на тренутни застој, који ће потрајати неколико дана, и даље вртоглаво да расте. Фабрике ће се затварати, извоз и увоз ће потпуно замрети ако се затворе границе и прекине ПТТ саобраћај са светом, а безвредан новац ће се штампати док буде папира и боје за штампање у Топчидеру.

Постоје процене да би ипак могло да дође до обрта. Сценарио звучи фантастично и по њему би Слободан Милошевић, сада када је на изборима учврстио своју власт, могао да потпуно преокрене политику, покаже ново лице западном свету, који би га „частио“ којом милијардом долара што би ублажило кризу. То наравно подразумева и скидање санкција. Мада сценарио звучи невероватно, у политици је све могуће. Уосталом, Енглеска је наговестила да би грехе, које приписује српском режиму, опростила „ако дође до промене политике“. У тој формулацији британског министра иностраних послова јасно је садржано да их више не интересује промена личности већ промена политике. Само, у том случају Милошевић би рескрирао да изгуби наклоност Срба ван Србије и својих симпатизера који су на протеклим изборима оверили његову досадашњу политику.

ДИКТАТОР НИЈЕ РИЗИКОВАО

Шта уопште казати после ове лакрдије назване изборима, сем да се, са највећом резигнацијом, понавља стара истина да сваки народ има владу какву заслужује. Овај, што рекао покојни професор Јован Рашковић, „луди народ“ заиста ништа боље и не заслужује: изабрао је оно што му и приличи. Заправо, тако (нам) и треба: изабрали смо — **самоуништење!**

Толико — од писца ових редова. Остало препустимо странцима и њиховом вођењу „избора“ у земљи сељака на брдовитом Балкану, која — по свему судећи — поново и незауставиво хрли у нову „крваву бајку“.

„Балкан је, изгледа, осуђен на још горе крвопролиће и кризу, пошто се председник Србије Слободан Милошевић и његови савезници — екстремни националисти, припремају да још неколико година остану на власти усред велике контроверзе око резултата избора“, пише лондонски „Гардијан“ под насловом „Милошевићева победа осуђује наду за мир“.

Истичући да Милошевић „важи за главног виновника ратова у бившој Југославији, кога су САД оптужиле за ратне злочине“, лист каже: „Још је опасније то што изборни резултати показују да је огроман број гласова добила екстремистичка Српска радикална странка Војислава Шешеља, Милошевићевог блиског саветника и лидера паравојних формација, кога је Стејт департмент прошле недеље уврстио у списак осумњичених за ратне злочине“.

НАЈГОРЊ МОГУЋИ СЦЕНАРИО

Лондонски дневник такође пише да су тврдње о лажирању избора поткрепили међународни посматрачи, који сматрају да су избори били „озбиљно нерегуларни“. Ипак, каже се, прерано је рећи да су читави избори били нерегуларни, али је Милошевићев табор „водио срамну предизборну кампању, а најмање пет одсто бирача, од тога већина оних који подржавају опозицију, није имала могућности да гласа. Бестидна српска државна телевизија, која је Милошевићев гласоговорник, објавила је да је председник однео убедљиву победу“.

Ови изненађујући резултати избора, наставља „Гардијан“, распршили су наде Запада да ће у Београду доћи до промене владе и политике и смањили изгледе за мирно решење сукоба који су избили после распада Југославије. Успех Шешељевићевих милитантних радикала пружа реалну могућност за стварање коалиционе владе између Милошевићевих социјалиста (бивших комуниста) и Радикалне странке, што је најгори могући сценарио са становишта Запада и других бивших југословенских република.

Таква влада би, каже се даље, довела до увођења још оштријих санкција против Београда. Европска заједница приводи крају план у три фазе који треба да стави Србију у „потпуну међународну изолацију“ ако не буде

Својим великосрпским експанзионистичким паролама Милошевић је погоднио расположење управо оних људи из српске провинције, који живе у скученим, чак и примитивним условима. Баш код њих су санкције против Србије изазвале пркос. Рат у Босни са својим сличним етничким чисткама тамо није неомиљен. Тамо, у српској провинцији, рат значи пљачку, плен, машине за прање, телевизор, новац, моћ... Тако мисле странци о нама. Да ли нам је свеједно?

Пише: Никола БУРЗАН

промењена политика Београда према Босни. Министри иностраних послова земаља ЕЗ договорили су се да затраже од УН овлашћење за нове санкције, укључујући ту херметичко затварање граница Србије. ЕЗ такође планира да прекине све поштанске и телекомуникациске везе и искључи бившу Југославију (сада крњу државу Србију и Црну Гору) из свих међународних тела.

Према тврдњи „Гардијана“, исход избора такође ће, највероватније, довести до тога да Запад силом спроведе резолуцију о успостављању зоне забране летова изнад Босне, чиме ће српским авионима бити забрањено обарање ако наставе да крше ту забрану. Лист пише да су опозициони лидери разочарани изборним резултатима, али их „још више погађа и депримира изузетан успех СРС“. Они, наиме, сматрају да Шешељевог успех представља „опасан преседан за Србију: његови више него јасни ставови још више ће поларизовати становништво, стварајући сценарио за грађански рат“.

НАГОВЕШТАЈ ЈОШ СУРОВИЈЕ ДИКТАТУРЕ

„Глас Америке“ цитира госпођу Филипс Камински, директорку Међународног републиканског института из Вашингтона, која каже да „српском народу није пружена могућност да учествује у здравом разматрању пи-

тања, што у потпуности заслужује, пошто му није омогућено да саслуша мишљење опозиције. Утврдили смо да су гласила била строго контролисана и да су износила ставове кандидата и политичка гледишта владајуће партије“. Уз то, каже г-ђа Камински, „Американци су се надали и прижељкивали да се српском народу омогући слободно и демократско изјашњавање, али се то, на жалост, није догодило... Дошло је до знатних неправилности у гласачком процесу, за шта није одговоран српски народ, али је он, на жалост, жртва, јер — у сваком случају — спада у надлежност њихове владе“.

Амерички радио наводи и речи познатог новинара „Њујорк тајмса“ Дејвида Бајндера да постоји бојазан од поштравања санкција против Србије. Он је, исто тако, нагласио да „примери Румуније под Чаушескуом, Албаније под Енвером и Алијом, јасно указују да се изолованост само повећава, што доводи до суровије диктатуре, а то је веома поразно за нацију“.

Агенција Франс-прес истиче да Милошевићева победа „ризикује да изазове нове санкције против Београда и да удаљи сваку наду у обустављање борби у Босни. Таква перспектива плаши оне који су остали неосетљиви на националистички дискурс српског председника“. Радио Франс-ентернационал, пак, паже да су резултати избора изазвали прилично разочарење у редовима опозиције и њених симпатизера. Перспективе које (нам) нагавештава ни најмање нису светле, напротив:

„Могло би се догодити да већ следећи дани и недеље донесу сукобе, јер режим би могао да закључи да се сада може понашати самоуверено, док у опозицији разочарање може прерасти у гнев. Спољни, међународни притисци на Србију ће сада свакако порастати, што ће се такође одразити на унутрашње односе. Земља која је окружена непријатељством и индиректно умешана у рат у Босни који још траје, после ових избора изаћи ће слабија него икада, изнутра завађена, неспособна за било какав политички консензус.“

СВЕ ДУБЉА ИЗОЛАЦИЈА

Угледни лондонски „Тајмс“ истиче да је Милошевић „моћан политичар, вешто манипулише елитом и институцијама“. Његова изборна победа „можда није пожељна за Запад, али не мора неизоставно за Запад да буде и погубна. Убедљива Милошевићева победа може више да олакша превазилажење кризе од тесне Панићеве победе. Милошевић би извесно минирао Панића ако би овај бизнисмен постао председник. С обзиром на то да се Срби на Косову заклињу Милошевићу на верност, Панићева победа би само распирила кризу на Косову, од чега Запад тако

много стрепи. Панић ће наставити да и даље обавља користан задатак одређивања граница Милошевићеве власти. Он је макар мало повећао могућности Запада да утиче на кризу на Балкану".

С друге стране, лондонски „Индипен-дент“ сматра да су бирачи „задали тежак ударац либералном прозападном премијеру Панићу на изборима које су многи видели као избор између мира и рата“. На основу резултата, лист процењује да су се српски гласачи „окренули екстремном српском национализму, па чак и настављању рата за стварање велике Србије“.

Победа Милошевића, наглашава лист, „гурнуће Србију у још дубљу међународну изолацију. Лидери Запада, који су се надали да ће либералне власти у Београду за њих решити крвави босански проблем, мораће да се суоче са ултранационалистичким властима, охрабреним новим изборним тријумфом“.

Минхенски „Зидојче цајтунг“ пише да су „магловити изгледи за будућност“ Србије. Јер, све иде у прилог чињеници да се „чвор рата зацело неће тако брзо решити, већ ће се пре још и више замрсити“. Међу „зле знакове“ лист убраја пре свега изборни успех „радикалног четничког војводе Шешеља“, пошто ће „тог фашистичког савезника сада Милошевић можда имати и за коалиционог партнера“.

Бонски „Ди Велт“, пак, сматра да је Милошевић „својим великосрпским експанзионистичким паролама погодио расположење управо оних људи из српске провинције који живе у скученим, па можда и примитивним условима. Санкције против Србије ту су изазвале пркос. Рат у Босни са свим страсним етничким чисткама тамо није нео-

миљен. Тамо, у српској провинцији, рат значи пљачку, плен — машине за прање, телевизор, новац и моћ...“

КУРС КА НАСИЉУ

„Чврстурукаши су победили“, истиче радио Дојче веле. „Истовремено, то су они који се са своје стране осећају изданим од Бога и целог света, па су зато створили једноставну и емоцијама набијену формулу да се Србији може одузети све, али не и достојанство... Можда ће нова страначка констелација у парламентима водити променама круте српске позиције, а можда и заоштравању — јачањем ултранационалистичке Радикалне странке. Бирачима, изгледа, мир није био најпречи задатак“.

Под насловом „Нова етапа самоуништења“, бечки „Курир“ пише: „Да ли се ради о изборној превари великих размера или не — тек изборни резултати указују на то да је поново изабран Милошевић. По трећи пут у року од две године већина српског становништва изабрала је безобзирну и бруталну политику национализма, тлачења, заслепљености и рата. Сем тога, велики број гласова које је сада освојио вођа четника Војислав Шешељ показују да су многи Срби спремни да крену јединим још насилничкијим курсом“.

И мадридски „Ел мундо“ пише да „уколико је постојала било каква нада у мирно решење крвопролића у Босни, она се распршила после изборне победе Слободана Милошевића. У суштини, за наду у неко друго решење била би потребна огромна доза наивности. Председнички избори, на којима је управо консолидована власт Слободана Милошевића, налазе се на пола пута између парла-

ментарног формализма и војне диктатуре и немају никакве везе са демократским поступком“.

Лист даље истиче да је „почев од неумољиве милитантности државне телевизије, до сјајног манипулисања изборним листама које су осудили посматрачи КЕБС, све било врло пажљиво припремљено како би се избегла могућа изненађења. Само у оваквим условима потпуне контроле изборног процеса овај екстремни националиста могао је да се упустити у тај ризик. У сваком случају, велика предност коју је остварио у односу на своје ривале показује да значајни делови српског народа подржавају његов експанзионизам“.

СИНТЕЗА НАЈМРАЧНИЈИХ ТРАДИЦИЈА

Стога, каже мадридски дневник, „останак Милошевића на челу Србије до крајњих граница погоршава ситуацију на Балкану. Диктаторски социјализам и фашистички национализам Слободана Милошевића представља синтезу најмрачнијих традиција ове области. Чitava политичка каријера Слободана Милошевића заснива се на потпуном уништењу Босне и Херцеговине и беспопштедном етничком чишћењу њеног становништва у име будаластог сна о великој Србији, који би могао послужити као оправдање за вероватно проширење рата на Косово и Македонију.“

Изборни успех ратоборних националиста, припадника СРС, који заједно са Милошевићем верују да постоји „планетарна завера против Србије“ и који ће у парламенту највероватније ујединити своје снаге са неокомунистима, руши наде свих оних који су веровали да српска страна размишља о томе да почетком јануара седне за преговарачки сто — истиче „Ел мундо“.

И други угледни шпански лист „Ел паис“ пише у сличном стилу и тону: „Бившој Југославији је била потребна једна добра вест да би стару годину завршила са надом у мир. То се није десило“. Избори су, каже, донели „најгори могући резултат: поново је изабран досадашњи председник Слободан Милошевић, бивши комунистички вођ, који је данас социјалиста и екстремни националиста“.

Према оцени овог дневника, „читав изборни процес обележен је скандалозном кампањом у корист Милошевића (оспорување Панићеве кандидатуре, манипулација изборним листама, брисање 5 до 10 одсто бирача...). Све ће се, дакле, наставити као и до сада, само што су се негативне тенденције погоршале због нове победе Милошевића. Не треба се ничему надати од нове југословенске федерације, када је реч о мирном решењу сукоба у Босни. Решење треба да дође споља и Милошевић то зна. Он се нада да се међународна заједница неће усудити да му покаже зубе. Сада је на међународној заједници ред да покаже да је то у стању да учини...“

Кад ће већ једном то бомбардовање??? Све је боље од о в о г а...

ТО ЈЕ СРБИЈА

ТАКО ТРЕБА

Социјалисти и радикали уживају **невиђену** подршку народа. На појединим бирачким местима добили су **више гласова** него што је било **уписаних бирача**.

Млади нису могли да гласају јер су били избрисани из бирачких списка. Зато су позиви за гласање слати **покојнима**.

Од партије која спроводи покојну идеологију ништа друго се није могло ни очекивати.

Социјалисти су овога пута били поштени. Сада нису крали гласове. Само су их **додавали**.

Опозиција истиче приговоре изборним комисијама да гласачке **кутије** нису биле **прописно запечатене**.

Кутије можда нису, али ми смо своју **судбину** на овим изборима **прописно запечатили**.

Из иностранства нам сваки дан стижу **добре вести**. Светске силе **још нису донеле одлуку** да нас бомбардују.

Страни посматрачи који су надгледали **регуларност** избора у Србији кажу да ти избори **нигде у свету не би били признати**.

Проблем и јесте у томе што нас је званична српска политика одвојила од света, тако да ми **њему више и не припадамо**.

Гласање у Србији је као **зидање Скадра на Бојани**.

Што опозиција добије **преко дана**, то власт **фалсификује преко ноћи**.

Године **1941.** победили су **фашисти**. Године **1945.** победили су **комунисти**.

Године **1992.** догодила нам се најгора варијанта: **победили су и фашисти и комунисти**.

Кад боље размислимо, сви ми **комунисти** смо **помало социјалисти**.

(Александар Баљак)

СПС нам све више личи на **доктора Франкештајна**. Створили су **чудовиште** које ће свог **творца најпре да уништи**.

Пише: **Александар ЧОТРИЋ**

Новине су протеклих дана најчешће објављивале овакав наслов:

„СПС води“.

Недостајало је још само — **„У пропаст“!**

На наредним изборима на свим бирачким местима треба поставити **натпис:**

„Забрањено за млађе од 30 година“.

Да људи не **долазе узалуд**.

— Који је био **задатак изборних комисија?**

— Да **пресипају гласачке листиће из шупљег у празно**.

Поставља се питање: да ли је потребно **поновно бројање гласачких листића?**

Бројали, не бројали, дани су нам **одбројани!**

Каква је разлика између **гласања и избора?**

Опет су **победили исти**.

И српске власти су **изашле из Гогољевог шињела**.

За њих су гласале **„мртве душе“**. Српски социјалисти су сада добили **најбројнију опозицију у историји човечанства**.

Против њих је **пет милијарди становника земљине кугле**.

Коначни резултати избора су сви **бољи и бољи**.

(Александар Баљак)

Са Запада су дошла **упозорења** да је **потребна радикална политичка промена** у Србији.

Бирачи су **„послушали“** те препоруке, и **гласали за — радикале!**

Зоран Ђинђић, председник Извршног одбора Демократске странке каже да је **задовољан резултатима избора**.

Демократска странка је на изборима за републички парламент добила **седам посланичких места**.

А седам је, као што је познато, **срећан број!**

Девог марта треба **организовати нове демонстрације** против Телевизије са **једним јединим захтевом:**

„Повратак Душана Митевића на место генералног директора Телевизије“.

И СПС сматра да је на протеклим изборима било **одређених нерегуларности:**

На појединим бирачким местима **гласало се тајно**, понегде су **тражене личне карте**, понегде су сви бирачи били на **списковима...**

Неки људи нису могли да гласају јер нису били на **бирачким списковима**.

Такви се обично налазе на **неким другим списковима**.

Ови вишестраначки избори су тако добро организовани да опозиционе странке нису морале ни да учествују.

(Александар Баљак)

Опозиција истиче бројне приговоре на изборну процедуру. Вајкање много не помаже.

После гласања нема кајања!

Зрело је да сви Срби буду под једном шљивом.

Голи оток није више у Југославији.

Ко ће своје противнике убудуће слати на Острво цвећа.

Депос дугује велику захвалност књижевнику Добрици Ћосићу.

Зато што га није подржао у предизборној кампањи.

Када видим како живе, комунисти почињем да верујем у комунизам.

Изгубили смо изборе, али нећемо изгубити рат!

Народни посланик Жељко Ражњатовић Аркан изјављује да неће дозволити понављање избора.

Комунисти би да изборе организује као и до сада:

сваких педесет година!

Слободан Милошевић је Хрват. То је једино логично објашњење.

(Слободан Симић)

Српски партизани никада нису вршили етничка чишћења. Они су убијали и Србе.

Мене и мог комшију само смрт може да растави. Зато сам га и убио.

Народна скупштина личи на казнионицу. Пуна је криминалаца!

Изборе су тако добро припремили да народ није имао шта да мисли.

(Милован Витезовић, народни посланик СПС у Скупштини СР Југославије)

ТВ-апарат ми све више личи на веш-машину.

Има неколико програма за испирање-мозга.

Како ће вођа погледати истину у очи, када је слеп?

После објављивања изборних резултата пред амбасадама страних земаља у Београду формиран су велики редови. Многи хоће у Америку.

Неки неће. Чекају да Америка дође овде!

Пре избора била је изборна тишина. После избора наступило је глуво доба.

Све смо их побили, а могли су и горе да прођу.

Није много Срба страдало у рату... Мислимо, у поређењу са мирним периодом.

ЈНА је изгубила три рата у гостима.

Сада чека реванш на домаћем терену.

Пензионери нису у ситуацији да просе на улици. Пензије им доносе кући.

(Раде Јовановић)

Београд је у прошлости рушен четрдесетак пута.

То је велики изазов за Слободана Милошевића.

СЛОБОДАНИСТАН

Ој Србијо, чему ли се надаш
Док свакога дана све више пропадаш?
Где ти је гордост и стари понос
Док те болесни гурају у хаос?

Последња срамота на континенту,
Ужеглим смрадом пркосиш свету!
Србин се везује у сопствене konce
Пола нас века воде као овце.

Нема од кукоља вајде ни ћара,
Нити среће од лажних пара.
Зашто је Србин огољен и бедан
Продао душу за Слободанистан?

Сабери се неверо, поврати душе
Јер нам се, ево, сви мостови руше.
Сораби, браћо, свога се латите!
Вратите се к себи, коначно схватите!

Александар Филиповић АЛФ,
Шешелу је пре неколико дана оперисана кичма.

Тако пролазе они који неће да се сагну.

РАНГ ЛИСТА

НАДРЕАЛИСТА

**НАЈНЕКОЛЕГИЈАЛНИЈИ
ПОСТУПАК:**

ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА

Како почели тако и завршили. Завршни митинг ДЕПОС-а пред Савезном скупштином, у организацији ДЕПОС-а, накнадно прилагођен и усклађен са завршним митингом Милана Панића, Демократи на Студију Б на дан митинга најављивали као СВОЈ, при чему су сви остали ГОСТИ.

**НАЈНЕВЕРОВАТНИЈА
ОБЕЋАЊА:**

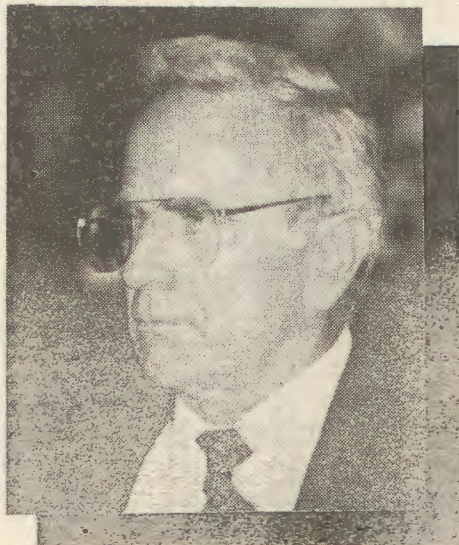
ЈЕЗДИМИР ВАСИЉЕВИЋ

Председнички кандидат који је на погрешан начин схватио да реалне и могуће ствари овом народу не значе ништа. Не само да је привремено и реализовао теоријски могуће, да девизна месечна камата буде 14%, него је обећавао и теоријски немогуће — да ће, ако он победи, све бити изврнуто наглавачке па ће чак и продавац плаћати робу купцу.

**НАЈКОЛЕГИЈАЛНИЈИ
ПОСТУПАК:**

ДРАГАН ВЕСЕЛИНОВ

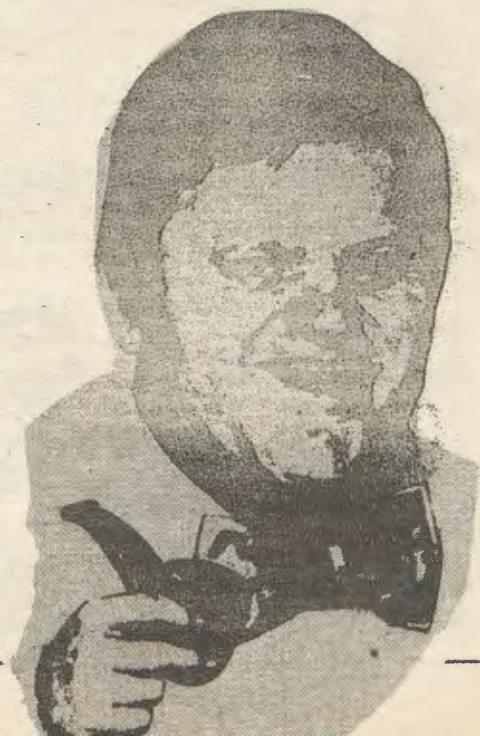
Лидер Народне сељачке странке у једном од последњих предизборних обраћања рекао је оно што је морао да каже свако ко је свестан положаја опозиције у Србији данас: „Гласајте за Милана Панића! Гласајте за мене! Гласајте за моју странку! Гласајте за моју коалицију! Ако не волите мене и ако не волите нас, гласајте за ДЕПОС, за Демократе... само не за ЊИХ!“

НАЈНОШАЛАНТИЈИ:

МИЛАН ПАНИЋ

У српском и југословенском политичком животу рехабилитовао појам људског бића као нешто што има мане и врлине, што се може са подједнаком вероватноћом и исмејавати и обожавати. Махање рукама, љутња, неартикулисан смех и кокаколаманија само су поврда свега тога.

НАЈВЕЋИ ДАВЕЖ:

МИРКО ЈОВИЋ

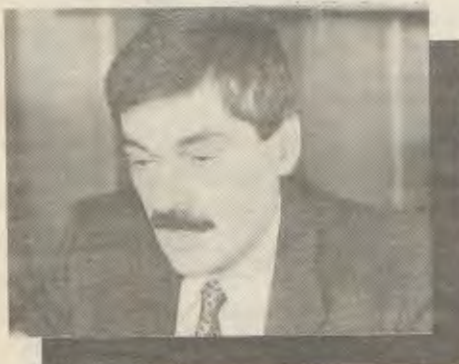
Човек који се за последњих годину дана нудио свима помало да би се на крају сложио са фашистима и делимично са самим собом. Изгледа да је једино он мислио како монотона наклапања о постојаној и принципијелној политици његове странке и другима звуче као глас славуја. А не као стругање цокулама по паркету.

НАЈБЕСКРУПУЛОЗНИЈИ:

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ

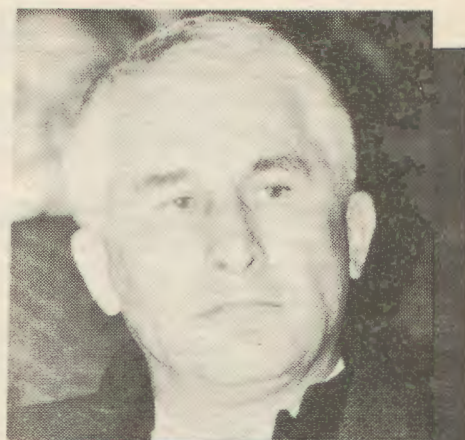
Претњама, провокацијама, инсинуацијама, подметачинама и очигледним лажима од Србије направио електричну столицу, а у људима побудио убилачке инстинкте. Нема никакве сумње да је поред таквог кучета и господар у опасности.

НАЈСМЕШНИЈИ:

СЛОБОДАН МИЛОШЕВИЋ

Јер, испоставило се да у овој земљи озбиљан човек нема шта да тражи

НАЈБОЉИ ГОВОРНИК:

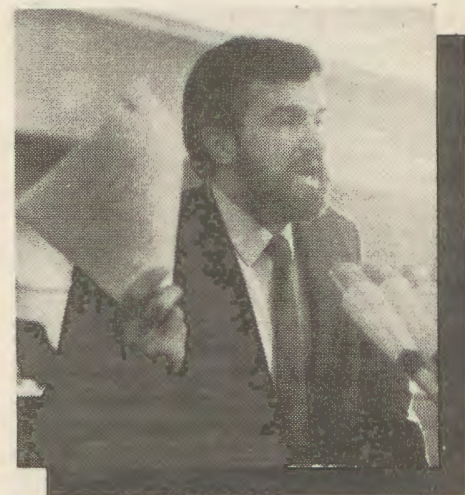
МАТИЈА БЕЋКОВИЋ

Његова велика предност пред другим кандидатима је што не осећа ону врсту пресије, коју осећају говорници са изразитијим политич(арс)ким претензијама. Утолико пре ни његови противници не осећају потребу да га схвате озбиљније. Без њега је политика сиромашнија.

НАЈВЕЋИ ОПТИМИСТА:

МИЛАН ПАРОШКИ

Право је чудо како одмах после предизборне кампање није постао астронаут. Јер, шта је то бити обичан председник у једној малој земљи попут Србије.

НАЈБЕЗНАДЕЖНИЈИ СЛУЧАЈ:

БЛАЖО ПЕРОВИЋ

Председнички кандидат за кога су гласали они који су разумели шта је хтео да каже обојица.

НАЈЛЕПША:

САНДРА ЈАНКОВИЋ

Лепота је, наравно, релативна ствар. Али је апсолутна у односу на задатак — мере социјалне политике — који је за ДЕПОС требало да одради.

НАЈБЕЗЛИЧНИЈИ КАНДИДАТИ:

АЛБАНСКЕ СТРАНКЕ

Као кад би се група грађана из Мале Моштанице колективно кандидовала на парламентарним изборима у Сри Ланки, а програм излагала на свахилију. На жалост.

**НАЈПРИМИТИВНИЈА
КАМПАЊА:**

АРКАН

Имали смо прилику да се подсетимо на време младости Ал Капонеа или Лакија Луђана док су обилазили продавнице нудећи заштиту. Капоне је заглавио на робији а овај у Скупштини.

**НАЈЛЕПШЕ
ОБЕЋАЊЕ:**

ДОБРИЦА ЋОСИЋ

Да ће поднети оставку уколико не победе демократске снаге. Лудом радовање?

НАЈИНТРИГАНТНИЈИ:

НЕНАД ЧАНАК

Човек никад није начисто да ли изговара чињенице, претпоставке, тумачења или осуде. Важно је да ништа што каже не звучи невероватно. Довољно за земљу у којој је све могуће.

НАЈОМРАЖЕНИЈА:

РАДМИЛА МИЛЕНТИЈЕВИЋ

Особа која жели да остави утисак неутралне па од Панића побегне Милошевићу! Добија зао поглед, а сазнајемо и да је акционар немачке фирме која тргује борским бакром. Страшно!

**НАЈНЕУМЕРЕНИЈА
ИЗЈАВА:**

МИЛАН ПАНИЋ

Рећи и за политички тачно лоцирану групу људи да су багра и нечији пси можда јесте истина, али тангира и хиљаде оних који то нису а желели би да буду. Њихова реакција била је најжешћа.

НАЈГОРИ „ПАС“:

СТЕФАН ГРУБАЧ

После сваке његове „ником упућене“, „објективне“, свакако демократске прозивке-препоруче на првом каналу телевизије неколико виђенијих људи у Београду било је физички нападнуто од свесних грађана или најближих уподобљених комшија.

**НАЈНЕПРИЈАТНИЈЕ
ИЗНЕНАЂЕЊЕ:**

АЛЕКСАНДАР БЕРЧЕК

Таман смо мислили да је Бата Живојиновић ноћна мора којој је истекао рок трајања, кад се појавише нове снаге. Чак и бољи глумци.

**НАЈБЕСМИСЛЕНИЈА
СТРАНКА:**

ПАРТИЈА ПРИРОДНОГ ЗАКОНА

Нико није схватио да ли је њихов санациони програм садржан у Камасутри или у ведама и да ли Земљина гравитација има пресудан утицај на расподелу мандата у скупштинама.

НАЈПАТЕТИЧНИЈА:

ДАФИНА МИЛАНОВИЋ

По завршетку предизборне кампање на њеним бензинским пумпама више није било бензина. Престала је бити српска мајка, њеном народу више није било потребно гориво, а она ће са својим угроженим сународницима све добро и зло убудуће делити искључиво посредством банкарских шалтера.

НАЈВРЕДНИЈИ:

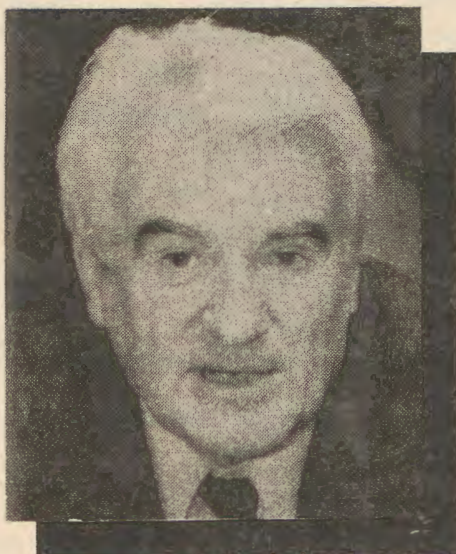
ВУК ДРАШКОВИЋ

Готово да у последњих 15-20 година није било релевантног учесника на српској политичкој сцени који је за кратко време толико обишао, толико речи изрекао и толико јесењег блата скинуо са својих ногавица. Међутим, иако у то ни сам не верује, пракса је показала да пред српски народ можда ипак не треба бацати бисере.

НАЈСУМЊИВИЈИ:

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ

Човек за ког никад не знате шта и зашто мисли. За политичара то је врлина, али стадиј пре политичара припада обичном човеку. Од таквих обичних људи се обично бежи.

НАЈПРИЈАТНИЈЕ ИЗЕНАЂЕЊЕ:

С Н О

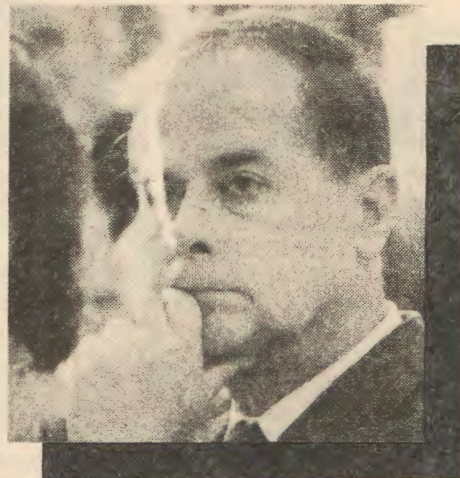
Ништа без Мирка Јовића. Погоотово не за њега.

НАЈУМЕРЕНИЈИ:

ЧЕДОМИР МИРКОВИЋ

Кад хоћеш да будеш десно од левог, можеш да будеш или лево од центра или у центру или од десног или десно. Ако хоћеш да будеш све то по мало — онда нема гласова

НАЈДОСАДНИЈИ:

ВЛАДИСЛАВ ЈОВАНОВИЋ

Пољски пилот-психолози су својевремено формирали табелу са свега неколико десетина фраза, чијим ауторским комбиновањем можете одржати говор дуг неколико стотина сати, а да лаик и не примети да стално причате исте ствари. И да увек будете релативно у праву.

НАЈЗАХВАЛНИЈА ЖРТВА:

ЗОРАН ЧИЧАК

С ким год је био у вербалном предизборном дуелу морао је да одговара и за Лењина, и за Стаљина, и за Чаушеску, и за Тита. Ако њему није било тешко, зашто би било нападачима.

НАЈНЕСИМПАТИЧНИЈИ КАНДИДАТИ:

СОЦИЈАЛИСТИ

Невероватно је како их само налазе. Готово листом, ликом и психологијом, подсећају на израубоване поштанске службенике док им стометарски редови пензионера стоје пред шалтером.

РЕЗУЛТАТИ ИЗБОРА У ЦРНОЈ ГОРИ

ОПЕТ ЈЕДНОПАРТИЈСКИ ПАРЛАМЕНТ

На изборима у Црној Гори, само на први поглед — ништа ново. Опет ће више од половине посланичких клубова попуни људи који су своју комунистичку прошлост замаскирали велом нове манипулативно-калкулантске идеологије. Демократска партија социјалиста се, међутим, више не може похвалити подршком апсолутне већине грађана Црне Горе, какву је, судећи по изборним резултатима, задобила прије двије године као Савез комуниста. Ни нерегуларна предизборна атмосфера, ни медијска тортура, ни стање општег хаоса и безвлашћа, ни бројни „пропусти“ у раду бирачких одбора, иако представљају амбијент у коме једино могу функционисати актуелни црногорски властодршци, нису им били од велике помоћи. Све снаге стављене у погон ради само једног циља који је морао бити оличен у добром изборном резултату, ипак нису могле зауставити евидентан пад странке на власти. Коначан скор од **42%** добијених гласова, истина употпуњен са неколико мандата након прерасподеле оних који нису испунили цензус од **4%**, поразан је резултат и сигуран знак да до сљедећих избора, ма када они били одржани, ДПС тешко може рачунати на изгледнију политичку егзистенцију.

За то вријеме, странке које ортодоксно заступају српске и црногорске интересе у Црној Гори, биљеже раст свога утицаја у јавности, чиме потврђују невеселе прогнозе да ће се суштинска подјела у Црној Гори још дуго времена сводити на ону националну дилему — Срби или Црногорци. Народна странка др Новака Килибарде, са **14** освојених посланичких мандата забиљежила је значајан пораст свог угледа, узимајући у обзир чињеницу да је до сада фигурирала са два мандата мање, али у знатно бројнијем парламенту. Брине, међутим, сазнање да је убрзана фашизација црногорског политичког простора из крила Народне странке изнедрила слој људи који су се препознали у Српској радикалној странци, и чијих **осам** процената гласова морају бити опомена онима који су у изборе ушли са тезом да су у Црној Гори сачували мир.

Странке из бивше Реформске коалиције са препознатљивом црногорском оријентацијом, свјесне свих погрешака које су учинили двије године рабије, жељеле су своју снагу опробати самосталним уласком у изборну трку. Као што се и претпостављало, најбоље је прошао Либерални савез, који са **13** освојених мандата, и поред благог незадовољства свог све бројнијег чланства, представља снагу са којом актуелна власт мора озбиљно рачунати као кандидатом за препуштање кормила посрнулог црногорског брода.

Иако је добила 34% мање гласова него на прошлим изборима, Демократска партија социјалиста опет ће чинити већину у републичком парламенту. То ће је тешко сачувати од озбиљних политичких превирања која су поделила Црну Гору.

Пише: Небојша РЕЦИЋ

Сосцијалдемократска партија реформисти Жарка Ракчевића, у Парламенту ће имати **5** представника, док ће Социјалистичка партија др Љубише Станковића сачекати нову прилику да задобије повјерење више од **4%** бирача.

Безброј малих, сателитских партија, основаних од стране власти из познатих, калкулантских разлога и стварања привида демократичности, прошле су онако како се и очекивало. По пар хиљада добијених гласова добро су дошли њиховим менторима приликом прерасподеле неосвојених мандата, чиме је, са становишта власти, постигнута сврха њиховог учешћа у изборима.

БАРИКАДЕ У ГЛАВАМА

У међународном окружењу недостојном црногорске прошлости, са пониженом и ослепљеном Црном Гором, са етикетом агресора и стјечишта ратних злочинаца, у стању безвлашћа, хаоса и страха, са окупираним медијима и поданичким руководством, одвијала се предизборна кампања у којој је Црна Гора ишчекивала нову власт. Два мјесеца наводно равноправне кампање, у којој је опозиција, посебно она црногорска, имала циљ да са себе скине биљеже издајства, а владајућа странка да укњижи нове подвиге, било је премало времена за сазнавање праве истине о вриједности сваког изборног такмаца. Посебно због сазнања да су се, ранијим изборним искуством обогаћени комунисти, потрудили да презентирање свог изборног програма, замијене атацима на своје политичке противнике. Тако су промоције ДПС-а више личиле на сеоска сијела у коме се жели изговарати успјешнији комшија, него на презентацију политичког и економског програма којим

се обећава излазак Црне Горе из биједе у којој се налази. И не само то. Својим промоцијама које су одржали у преко стотину црногорских села, Булатовић и његова дружина потрудили су се да грађанима своје републике пружи нова сазнања из географије, обрађајући се циљној групи која је на својим гласачким мјестима, приликом заокруживања својих бркатих љубимаца, морала затражити помоћ „школованих“ комшија.

Што се простора за дјеловање опозиције тиче, ситуација је била нешто другачија. Осим препреке оличене у недостатку средстава за иоле озбиљнију кампању, због које су кубуриле готово све странке, власт је својим најозбиљнијим такмацима приредила још по нешто. Тако је Народна странка неколико пута била у ситуацији да јој се не дозволи простор за одржавање промоције, доживјела је и нестатке струје, а неријетко и одбијена високом цијеном услуга коришћења простора у власништву ДПС-ових послушника.

Оно што се, међутим, дешавало Либералном савезу, превазилази све методе досад забиљежених политичких обрачуна и залази у домен криминалистике. Осим медијске сатанизације која је личила на такмичење државних медија у измшљању што звучније неистине о овој странци, Либералном савезу је приређено и низ другачијих „дарова“. Свјесни раста утицаја ове странке, немоћни да излијече њен утицај на југу и у средишту Црне Горе, црногорски властодршци су се здушно потрудили да онемогуће њен продор на сјевер. Тако су наоружани људи са бомбама, калашњиковима и плакатима ДПС-а у рукама, добили узвишени задатак да онемогуће прваке ове странке да се обрате грађанима Бијелог Поља, Берана и Пљеваља.

У већ описаној атмосфери, са најавама да су са бирачких спискова избрисани они који су бојкотовали референдум, а да у њега нису уписани они који су тек навршили 18 година, грађани Црне Горе дочекали су дан велике одлуке.

ОПЕТ ХОКЕЈАШИ

Треће гласање у поратној Црној Гори, неодољиво је подсећало на прва два. Већ од раних јутарњих часова биралишта су почели запосједати упорни гласачи у седмој и осмој деценији живота, поново спремни да онако како то најбоље знају, одреде судбину својој заведеној дјечи. Ревносно испуњавање грађанске дужности својих ђедова и очева, деморалисало је младе људе да стану у ред и гласају за своје политичке љубимце, несвјесни потребе да своје њихово одређавање мора имати изходште на гласачком листићу.

Тако је и сам поглед на препуна биралишта био довољан да се закључи како је исход избора већ познат, а први извјештаји из рада бирачких Комисија добар индикатор да су се активисти ДПС-а ваљано потрудили да своја искуства искористе у још једној успелој превари.

Опет су појединци гласали за цијеле породице, опет су „гласали“ и мртви и избјегли, опет је бројање било једино на штету опозиције, опет су у погон стављене већ попуњене гласачке кутије... У четири муслиманска села код Рожаја, која су бојкотовала изборе, ДПС је „побиједио“ са 80% добијених гласова. Изборни штаб Либералног савеза у само једном пријеподневу забиљежио је преко 300 телефонских позива људи који се нису нашли на бирачком списку, а гласали би за ову странку. У више од половине бирачких мјеста гласало се без личне карте, „на повјерење“. Неписменим људима сугерисао је да је једино „брица“ онај прави...

Безброј детаља који указују на нерегуларност избора, били су довољни да се избори понове у само три бирачке јединице које нису озбиљније промијениле изборни исход.

КОРИЈЕЊЕ РОДИЛО

Оно што је, међутим, још увијек непознаница изборног резултата у Црној Гори, јесте избор председника Републике. У други круг улазе Момир Булатовић и Бранко Костић, који су у првом изборном кругу добили изненађујуће велики број гласова. Како је, већ помало заборављени др Костић успио задобити толико повјерење бирачког тијела, ни даље није довољно познато. Међутим, има индикација да се за њега определили добар дио гласача ДПС-а, присталице Српске радикалне странке и (наравно) његово Удружење ратника чији је и био кандидат. Судећи по броју освојених гласова, готово је сигурно да се и знатан број гласача Народне странке одлучио да свој глас, умјесто Новаку Килибарди повјери овом човјеку. Због чињенице да је др Костић задржао коректне везе са Слободаном Милошевићем, с обзиром да је велики број присталица ДПС-а и Народне странке и даље сентиментално везан за овог човјека, гласачи су компромис за умиривање властите савјести пронашли управо у одлуци да глас за председника повјере др Костићу. Они који су мислили да његово понуђено коријење није заживјело у главама црногорских Срба, направили су очигледно погрешну рачуницу. Др Костић и даље фигурира као озбиљан кандидат за председника и неће представљати никакво изненађење ако други изборни круг донесе његову побједу.

Велико је питање како ће се развијати политичка ситуација у Црној Гори у случају побједе једног или другог председничког кандидата. Њихови жестоки дуели у кампањи најбоља су потврда да се ради првенствено о личним, а не идеолошким обрачуну. Неутрални посматрачи једино су могли да зажале што кампања није потрајала, како би у јавност изашао сав прљави већ ових политичара који су кројили судбине грађана Србије и Црне Горе у бурним данима кроз које су у посљедне три године пролазиле. Тако је најприје др

Костић презентирао документа из којих се јасно види да је црногорска власт, у вријеме када су црногорски младићи гинули око Дубровника, сасвим коректно сарађивала са својим хрватским колегама. Затим је, у ТВ представљању Момир Булатовић био децидан признавши: „Ја сам био за рат“, да би затим коначно признао оно што се у јавности дуго само наговјештавало: „Црногорски младићи упућени су у правцу Баније да би тамо изгинули, како би се Предсједништво и Генералштаб мени осветили због потписаног у Хагу!“

За само неколико дана биће познат нови председник Црне Горе. Колико ће ова функција уопште значити у будућем (евентуалном) функционисању творевине назване СР Југославија, зависиће дијелом и од овог избора. Уколико на чело Црне Горе дође др Костић, а с обзиром да је владајућа ДПС пометила своје везе са Милошевићем, промијенивши газду, мост за сарадњу биће лако успостављен. Међутим, тиме се отвара и могућност расцјеп у ДПС-у по српско-црногорским шавовима и врло вјероватно јачање Либералног савеза и Народне странке. Др Костић би, такође, врло предано прорадио и на самоукидању, тј. реализацији замисли Добри-

це Ћосића да се укине функција председника у републикама.

Побједи ли, међутим, Момир Булатовић, ствари неће бити ништа мање компликоване. Он и његова странка, отказивањем послушности Слободану Милошевићу, оставили су мало простора за повратак на старе стазе. Процјене да ће они и даље лицитирати Црном Гором, али да је неће сасвим продати, изгледају у овом тренутку врло реално. Управо њихова жеља да задрже државничке ингеренције, макар само зарад властите власти, биће брана намјерама да се Црна Гора сведе на регион.

Ипак, иако је варијанта Булатовићеве побједе макар за нијансу извјеснија, биће да су онајприје у праву они који тврде да ће професор позвати у госте своје непослушне ђациће, повући их за уши и поново наговорити на беспоговорну послушност. Уосталом, кажу да је на прослави СПС-а Булатовић био врло весео, а да су га пратиле и бројне колеге из зрха црногорске власти.

ЧЕДОМИР МИРКОВИЋ, СДП, ШЕСТ ДАНА ПОСЛЕ ИЗБОРА

БЕСПРИМЕРНА ИЗБОРНА ПРЕВАРА

Молим Вас да за читаоце нашег листа кажете како тумачите неуспех господина Панића чију сте кандидатуру и Ви подржавали?

Да би се говорило о било чијем успеху или неуспеху на недавним изборима, неопходно је да будемо сигурни у регуларност. А о регуларности избора који су одржани 20. децембра не може да буде ни говора.

Узгред, желим да Вам кажем да сам неколико дана након избора, упркос томе што сам од почетка био суочен са упозоравајућим знацима, избегавао да јавно, на бројна новинарска запиткивања, оспоравам исправност избора. Озбиљна је то ствар ако се обзнани могућност уздурме и кривотворења, то не сме да буде резултат емоционално обојене реторике. Овога тренутка, међутим, шест дана после избора, са пуном одговорношћу за оно што говорим, тврдим Вам да је заиста реч о беспримерној превари. Располажемо несумњивим подацима.

А што се самог Панића тиче, за мене је он више симболична фигура него идеал политичара и државника. Он се изјаснио да подржава програм Добрице Ћосића, залаже се за демократске промене, тражи излаз из изолације, уважава националне интересе, указује на значај демократске легитимације за положај у светској заједници, на крају крајева пристао је и да се укине место председника Републике Србије да би се створила истинска федерација. За мене је то било довољно.

Да се уместо господина Панића против Слободана Милошевића кандидовао Добрица Ћосић, да ли би чак и тада Милошевић био изабран?

У више наврата, током два претходна месеца, саопштио сам своје мишљење и став Социјалдемократске партије да је Добрица Ћосић оптимална варијанта за место председника Републике Србије. Без проблема би добио надмоћну већину, а због угледа који ужива у различитим друштвеним слојевима смањила би се могућност да се избори лажирају. Такође, и медијска сатанизација Добрице Ћосића не би могла да буде онако безочна као кад се радило о Панићу, мада видимо да се баш и не труде да искажу поштовање према Ћосићу.

Због чега је Ћосић одбио да буде противкандидат Слободану Милошевићу и да ли сматрате да је то одбијање било оправдано?

Постујем и волим Добрицу Ћосића и као великог писца, и као неспорног хуманисту, у новије време и као државника демократског профила. Убеђен сам да се он опредељује само по личном осећању обавеза и по упутству сопствене природе. Спреман сам да

„Један пријатељ, универзитетски професор, телефонирао ми је непосредно пред изборе и питао ме да ли имам у виду да сто година Србији није на изборима поражена владајућа странка. Истина је да сам се за тренутак лецнуо. Ипак, нисам могао ни да сањам овакве резултате“, каже за „Српску реч“ лидер социјалдемократа.

**Разговарала: Славица
ТАНАСИЈЕВИЋ — ЛАЗИЋ**

имам разумевања чак и за оне његове поступке који се не подударају с мојим проценама и жељама. Вероватно се у овом случају, мислим на одбијање да се кандидује, ради о неколико разлога, а један од њих могао би да буде садржан у прецењивању ванстраначке позиције као услова за обављање политичких и државничких послова.

Можете ли да објасните чињеницу да Ваша странка није на изборима прошла онако како бисте желели упркос подршци Добрице Ћосића?

Чак и овако добијеним подацима могли бисмо да будемо задовољни, јер смо се, упркос томе што носмо ушли у парламент, по укупном броју гласова сврстали међу пет или шест најутицајнијих странака у Србији. За једну младу политичку странку, која званично постоји тек неколико месеци, то је истински успех. Међутим, као што сам Вам већ рекао, ми не признајемо веродостојност података који су саопштени са ових избора, па зато не држимо ни до онога што би нама могло да иде у прилог

ПОБЕДА ЋЕ ИМ СЕ ОБИТИ О ГЛАВУ

Изборни неуспех српске опозиције неки тумаче и тиме што се опозиција није прецизно одредила према националном питању. Шта Ви мислите о томе?

Код нас се манипулише националним питањем и националним интересима, поиграва се појмом патриотизма. Но, највећем делу

демократске опозиције, и нашој странци такође, не може се ставити у грех да није довољно ангажована и довољно одређена према националним и државним интересима. Доказ да се не ради о наклоности бирача налазимо и у околности да су са недовољним бројем гласова остале и неке од странака чији су програми у целисти сведени на величање такзованих националних интереса.

Хоћу поново да Вас подсетим да само условно и само фигуративно пристајем да говорим изборном неуспеху српске опозиције, само у смислу да је дозволила да, заједно с целим народом, буде намагарчена

Да ли су на неуспех опозиције по Вашем мишљењу више утицале злоупотребе у изборном процесу или кампања која је преко званичне телевизије вођена за рачун Слободана Милошевића?

И једно и друго, у подједнакој мери. Без подршке овакве навијачке и хушачке телевизије тешко би се нашло довољно оних који би се упрегли у подваљивање.

Телевизија је моја струка и моја вокација, познајем јој суштину и знам који су домети њене злоупотребе. Упозоравао сам да је не одговорно кретати у изборе пре но што се добије каква-таква гаранција да ће бити коректности. Није вредело.

На изборима је, као што знате, дошло до неочекиваног успеха Шешељевих радикала. Да ли је разлог томе подршка коју је Шешељ добио од владајуће странке, спонтано опредељење бирача за његов политички програм, или и једно и друго?

Не могу прецизно да Вам одговорим на ово питање, не само због тога што, како сам Вам већ рекао, не прихватам ознаке изборног успеха и неуспеха у неспорном значењу, већ и због тога што се овде, у односу Милошевићевих еспесоваца и Шешељевих радикала, ради о стратешком надмудривању које ће убрзо некоме од њих — дај Боже да то не буде и свима нама — да се обије о главу.

НУШИЋ ЈОШ УВЕК АКТУЕЛАН

Због чега социјалдемократска оријентација није наишла на већу подршку бирачког тела у Србији?

Не прихватим полажиште за овакво питање, без обзира што наша странка однедавно постоји и што није било времена да се довољно афирмишу наши програмски ставови. Сигуран сам да ћете ме за мање од годину дана питати управо обрнуто: како објашња-

вам масовну оријентацију ка социјалдемократији.

Успех Војислава Шешеља и његове странке подсећа по нечему на оно што се збивало у Немачкој после Версаја. Мислите ли да је ова аналогија оправдана?

Нисам уверен да су могуће потпуне аналогije с политичким моделима из прошлости, пре свега зато што има довољно људи који су свесни међузависности сејања и жетве. Да су Немци тридесетих година, онда кад су се јевтино опијали националном чашћу и олако проглашавали непријатеље и издајнике, знали како ће да им изгледа четрдесет и пета, историја би се друкчије усмерила. Ми то данас знамо, па је мало вероватно да ћемо до краја да упаднемо у те опасности; вероватније је да нас вребају нека друга искушења, која мање познајемо из недавне прошлости.

Колико је подршка лидера Срба изван Србије допринела изборном успеху Шешеља и Милошевића?

Другом приликом можемо опширно да разгледрамо од односу лидера Срба изван Србије према политичким приликама у Србији, али гледано у конкретном случају — они нису држали изборне кутије, мењали изборне спискове и бројали гласове. На страну питање какве је ко резултате прижељкивао, кога

је подржавао, какав је притисак вршио и какве ће то нове невоље да донесе и Србима у Србији и Србима изван Србије.

Ваша странка није улазила у предизборне коалиције. Зашто?

Били смо спремни да уђемо у широку коалицију, у коалицију која би гласаче ставила пред могућност да се једноставно одреде или за досадашњу власт или за промене, у коалицију која не би потирала програмске специфичности, нити би једну странку у формирању, каква је СДП, зауставила у организационом развоју. На жалост, није дошло до стварања широке коалиције, а мање нас коалиције нису привлачиле.

Да ли се овакав резултат превремених избора могао предвидети?

Не, ово се није могло предвидети. Овако нешто није наговестило ниједно истраживање нити утисак било кога од нас који смо се ломатали широм Србије по промотивним скуповима. Показало се, још једном, да је наиван свако онај ко искључује могућност да се догоде невероватне ствари. Нушић је, ипак, актуелан.

Да ли сте Ви лично предвиђали да ће се избори овако завршити?

Један пријатељ, универзитетски профе-

сор, телефонирао ми је непосредно пред зборе и питао ме да ли имам у виду да сто година у Србији није на изборима поражена владајућа странка. Истина је да сам се за тренутак лећуо. Ипак, нисам могао ни да сањам овакве резултате.

Шта сада по Вашем мишљењу може да учини српска опозиција?

Опозиција не може да учини нешто одлучно што би успело да разреши садашњи чвор, из простог разлога што није у стању да јединствено формулише захтеве и да буде упорна у инсистирању на њиховом испуњењу. Сетите се, рецимо, како је било пред изборе: тамаз бисмо нешто изричито затражили, на пример да се поштује закон о радио-телевизији, а неко би ублажио став и релативизовао захтев. Сећате се, такође, да је одлагање избора за јануар већ била готова ствар, да смо на то рачунали, а кад су нам на мање од двадесет и четири сата преко рока за предавање изборних листа и потписа рекли да нема одлагања — тобож зато што би се наљутили Црногорци — ми нисмо ни тада имали снаге да урадимо најлогичнију ствар, да кажемо да нам је подваљено и да нећемо наврат-нанос на изборе.

Разумљиво је онда што власт која има тако колебљиву опозицију сме да посегне за оним чега се подухватила пред изборе и на самим изборима.

Да ли опозиција може, и на основу чега, захтевати да се избори пониште и да ли на изборима могу на то пристати?

Захтев за поништавањем избора могле би да испоставе пре свега странке које су добиле посланичка места, дакле они који имају чега да се одрекну. Да будем искрен, не верујем да ће бити енергичног и упорног захтева за поништавањем избора, мада би у већини цивилизованих земаља, у оваквим околностима, поништавање било затражено и — у то сам сигуран — одбијено. Најбоље би било да се формира државна комисија која би утврдила шта се, и како се, збило — но не верујем да код нас има одговорности за тако нешто. Мислим да ће се тајигати једно време, упркос оспореној легитимности, а након мрцварења схватиће се да је неминовно ићи на нове превремене изборе.

Добрица Ћосић је најавио могућност своје оставке у случају да на изборима не победе демократске снаге. Мислите ли да ће он то своје обећање одржати и да ли би било добро да га одржи?

Била би велика несрећа ако би се Добрица Ћосић повукао с дужности председника савезне државе. Ћосић је у овом тренутку најпоузданији — не смем да изговорим реч: једина — гаранција да се још увек може спречити да ствари крену трагичнијим и безизлазнијим током, да се увећају унутарњи расколи и сукоби, да почну систематска шиканирања а можда и грађански рат. Добрица Ћосић је рекао да ће се повући ако политичке прилике постану безизгледне и беспомоћне, а оне то још увек нису постале и уз његову помоћ, а верујем и уз све већу одговорност јавности и већине политичких фактора, могле би можда и да се поправе.

СРПСКИ ИЗБОРИ ИЛИ: ПЛЕЈ ЧЕХОВ

ЧУНГУЛЕ, ДАЛЕКО ОД БЕОГРАДА

**Париски „Институт грађанина“
упутно је пре избора
представницима Делоса детаљно
упутство о начинима контроле
избора. Из упутства се јасно види
да је демократском свету познато
како се краду гласови и како се то
спречава. Међутим, ако на
следећој страници прочитате како
се бирало у општини БЛАЦЕ,**

**француско упутство делује
безнадежно. Уместо хрпе
материјала о изборним
неправилностима (читај крађама),
„Српска реч“ случај села Чунгуле
сматра карактеристичним за многе
средине удаљене од центра
космополитског Београда.
А коме дешавања у Блаци буду
смешна, нека се сетн да је то**

Србија. Бон апетит!

УПУТСТВО

Ни у једном моменту бирачко место не сме бити остављено без надзора, од отварања бирачког места до завршетка бројања гласова.

Најповољније време за преваре је време ручка, јер се чланови бирачког одбора и чувари кутија опусте и тако се отупи оштрица надзора баш онда кад би требало да се удвостручи.

1. Контрола пре отварања бирачког места

а) Контролисати да су кутије потпуно празне и пазити да неко не убаци „пакет“ гласачких листића пре стављања печата на кутије.

б) Прегледати бирачке спискове који морају бити нетакнути, тј. без икаквог заокруживања.

2. Преваре током гласања

а) Контрола идентитета сваког гласача се мора вршити на бирачким местима, да не би исти гласач више пута гласао за гласаче који не излазе на гласање.

б) Дешава се да један саучесник преваре покупи хрпу гласачких листића да би се касније убацили у кутије на неки начин или их вешто придодали припремљене пре бројања гласова.

ц) „Кенгур“ метода: преварант, који има саучесника за столом бирачког одбора или чувара кутије, прилази кутији са више гласачких листића вешто пресавијених, тако да изгледа да је само један листић, и убациује их у кутију. Обично је спољни листић пресавијен само једанпут, док су додати листићи стављени унутра и пресавијени више пута, да се не би приметили. Вешти преварант може на овај начин и десет листића да стави. Важно је упорно посматрати све операције и интервенисати на најмању сумњу у неисправност.

д) Главни преварант остави за саучеснике у кабинама, спремне, већ добро пресавијене, гласачке листиће, тако да саучесници када дођу у кабину, имају већ све припремљено за превару.

е) Класична превара за коју је потребно саучесништво више особа које раде на бирачком месту врши се на следећи начин: стотинак заокружења се изврши на бирачким списковима углавном лица која су покојна или се сигурно зна да неће гласати. Да би превара добро успела, треба број заокружених гласача на списковима да одговара броју гласачких листића у кутијама. Саучесник за бирачким столом се стара да заокружи унапред договорени додатни број лица. Да би се спречиле овакве преваре, врло је важно контролисати повремено онога који заокружује, да ли стварно заокружује лице које је дошло да гласа, или неко друго лице. Најбоља заштита против овакве преваре је да се броје гласачи пред кутијама, без обзира на оно што се ради за бирачким столом, јер сама чињеница да потенцијални преваранти виде да се броје гласачи пред кутијама чини често да одустану од намеравања преваре.

3. Преваре за време бројања гласова

а) Најраспрострањенија и најефикаснија превара је следећа: преварант за време бројања замени свежњеве сложених листића другим унапред припремљеним, фалсификованим, свежњевима листића. Зато они чланови бирачког одбора који не учествују у бројању треба са стране да контролишу столове на којима се броји, пошто су лица која броје гласове исувише унета у посао око бројања да би могла да контролишу све радње.

б) Преварант може да буде међу онима који сређују гласачке листиће после отварања кутија. Он може сакривеном оловком да

обележи гласачки листић који не одговара његовом политичком уверењу и да га на тај начин учини неважећим.

4. Важне опште препоруке

а) Треба увек сакупити резултате гласања на сваком бирачком месту, сабрати их и контролисати да ли збир одговара резултату који објављује изборна јединица. У Француској је примећено више пута да су појединачни резултати промењени у току саопштавања изборном центру, тако да је коначни резултат био нетачан.

б) Никад током гласања не држати велики број свежњева гласачких листића на столу комисије, већ их доносити постепено према потреби.

ц) Не дозволити никакву гужву приликом отварања гласачких кутија. Приликом припрема за бројање гласова, кад су већ направљени свежњеви по листама кандидата пре бројања, пазити да не нестане неки цео свежањ гласачких листића. Тражити да се свежњеви пребројаних гласачких листића стављају само на средину стола, никако на ивице. Највећи број превара се врши баш приликом пражњења кутија и распоређивања гласачких листића на сто. Обратити пажњу приликом распоређивања листића по кандидатима, пре бројања, да ли лице правилно чита резултат сваког гласачког листића.

д) Обратити пажњу да ли неко од чланова комисије бележи и даје некоме споља имена оних гласача који још нису гласали.

е) Током гласања тражити да се свака неправилност одмах упише у записник.

ф) Тражити да се целокупан записнички извештај прочита наглас пре потписивања истог.

(„Институт грађанина“)

**СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ — ДЕПОС
ОПШТИНСКИ ОДБОР БЛАЦЕ
ОПШТИНСКОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ
БЛАЦЕ
ЗА ВИШУ ИЗБОРНУ ИНСТАНЦУ —
ЛЕСКОВАЦ**

ШТА ТЕ БОЛИ...?

ДЕПОС, представља га Општински одбор СПО, приговара на начин и услове спроведених избора:

I
Изборни спискови су урађени, свуда тамо где су по селима на то утицали још активни чланови ОК СК, са тенденцијом краће гласача за 5-10%. (Пример села ЧУНГУЛА. Тамо су многе породице експонирале као опозиција буквално десетковане, тобожњим ненамерним изостављањем, док су породицама, симпатизерима странке на власти, остајале на бирачким списковима и личности давно умрле. Председник изборне комисије села Чунгула, Раде Недељковић, и члан Комисије Вељко Стевановић, одстрањени су буквално да не могу вршити своју грађанску дужност јер „немају“ бирачко право. Тако је тај Изборни одбор радио без представника опозиције, ако се има у виду да чланови СРС нису опозиција). Да додамо још и чињеницу да је отац Рада Недељковића, председник Месног одбора села Чунгула, који познаје свако дете села, разутеног на два дуга косама, није био ни питан о променама у селу, нити му је бирачки списак био доступан до отварања Бирачког места. Таква непотпуна комисија, или одбор, није нашла нити користила контролни лист, већ га је накнадно, после обављених избора, потписао непотпуни Одбор. На том месту је Контрола, Звонко Тодоровић, који је као члан Општинске изборне комисије изашао на лице места да изглади неспоразум, пронашао листиће из кутије, и такав листић заокружен показао самозваном председнику одбора.

II
Председнику Изборног одбора Блаци II Ненаду Мирковићу дата су четири листића прекобројна; и кад је овај то пријавио члану Општинске изборне комисије, правнику, овај му је вулгарно одбрусио: „Шта те боли к... за то“. На основу те појединости може се сумњати да је то био стратешки манир појединаца из Изборне комисије, и да је тако што уродило плодом на многим изборним одборима, нарочито тамо где је председник одбора могао бити оцењен као сарадник појединаца на власти.

III
Психолошки моменат је би врло снажан и овај: обавештење о гласању, углавном није стизало опозиционим гласачима. Тако је велики кандидата за одборника из ДЕПОС-а остављено да самоницијативно оду на изборе. То није било случајно, већ опет део стратегије застрашивања и жигосања људи. То је било на целом терену Србије, а у Блацу врло драстично и масовно коришћено. Наши људи су последња три-четири дана са терена целе Општине интервенисали код Председника СПО-а, коме и самом није достављен позив

за гласање, али је позив достављен његовим станарима насељеним ту тек пре три-четири године. Како је ТВ Београд два дана пред изборе ревносно обавештавао о могућем пропусту, видело се да је то онај трик социјалистичке штампе још из доба Пере Тодоровића: да лаж има јачу снагу од демантија, и да деманти, накнадно дат, не може да анулира дејство лажи за више од 20%.

IV
Изборни одбори су накнадно мењани и формирани према критеријуму и потреби странке која те изборе спроводи. Пример, Изборни одбор за Блаци VI. Уз сагласност свих за председника одбора постављен је г. Грујић, члан Демократске стране, као представник Депоса. Други члан Депоса требало је да буде Драган Недељковић. Он је без знања ДЕПОС-а изабачен, а на његово место постављена је личност замењена игром имена: уместо Зоран Стевановић, испао је Горан Стевановић, који је, срећом постојећи у Блацу, накнадно укључен.

V
На истом изборном месту (Блаци VI) за потпредседника је постављен човек за кога Депос није дао сагласност из принципијелних разлога. Наиме, сматрали смо да Начелник Секретаријата за народну одбрану у Блацу не може бити члан бирачког одбора. Јер, он припада војсци, која је деполитизована, и његово присуство, као човека који може звати на вежбу, који се на бирачком месту може психолошки схватити чуваром народних интереса, а представља Социјалистичку партију, па је самим тим све друго против народа што не мисли униформно, тј. што је опозиција. У овом месту се испраћа војник у војску по три дана у салама које примају од 200 до 600 званица, па су у пијаном милитантству нашег краја некад и све три сале заузеле (једна сала прима 200 а друге две и до 600 званица) те се из тога само податка може схватити колико је у сваком месту од стране владајуће странке интелигентно разрађен стратешки изборни план.

VI
Тајно гласање спроведено је као колективно гласање које је у првом реду било под полицијском присмотром људи за које средина зна да су били на тајном платном списку СДБ. Само се тако може разумети како ни на једном гласачком месту у Блацу није било склоно с простора, кабине или паравана. На неким местима се могло да излази са узетим гласачким листићима ван просторије и да су биле могуће малверзације: од сугестије од „случајних људи“ у тим просторијама до уношења додатног материјала добијеног од „црне руке“.

Наводимо пример и за то: Цепница. Човек који није ни упозорен већ постављен од јед-

ног члана Изборне комисије седео је на видном месту у просторији бирачког одбора, са оловком и хартијом у руци и бележио, тобож, оне за које сумња како ће гласати. Дакле, исто као онај Нушићев Алекса Жуњић, са том психологијом, схватањем, али и учинком. Или, у Чунгули, где је члан СПС узурпирао Одбор и буквално најурио председника и члана Бирачког одбора, цинично се исмевајући са њима, јер „ни право гласа немају“.

VII
Многа бирачка места била су у сеоским кафанама где се пиће точило нормално као и кад се избори не одржавају. Пример: БЛАЦЕ I, БЛАЦЕ VI.

VIII
Многа бирачка места су била такоређи на улици. Пример БЛАЦЕ V. Ту су избори одржани у барачици од 15 квадрата, са порталима на јужној страни, према улици, целом величином несугласног бутика, тако да тајност ниси могао да имаш ни од случајних пролазника, а немоли од чланова комисије, или других, затечених или сустиглих бирача.

IX
Материјали су незапечаћени предавани уочи избора председницима Изборних одбора, а тако су и враћани изборним комисијама.

X
Све је то драстично утицало на слободу људи, а кад се има у виду да од Општине Депос није имао никакву материјалну помоћ, чак ни обезбеђен бензин који би Депос платио, те се није могло да ни пре ни у току избора учине неопходне радње, сматрамо изборе нерегуларним на целој територији Општине БЛАЦЕ. Нисам сигуран да ће ДЕПОС изаћи на изборе за накнадно одлучивање о одборницима за Општину Блаци, до решења по овој жалби.

**20.. децембар 1992.
Блаци**

**ЗА ДЕПОС
Драгољуб Аврамовић**

КО ТО КАЖЕ, КО ТО ЛАЖЕ

1. (...) јавила да делегат СПС иде иза паравана, од човека до човека, и шалуће да заокруже СПС кандидате. Бирачко место у обданишту.
2. (...) није добио листић, нема га на списку — није могао да гласа. Живи на овој адреси 5 година, гласао 1990. Супруга није наш држављанин, а добила позив.
3. На бирачком месту бр. 34 „Три грозда“, за кандидате за републичку Скупштину до 10.00 часова биле истакнуте само листе СПС и СРС. После интервенције госпође Вукице Протић истакнуте и листе осталих странака.
4. (...) Крњача, где живи 16 година, јавила да није на бирачком списку, као ни њена свекрва која живи на истој адреси 24 године.
5. (...) донео листић, који је добио за жену која не постоји на његовој адреси.
6. Владимирци — на свим бирачким местима фали у просеку за 3 — 5 листића за председника Републике у односу на број бирача који је уписан у бирачке спискове.
7. (...) Светозара Марковића бр. 77 нису уписани у бирачки списак. Станују на тој адреси од 1955. године. (...) била члан бирачког одбора у име СПО на изборима 1990. године.
8. Димитровград: притисак полиције, која се са свим расположивим службеним аутомобилима креће по селима и на тај начин врши притисак.
9. Општина Палилула: Браће Стеменковића бирачко место 22 Изб. Јединица 11 — кутије нису печатали — нису бројали листиће — нема паравана за гласање
- Изборна јединица 14, изборно место 28 и 29 бирач убацио 2 листића — ухваћен. Представник СПС сугерише бирачима.
10. (...) умро 1978. г. адр. Благоја Паровића 4, Чукарица, Београд. Јавила супруга да је добио позив.
11. Горњи Милановац јавља да по цео заселак или улица нема на бирачким списковима уписане људе који ту живе.
12. (...) Страхинића Бана 12, дали су потписе да подржавају кандидатуру нашег одборника Јове Антића. Сада су отишли да гласају и нема их на бирачком списку у општини Стари град.

ОД 14.00 ЧАСОВА

13. Милошевићева слика на бирачком месту 46, општина Стари град
14. Прибој на Лиму: по граду истакнуте збирне листе из маја 1992. године
15. (...) јавља да бивши министар у Савезној влади г-ђа Радила Милентијевић држи говор грађанству испред 14. београдске гимназије.
16. Бирачко место О. Ш. „Старина Новак“ Палилула, није истакнута републичка листа нити носиоци листа. Јавио (...) са ТВ Београд.
17. Александар Цветковић, секретар ОО Рашка јавио да у Рашкој има много људи којих нема на бирачким списковима (побунили су се). Председник општине Рашка је рекао да ће направити нови списак бирача који нису уведени у списак и убацили их накнадно на бирачки списак. Председник општине Рашка каже да за то имају овлашћења.
18. Нови Београд, бирачко место 107 О. Ш. „Иван

Многи су протекле изборе већ прогласили највећом пљачком stoleћа, не само код нас него и шире. Међутим, да би се праве димензије пљачке показале и доказале биће потребно много времена и много стручних људи од просечног гласача или новинара. Систем за крађу који је прављен педесет година и јесте савршен због тога што је више него очигледан. И управо да бисмо избегли доказивање онога што је очигледно објављујемо само неколико десетина спонтаних реакција грађана за време и непосредно после избора.

ПРИГОВОРИ ГРАЂАНА СА БИРАЧКОГ МЕСТА — 20.12.1992. ГОДИНЕ:

Рибар*, (...) члан СПО, каже да исти људи гласају више пута. Ако неког нема на бирачком списку проверавају преко неких „шифри на компјутеру“.

19. (...) Изборна јединица 53, има приговор на Изб.

јединицу 55, бирачко место 119: Направили су две просторије за гласање. У једној се налази комисија, у другој се гласа где чланови комисије СПС и СРС сугеришу грађанима.

20. (...) бирачко место 28 и 30: чланови комисије СПС сугеришу грађанима шта да заокруже.

21. Изборна јед. Земун Горњи град, бр. 46: 150 грађана није могло да гласа, јер нису на бирачком списку.

22. (...) избор, јед. Земун Горњи град бр. 19 — понуђено јој да гласа два пута, јер је добила два позива.

ПОСЛЕ 15.00 ЧАСОВА:

23. Љиљана Милутиновић — члан општинске изборне комисије Звездара саопштила да је веома напета ситуација на бирачком месту број 5. Са те јединице комисија ће донети решење о смени посматрача из СПС који јавно позивају грађане да гласају за Председника и кандидате СПС-а.

24. Општина Раковица бирачко место број 31 — Видиковац, општинска изборна комисија није дозволила гласање оним бирачима који нису били унети у бирачке спискове а имали су решење суда да могу гласати.

25. Чукарица бирачко место број 40 — Жарково, приватни власник кафана је затворио улаз на гласачко место, па мора да се улази кроз мрачни улаз са дворишне стране, на који инвалиди не могу да приђу а остали грађани негодују и враћају се. Неки старији људи сугеришу гласачима.

26. (...) из Лазареваца:

— војницима није дозвољено да гласају

— болесници нису добијали позиве нити су на бирачким списковима

— велики број људи није на бирачком списку

— на бирачким местима праве нереде чланови СПС и СРС

27. (...) са Новог Београда, бирачко место 45 даје изјаву да се испред улаза на бирачко место деле пропагандни материјали — леци са садржајима којима се вређа Милан Панић.

28. Бирачко место број 32 — грађани гласали без личних карата

S P I S A K
Birača dopisanih u Izvod iz biračkog spiska posle zaključenja biračkog spiska a po rešenju Opštinskog suda Arandjelovac

1. Joksimović S. Rođ. 17.09.1974.g. Omladinskih Brigada 12/17
2. Gojković D. Olivera 29.06.1974. Omladinskih Brigada 4/30
3. Gojković S. Mirjana 1957. Omlad. Brigada 4/30
4. Živković R. Milijana 1957. Omladinskih Brigada br. 2/25

R.br. 455/92

R.br. 485/92

R.br. 486/92

R.br. 513/92

Redovno upisano na biračkom mestu broj 10 - 1.318 birača,
dopisano 4. ukupno upisano 1.422.

U Arandjelovcu,
18.12.1992.g.

ZA ORGAN UPRAVE,

- под редним бројем 332
— под редним бројем 633
29. Бирачко место 33 — грађанка је гласала иако није на бирачком списку.
30. Болеч — бирачко место у Основној школи, број 3, 4, 5 — ухапшен је Радоје Дане члан бирачке комисије ДЕПОС-а: након гужве коју су направила три грађанина који су тражили да гласају а нису на бирачком списку, Радоје Дане је интервенисао да смири сукоб, а полиција је ухапсила и њега. Тиме је гласачко место остало без представника ДЕПОС-а.
31. (...) Палилула, бирачко место број 105, у Улици м. Тита у Вишњици, био је са супругом на бирачком списку пет дана пре избора а данас на дан избора нису му дозволили да гласа јер се на том списку не налази ни он ни његова супруга.
32. Бирачко место 46 улица Отона Жупанчића, разваљена је кутија за републичке посланике а није запечаћена кутија за кандидате за председника републике. Јавио је (...) из Земунa.

ПОСЛЕ 17 ЧАСОВА:

33. Зрењанин — две месне заједнице — „Серво Михаљ“ и „Сечељ Јанаш“, у којима није уписано на бирачки списак 628 војних обавезника, генерација 1968/69 — 70/71.
34. Шабац — Михајловић са супругом је радник на привременој раду у Швајцарској који је дошао само због гласања, јер су претход-

ПРИМЕДБЕ НА РЕГУЛАРНОСТ И ЗАКОНИТ ПОСТУПАК
ИЗБОРА НА ОПШТИНИ ВОЖДОВАЦ

На општини Вождовац велики број неправилности проистиче због усклађености броја гласача са бројем бирачких места. Велики ој просторија за гласање су због малих димензија неадекватне коју гласача предвиђених за то изборно место. Стварали су се здови и људи су по неколико часова чекали напољу да би стигли а ред да обаве своју грађанску дужност. То је био разлог што е на многим бирачким местима гласање трајало до касно у ноћ, као то су: бирачко место бр. 9 (ауто кућа "Застава"), бирачко место 2 (М.З. Булевар ЈНА 96), и бирачка места у О.Ш "Бора Станковић, бирачко место 42 (О.Ш Јова Јовановић Змај) и тд.

Овим случајевима прекршено је време трајања избора (од 7 до 20). На општини Вождовац подељен је велики број позива за гласање особама које не постоје или не живе на територији те општине.

У већини случајева иако је утврђиван идентитет гласача, није контролисана евентуална промена места боравка гласача. На бирачком месту бр. 5, Изборна јединица Баница 5, члан бирачког одбора није проверавао идентитет гласача, на шта је био упозорен од стране посматрача ДЕПОС а.

На бирачком месту бр. 3, Изборна јединица Баница, члану бирачког одбора који је заступао ДЕПОС није дозвољено да преброји гласачке листиће пре почетка гласања, нити да потпише контролне листиће.

На многим бирачким местима није била загарантована тајност гласања. Пре почетка гласања, наводно због недостатка времена, на многим бирачким местима није обављено пребројавање гласачких листића.

На многим бирачким местима нису обезбеђене одговарајуће гласачке кутије, већ су коришћене обичне картонске кутије. На гласачком месту бр. 9, Изборна јединица Горњи Вождовац нису потписани и убачени контролни листићи.

На бирачком месту бр. 33, В. Томаковића ББ гласачки листићи нису пребројани пре почетка гласања, тако да је током гласања утврђено да недостаје 600 гласачких листића, што је био разлог да се избори на том бирачком месту обуставе.

На бирачком месту бр. 2 по завршетку гласања утврђен је вишак листића у гласачким кутијама.

Контролор на изборима у Општини Вождовац

Наташа Лочкић

у Београду, 22. 12. 1992. год

[Својеручни потпис]

На бирачком месту бр. 10 на Општини Чукарици, после завршетка гласања пребројени листићи су остали у просторијама бирачког места са председником комисије који иначе ради у МУП-у Србије док су остали чланови комисије отишли кућама. Као овлашћени представник ДЕПОС-а нисам имао право да учествујем у раду бирачког одбора тако да моја примедба није уважена, на незаконитост поступка. По закону је требало да листиће пребројене комисија у пуном саставу однесе у републичку изборну комисију.

у Београду, 22. 12. 1992.

ПОСМАТРАЧ ИСПРЕД ДЕПОС-а

Божидар Меленица
Лазаревачки друм 6 6, Београд

[Својеручни потпис]

Дана 18. 12. 1992. године господин Меленица Божидар који је делио бирачке листиће на Месној заједници Сава, донео је у Изборни штаб ДЕПОС-а извршан број листића који је уручио из разлога што су на њима била уписана имена људи који никада нису становали на уписаним адресама или су умрли, одавно се отесали, отишли у иностранство.

но његови родитељи проверили да се налази на бирачком списку. Али данас, на дан избора је избрисан са бирачког списка и није могао да гласа.

35. Вождовац — бирачко место 33 допуњено је новим бројем листића за савезне кандидате који није званично предвиђен.

36. Палилула — (...) пријавила је да није у бирачком списку као и брачни пар Слобода Владимир и Слађана, иако су пре неколико дана проверили да јесу, а данас су избрисани.

37. Земун, бирачко место 36, (...) био на списку а сада га нема, а брат (...) који не живи на тој адреси, је добио позив за гласање.

38. Звездара — бирачко место 28 и 30 — велики број грађана је гласао без личних карти.

39. Приштина — није запечаћено 6 кутија — појавили су се гласачи који су имали по два позивна листића са различитих адреса и са могућношћу да гласа иста особа више пута.

— бројање гласова иде преко општинских комисија а не на лицу места.

40. Вождовац — бирачко место 33 — у 16.00 часова су нестали бирачки листићи па је бирачко место затворено у 17.30 часова иако је дошао велики број грађана са уредним позивима за гласање који нису гласали!!!

41. Београд (...) са станом у Браће Јерковића, као тежак инвалид није могао да гласа јер су јој на позив да дође комисија и омогућили јој да гласа одговорили да НЕЋЕ!

42. Земун, (...) јавила да када су јој чланови комисије долазили у стан због мајке инвалида — гледали су за кога је гласала и нису имали посебне коверте за све гласаче које су обилазили по кућама, већ су све листиће стављали у заједнички коверат!!!

43. Косово — припадници Здруженог одреда Савезне милиције који служе на Косову жале се што немају право да гласају.

44. Елемир код Зрењанина, (...) није могао да гласа иако је на бирачком списку.

19 ЧАСОВА

45. Чукарица — Јулино брдо — грађани су гласали без позива, доказа да станују на тој одговарајућој адреси и нису у бирачком списку. Имали су код се-

бе неке папириће на основу којих су гласали.

46. Лесковац — читав град је окупио српским заставама на којима је петокрака и са бившим заставама СФРЈ.

47. Шид, на БИРАЧКИМ СПИСКОВИМА НЕМА ГРАЂАНА ИЗ ЧИТАВИХ УЛИЦА!

Улице: Светог Саве, цара Душана, Карађорђева — станари који годинама живе на тим адресама нису на бирачким списковима.

Контролоре који су обилазили бирачка места, је непрекидно пратила полиција која није из Шиде, него из Кина.

— у свим хрватским селима је милиција која врши притисак на грађане да гласају.

— село Тибарац код Шиде — гласало 20 избеглица који су се доселили пре месец дана.

— ДЕПОС-ов општински кандидат је избрисан са списка!

48. Прештина — полиција вербално нападала Депосовог кандидата Нинослава Рајевића који је интервенисовао због незапечаћених гласачких кутија.

49. Инђија — Нови Сланкамен

— У сва три бирачка места је због нереда које су изазвале избеглице — прекинута гласања!

50. Кучево — ДЕПОСОВИ ЧЛАНОВИ БИРАЧКЕ КОМИСИЈЕ — ОТЕРАНИ СА БИРАЧКИХ МЕСТА!

51. Београд — Ул. Палмотићева 11, (...) јавља: — Симић Оливера, Перан Брана и Петровић Рада не станују на горе наведеној адреси а налазе се у бирачком списку!

52. Падинска скела (...) јавља да се не налази на бирачком списку свог бирачког места — Ковилово, иако је пред изборе проверио да је била уписана.

53. Земун — бирачко место 58 — кутије нису запечатене, нема паравана.

54. Панчевачки пут 17 — избрисан са списка (...) иако је пред изборе проверио да је уписан.

55. РАШКА, у 7 бирачких места гласало је око 300 људи који нису били у бирачким списковима и данас су добили судско решење да могу да гласају.

ПОСЛЕ 20 ЧАСОВА

56. Миљаковац 1. (...) тешки инвалид у колицима од 10 часова јутрос чека чланове изборне комисије да јој донесу листиће за гласање али се до вечерас нису појавили.

57. Велазар Вучинић, председник СПО у Димитровграду јавља: у Димитровграду ће избори вероватно бити поништени. Комисија на локалном нивоу заседа (23.15 часова). Нерегуларности: одштампано 4.500 гласачких листића више; људи су добили позиве за гласање а нема их на бирачким списковима; делили бројеве до 270, па после почели од 34 и наставили даље; нестало 101 гласачки листић; у 40 села око Димитровграда инспектори полиције обилазе гласачка места и надгледају ко како гласа.

58. Владимирци, јавили (...): Редослед партија на гласачком листићу за посланике у Скупштини Србије не одговара редоследу партија у записнику. ДЕПОС је под редним бројем 15, а у записнику под бр. 14. под бројем 15 на листићу је Радничка партија, и људи су заокруживали број 15 мислећи да је ДЕПОС. Пријавили, рекли им да ће записници бити у Шапцу.

59. Даламтинска 27. Палилула, Изборна јединица 13 и 14: уз људе који су имали судска решења четрнаесторо још, без потврда, само са личним картама су у Таковској 12 добили потврде да имају право гласа. Регистровани и када су отворене кутије убачени су и њихови листићи и изборници су заједно са онима који су пристигли у Таковску 12. О овоме свему у М.З. добили су информацију тек у 15.30. Самоиницијативно у М.З. додавали гласове људи који су долазили само са личним картама и то је комисија одобрила на истим местима два члана ДЕПОС-а нису били на бирачком списку, а били су чланови комисије.

1.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
2.	ДАЛА ВЕБЕ ЗАКОНСКИ СВЕДОН	УЛАСКА 11	УЛАСКА 11	ЛК 42652
3.	ПЕЊИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
4.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
5.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
6.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
7.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
8.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
9.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
10.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
11.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
12.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
13.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
14.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
15.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
16.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
17.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
18.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
19.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
20.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
21.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
22.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
23.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
24.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
25.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
26.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
27.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
28.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
29.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
30.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
31.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
32.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
33.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
34.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
35.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
36.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
37.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
38.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
39.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
40.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
41.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
42.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
43.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
44.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
45.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
46.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
47.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
48.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
49.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652
50.	ИЛИЋ / ИЛИЋ / САВА	УЛАСКА 50	2309479507	ЛК 42652

зив а никад нису живели на адреси: Улица Друга, Саве Ковачевића број 2

61. Палилула — бирачко место 14:

— брачни пар (...) избрисани са списка на дан избора, иако су претходно били евидентирани.

62. Јајинци — бирачко место број 57

— (...) адреса (...) није уписан на бирачком списку а његови родитељи јесу. То је први пут да га нису позвали а до сада је добијао уредне позиве. Није помогла ни интервенција на лицу места, тј. на бирачком месту, тако да су његови родитељи гласали, а он није.

— Притужбу је доставио и на услове гласања, јер у просторији није било паравана.

21. 12. УЈУТРО

63. Горњи Милановац — председник општине је синоћ понео са собом кутију са гласачким листићима! — на општинском нивоу у више кутија пронађен вишак гласачких листића, и ту су резултати проглашени неважећим.

64. Савски венац, бирачко место 17:

— кутије нису биле запечатене

— 53 млађих грађана је избрисано са списка и нису јуче гласали.

— на бирачком списку су уписане три особе које су умрле још пре неколико година.

65. Димитровград —

— штампано 15.000 гласачких листића са 10.600 гласача.

— бирачко место 15 јуче је затворено због дуплих бирачких спискова.

— бирачко место 28 — Лукавица: мањак од 101 гласачких листића

— бирачко место 31 — село Жељуша: председник комисије је заокруживао грађанима кога да гласају.

— бирачко место 1 — нису хтели да направе записник.

— бирачко место 8 — вишак од једног листића за председничке кандидате. (изашло 345 гласача а пронађено 346 листића).

— бирачко место 13 — 16 гласача није могло да гласа јер није било на бирачком списку а добили су уредне позиве за гласање.

— бирачко место 20 — села: Сенокос, Каменица, Браћевици, и Бољевдо — инспектори МУП-а вршили притисак на гласаче да гласају за кандидате СПС.

— бирачко место 17-села: Високи Одоровци и Буленовци — инспектори МУП-а вршили притисак на гласаче да гласају за СПС

— бирачко место 32 — село Кељуша: нема целе популације годишта 1970/71 — 72 који уопште нису уписани у бирачке спискове.

66. Јајинци — бирачко место број 57 (...) су избрисани са бирачког списка иако годинама живе на истој адреси.

67. Баковица, (...) јавља о низ неправилности на бирачким списковима:

1. бирачки спискови су непотпуни, изостављени су већином млађи људи.

2. ДЕПОС-овим члановима изборне комисије није дозвољено да учествују у прављењу записника.

3. на бирачким местима, 18, 19, 22, 23, 24, 25, нису били комплетни бирачки одбори.

4. На бирачким местима није било паравана, било је и групно гласање, један глас у име више бирача! Долазили су припадници МУП-а, узимали податке бирачима и сугерисали приликом гласања.

21. 12.

68. Ниш — бирачка места 27, 121, 58, 16, 170, 118, 117, 103, 115, 116, 101 — председник Окружног суда за Ниш Бранислав Нешић је потписао решење да ДЕПОСОВИ контролори немају приступа бирачким местима. Због тога је Депосовим члановима онемогућен увид у регуларност гласања.

60. Крњача — бирачко место 112 — око 21,00 часова десет минута није било струје.

— (...) на дан избора није била на бирачком списку — иако је претходно проверила да јесте.

— Донела списак грађана који су добили по-

Informacija o bitnim povredama izbornog postupka u Opštini Sečanj

Opštinska izborna komisija u Sečnju je formirana na velikim zakašnjenjem tako da je predstavnik Deposa kao njen član dobio rešenje da član te komisije tek 17.12.1992.

U međuvremenu pre toga odnosno pre nego što je i dostavljena rešenje Matković Vojinu, Opštinska administracija je formirala sve biračke odbore za Opštinu Sečanj bez njegovog prisustva.

U biračke odbore u Opštini Sečanj imenovani su članovi SPS u višestruko većem broju od onog koji je dozvoljen zakonom.

Naime, članovi Opštinske izborne komisije su

1. Gospodja Milka VUKOVIĆ predsednik komisije član SPS

2. Gospodin Matković Vojin član komisije DEPOS

3. Ivanka NIKOLIĆ član komisije SPS

4. Ljilja Radojčin član komisije SPS

5. Sekretar komisije Marinković Vesna

iz datih podataka je uočljivo da je u komisiji više od jedne trećine članova SPS, to je bitna povreda izbornog Zakona o teritorijalnoj organizaciji i lokalnoj samoupravi.

U brojanju glasačkih listića koji su primljeni od nadležnih organa nije učestvovao predstavnik Deposa a obzirom da je celog dana kada su se glasački listići brojali boravio u Opštinskom sudu Zrenjanin odeljenje Sečanj radi ostvarenja prava Deposa na imenovanje svojih predstavnika za članove biračkih odbora, koji nisu blagovremeno u skladu sa zakonom i u prisustvu predstavnika Deposa formirani. Sva dokumentacija o navedenim činjenicama kao dokaz u vidu rešenja Opštinskog suda u Sečnju biće priložena.

Izborna komisija u Opštini Sečanj je u sastavljanju zapisnika za koje je nadležna flagrantno kršila izborne propise i falsifikovala izborne rezultate koristeći beli korektiv kao sredstvo za prekrivanje datih podataka i unošenje novih neodgovarajućih. Iz tog razloga predstavnik Deposa o tome je više puta stavljao primedbu predsedniku izborne komisije našta komisija obzirom da ima višestruko preimastvo nad

Flagrantna kršenja izbornih propisa činjena je u Sečnju patroliranjem četvorice milicionara u grupi koji su bili naoružani automatskim puškama i kretali se ispred samih biračkih mesta. Sa zamenikom predsednika izborne komisije ubilazeći pojedina biračka mesta na više biračkih mesta zatečena je policijska patrola u prostorijama gde su se obavljali izbori.

Zapisnike primopredaji materijala kao i o toku i rezultatima izbora nisu potpisali predstavnici Deposa jer su u tome fizički bili sprečeni iako su po odredbama izbornog zakona kao članovi biračkih odbora bili dužni i imali pravo da ih potpišu.

Meni kao naknadno ubačenom članu komisije kao predstavniku Deposa nije omogućeno da napišem i unesem primedbe na tok izbornog postupka.

Sve vreme glasanja policija je insistirala, neposredno budući prisutna na radnom mestu izborne komisije, da joj se omogući stalan uvid u tokove i rezultate izbora.

U jasi Tomić na biračkom mestu 23 na trideset metara udaljenom od biračkog mesta bili su istaknuti plakati propagande SPS-a i Slobodana Miloševića, iako su plakati SPS-a skidani i na više od sto metara od biračkih mesta.

Na porud upozorenja članov biračkog odbora predstavnika Deposa da je to protivzakonito birački odbor je arogantno prešao preko toga. Dokaz : uvid u izbornu dokumentaciju za Opštinu Sečanj.

Na osnovu svega iznetog predlažemo da se u Opštini Sečanj ponište i ponove izbori zbog niza navedenih neregularnosti.

U Sečnju 21.12.1992 g.

Sekretar Opštinskog odbora Deposa

Sečanj

Matković Vojin

— na mnogim biračkim mestima su udaljeni i DEPOS-ovi članovi izbornih komisija
69. (...) живи на истој адреси од 1964. године. Није добила позив, није могла да гласа. Гласала 1990. године.

70. (...) јавио да је у свом сандучету нашао бирачки листић, позив на име Кнежевић Мирослав, особе која никада није живела на тој адреси.

71. Нови Београд, изборна јединица 74, основна школа Бранко Радичевић — из малих гласачких кутија у току гласања гласачки листићи пребачени у пластичне кесе и склоњени на страну.

72. Бирачко место 24, Врачар: гласале избеглице. Гласачко место 22: гласао човек без личне карте. Јавила госпођица (...) из Београда.

73. (...) члан ДСС из Ковина јавио да су 4 особе, које су покојне, заокружене као да су гласале.

74. У касарни „Н. Х. Бора Марковић“ у Обреновцу, од укупно 300 војника гласало је само 8. Свих 8 гласова били су за СПС. Информацију доставио официр ВЈ запослен у поменутој касарни.

75. (...) из Велике Моштанице, добила је позив за мајске изборе. Није јој омогућено да гласа.

76. Покојни Петар Павловић, умро 1979., а који је становао у ул. Лоле Рибара 33 уписан је у бирачки списак на општини Стари град.

77. (...) добили су позиве за гласање на два места. Позвани су на адресе ул. Сусеградска 23 (Чукарица) у ул. Господара Вучића 241 (Звездара) гласале су на општини Звездара, (...) гласао је у Медаковићу, док (...) није гласао јер је умро пре седам година.

78. Врачар — улица Ивана Милутиновића 50 су добиле позив а не живе на тој адреси.

22. 12.

79. Београд (...) са станом у (...) је старија непокретна особа којој нису омогућили да гласа код куће иако је на време неколико пута позивала.

80. Раковица — бирачко место 22, чланови бирачке комисије испред СПС-а су били чланови породице брачни пар Ардалић Момир и Даринка и њихов син Бојан.

81. Врачар, улица Ивана Милутиновића 50, позив за гласање на име умрле особе. Маринковић Лазара.

82. Гроцка — бирачко место Камен до: Кандидат СПС-а на општинским изборима је донео балон вина и није хтео да се удаљи после гласања, сутеришући грађанима да гласају са СПС.

— На истом бирачком месту су полицији у цивилу који су се представљали као обезбеђење, претили ножевима ДЕПОС-овим члановима бирачке комисије, па су под притисцима морали да напусте бирачко место.

— бирачко место — Врачар:

Председник бирачког одбора није поделио спискове члановима комисије већ се користио само један бирачки списак. Чланови СПС-а и СРС-а су физички претили члановима изборне комисије испред ДЕПОС-а, а посматрачима ДЕПОС-а и поред уредних овлашћења, није дозвољено да присуствују.

83. Београд, (...) није могла да гласа, јер је, као непокретну особу, нису посетили чланови бирачке комисије иако је неколико пута позивала и обећавано јој је да ће неко доћи.

84. Палилула — бирачко место — дом културе „Бранко Стamenковић“ гласачка места су у просторији која има седишта као биоскопска сала и где није било никаквог паравана.

85. Врачар бирачко место број 300,

(...) са станом у улици Саве Ковачевића 25, је изабран са бирачког списка и није могао да гласа, а његова супруга је гласала, иако обоје годинама живе на истој адреси. Рекли су им на бирачком месту да се ради о административној грешци, али и поред тога му нису дозволили да гласа.

86. Вождовац, (...) са станом у улици Коларчевој није добила позив и избрисана је са бирачког списка иако годинама живи на тој адреси и раније је добијала све позиве.

87. Нови Београд, у улици Париске комуне испред робне куће, „Београд“ нађени су гласачки листићи на улици!

23. 12. 1992.

88. (...) муж био у општини и проверио бирачки списак на време (до 04. 12. 1992) уписани и он и супруга. Када су дошли да гласају 20. 12. 1992. Љиљана није била на списку и није могла да гласа.

89. Врачар (...) наставник, — многи ђаци пријављују да њихови родитељи нису на бирачким списковима иако годинама живе на истој адреси, а да су позиве за гласање добијали њихови одавно умрли бабе и дедови, који су некад живели на тим адресама.

90. Зрењанин — општина Пландиште, бирачко место Маргита ИИИ

— избрисано са бирачког списка 50 људи

— на истом броју 362 на бирачком списку, гласале две особе

— списак је закључен са бројем 386, иако је било укупно 350 бирачких листића

— бирачки спискови су накнадно кориговани у општини

— кутије са листићима нису биле запечатене.

— кандидати за општинске одборнике испред СПС-а се нису удаљавали са бирачког места агитирајући за СПС и ометајући регуларно гласање.

31. Општина — Стари град бирачко место 39: (...) избрисана на дан избора са бирачког списка, иако је у законском року проверила да се налази као евидентирана. Њена мајка са исте адресе је добила позив а она и поред свих доказа да ту станује није могла да гласа!

92. Београд, улица Валдимира Томановића број 23, на списку станара нема и никада није живела особа Баства Вујо, који је на ову адресу добио позив за гласање.

93. Падинска Скела — бирачко место 94, на адресу од броја 2 — 117, са бирачких спискова избрисано је 60 грађана који годинама живе у улици на горе наведеним бројевима. Јавио Спасић Сениша из Падинске Скеле.

94. ПРОКУПЉЕ — Војна пошта 2822:

Војним обвезницима није омогућено да гласају па је више од 300 војника остало ускраћено за Законом утврђено право на гласање.

95. НОВИ БЕОГРАД — бирачко место 80

Председник изборне комисије је однео у незапечаћеним ковертима 360 празних бирачких листића, не дозвољавајући увид осталим члановима бирачке комисије. Приликом бројања гласова 19 гласова за избор председничког кандидата било украдено, и да је после корекције, број пребројаних гласова био: 525 за Милана Панића, а 498 за Слободана Милошевића. Након тога је председник комисије однео незапечаћен коверат и 360 листића.

96. Касарна „Петар Драпшин“ у Суботици: војници нису гласали. Тражили су од сваког војника да каже за кога би да гласа. Неки су отворено рекли за Панића и ДЕПОС, а старешине су им потом држале предавање о Милану Панићу како је шпијун и др. Говорили им да је прави пут СПС и Милошевић. Јавила мајка војника, плаши се да каже своје презиме да случајно неко не би малтретирао њеног сина.

ЈАРНА ЈОНИНА БР. 10 „СТЕЛА“
у ул. СЛАВНСКИХ БРИГАДА

БИРАЧИ КОЈИ Нису УВЕДЕНИ ИЛИ
СПИСКИ НЕ

МИЛОШЕВИЋ Т. НЕБОЈША, РОДЕН 8. 03. 1944
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 015

РАДОЈИЋ МИКОЛА

СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 4134

НЕДИЋ М. ИВИЋ БР. 1. ПУТЕ 55572 БР. 40.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 6122

РАЋИЋ МИРО
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 5124

ЏИЊУРАЋ ГОРДАНА
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 51

РАЈЛОВИЋ РАДОЈИЋ
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 14112

БЛАЖИЋ РАДОСЛАВ
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 4119

ЊЕЊИЋ ДУСАН
РОДЕН 10. 11. 1942.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 12

ЈАРИЋ ЈОВИЋ
ГОДИНЕ 1971.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 10/40

БЛАЖИЋ ДУСАН
ГОДИНЕ 1932.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА

ПЕТРОВИЋ ОЈАН
ГОДИНЕ 1944.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 10/10

МИЛЕНКОВИЋ ГОРДАНА
ГОДИНЕ 1971.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 4134

АВИЋ ЈЕЊА
ГОДИНЕ 1972.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 14

МИЛОВАНОВИЋ ЈОВАН
ГОДИНЕ 1958.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 1115

ВЕЛИКОВИЋ СЕНИША
ГОДИНЕ 1954.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 15

ВЕЛИКОВИЋ МИЛАН
ГОДИНЕ 1931.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 13

БЕЉИЋ САН
ГОДИНЕ 1960.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 514

ТАКОВИЋ ВЛАДИ
ГОДИНЕ 22. 12. 1968.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 26.

ТОШИЋ ПЛЕЊИ
ГОДИНЕ 1969. ОУЛ.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 14

УЈАКОВИЋ ДРАГАН
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 5124

МИЋАКОВИЋ ВЛАДИКА
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 5122

ДУЊИЋИЋ ДУСАН
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 14/55

ВЛАКОВИЋ ДРАГОСЛАВ
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 515

ТРАКОВИЋ ДАРКО
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 4115

НЕДОЉКОВИЋ ДУСАН
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 20

АДИЋ СЛАВАН
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 4119

ИВАНОВИЋ ВЕСНА
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 2

ПАЊИЋ РАДО
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 1014

МИЊИЋ ЛОРАН
ГОДИНЕ 1941.
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 10/26

МАЊИЋИЋ МИЊИЋ
СТАН. ОУЛ. БРИГАДА 4

НАПОМЕНА ДА ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ У
ТОКУ ГЛАСАЊА НИЈЕ ПРИСУСТВОВАЛА
ЧЛАН СОЛОВИЋ НАДА АЛИ УМЕСТО
ЊЕ ПРЕДСЕДНИК ТЕ ИНФОРМИРАО ДРУГОГ
ЧЛАНА ИТО СВОГ ЗЕТА СТОЈАНОВИЋ
ДИМИТРИЈА ИЗ УЛ. ЛОНИНА 9 АКАДЕМИЈЕ
ТАКОЈЕ ЈОЋ ЈЕДАН ДЕТАЉ ЧЛАН КОМИСИЈЕ
НИКОЛИЋ ПАДА ЈЕ СУДНИЦА ПРЕДСЕДНИК
ОУЛ. КОМИСИЈЕ.
НА ОВОМ ЗАЈАВЉЕНИЈУ РЕШЕЊУ Нису
СТАВЉЕНИ ЧЛАНОВИ ДЕПОСА КАО ЧЕЊИЋ
ТОМ БИРАЧКОМ ОДБОРУ

ИСПРЕД ДЕПОСА

РАДИЋ РАДОСЛАВ

НАПОМЕНА

НАПОМЕНА ФЛОРА ББ

ТЕЛ. 034 22. 123

22. 123

22. 123

ЖИВАН ЉУБИНКОВИЋ — КЕКАЦ, ЧОВЕК ИЗ ДЕПОСОВОГ СПОТА

КАД ВУК СТАНЕ КЕКЦИ НАСТАВЉАЈУ

Господине Љубинковићу, откуд то да сте се појавили у ДЕПОС-овом рекламном споту?

То што сам урадио, урадио сам за Србију. Мене ДЕПОС не интересује. Ја и не знам шта је то ДЕПОС. Ја сам у ствари Вуков човек.

Ја једино знам ону нашу химну „Боже правде“. Тамо је казано све: где има правде, ту има свега, па и напретка, и среће, и демократије... Додуше, мене не интересује ни СПО. Само сам овде због Вука. Све што је написао, прочитао сам и увек ћу бити тамо где је он. А то где је он може се звати како 'оћеш — ја ћу увек бити ту. Да ја причам и некаквом ДЕПОС-у, да се замајавам шта значи та реч, то ми не пада на памет. Нека Вука за то боли глава, он ионако о томе зна много. Оно што ја знам јесте да су убијали и Хрвати и партизани Србе, а ово друго што не знам, Боже мој!

КРЦАРИЈЕ

Како то да после оволико рада људи из ДЕПОС-а, добијемо овакве изборне резултате?

Благице, ја тебе знам к'о паметну девојку, чуди ме да ти то не знаш!

Није нам први пут да нам се ово дешава, све су ово наши стари противници. Мој деда их је звао НЕБЕРЕ, а то су били Турци, Муслимани, Шокци, комунисти који су се петокрачили, а сада су следбеници руже... Ми, српски устаоци, увек имамо исте противнике.

Ја сам СПО схватио као покрет који ће обновити нашу химну „Боже правде“, и који ће омогућити да се сви умови које поседује мој сједине.

Рекао сам да сам у политику дошао због Вука, због Србина који је успео да осети српске муке и патње, онолико колико су их некад осетили Филип Вишњић, Свети Сава, Лазар и наши највећи умови. Вук спада у ту категорију. Он је Карађорђе који је заталасао ону баруштину, комунистичку жабокречину.

Кад' је Карађорђе имао посла са Турцима, он је имао посла и са злим противницима — крцаријама...

Ко су „крцарије“?

То ти је олош који је отп'о од Турака и од Срба, а ако то преведеш на данашње време, то су Шешел и његови.

Много сам читао о српским мукама. Читам српску историју и у прошлости гледам садашњост. Гледам Вукову муку, а видим Карађорђа. Можда би Вуку било боље да није толики јунак, да је мало покваренији, што би рекли — препреденији и мудрији (као Милош), онда би много боље ћарио.

Можда овог комунистичког вепра треба

„Кад сам тражио да заокружим оно ДЕПОС, нисам могао да нађем, па сам дао ћерки да га она нађе и заокружи. Можеш мислити колико је било таквих људи, а нису имали поред себе неког да им помогне да заокруже. Да је ту пицало СПО, не би било грешке. Природни вођа СПО-а је Вук Драшковић, и требало је да буде на листи, а не да се листе праве офрље и по препорукама“.

Разговарала:
Благица СТОЈАНОВИЋ

прво помиловати па му онда доскочити. То је Милош много боље радио, али да је Вук к'о Милош, ја сигурно не бих био уз њега! Ја волим што је такав.

Наше време ће доћи и народ ће видети да српске интересе не могу да бране они који не поштују српске светиње, не поштују часни крст и српску заставу.. Јер да то поштују, они би знали шта је државност, духовност и круна! Они су од круне отели све, а себе крунисали за неке везире, паше, Бог зна шта, ал' Србе сигурно не. Пљују по нашој Цркви, а само по неки пут, кад' им треба, о њој говоре лепо. За мене су исти душмани комунисти и ове крцарије, тј. Алија Гушанац и Војислав Шешел. Иста је то сорта.

Ја молим Србе који су се залетели за оним ко Србин није, који су се залетели за Гушанцом, да прочитају Први и Други српски устанак и да виде где је њима место. Не може Србин бити онај ком' не ваља српски патријарх, а не може ни онај који оде у Кареју, па каже „здрavo другови“. То Срби нису.

Следбеници руже овога пута неће дочекаати да се ово жито оврше. Они се сад крње, и њима ће доћи главе Алија Гушанац, као што је дошао и паши београдском. Данашњи паша српски тражиће свакаква саветника па ће се још више срамотити њима.

Човек мирише по људима, па кад' си са лошим људима — замисли и ти какв си! Ако си прави домаћин, прави ти људи чине част. А

паша београдски може да бира само никакве, интересије и поробије.

ОТПАШЋЕ, КАД — ТАД

Да ли је наш пораз на овим изборима био воља народа?

Ми нисмо изгубили, ми не губимо, и ни једаред досад нисмо изгубили. Начин на који су водили изборе, број људи којих нема на списку и број непостојећих кол'ко их има на списку, све им то иде на част. Уходане екипе које су изучиле све ћопине партијске школе, научиле су како да нас лажу и возају у служби великог везира. Ми и не сањамо докле досеже њихова поквареност. Крајње је време да их ценимо спрам њих, а не спрам себе. Све ће они искористити, само да влас' не пуста!

Прво што морамо урадити је да ослободимо Телевизију, јер ћемо само тако народ ослободити страха. Кад народ ослободимо страха — они падају. Нико их се више неће сетити.

Ова њихова сорта ти је к'о зубача која се само орањем и дрљањем уништава, дакле, само нападати, нападати, нападати... српског пашу, Гушанца и крцалије.

Како ћемо се ми оправдати пред светом за оно што нам та сорта учини?

Паша, Гушанац и крцалије што раде — то Срби не раде. Срби су великодушан, племенит народ. Срби, кроз историју, друге никад нису малтретирани и нису се светили. Ја сам Србин, српског колена од памтивека, што се и кроз књиге може видети. И зато бих волео, имам на то права, да видим њихове књиге. Они Срби не могу бити! Ил' им је мати, ил' отац, ил' нека баба и деда... они у себи имају нешто нељудско, и Срби сигурно нису. Као што блато само по себи отпада са опанка, тако ће и они отпасти са овог народа. Децо, ми добијамо и кад изгледа да губимо.

ТЕШКА СЕТА

Знаете ли, господине Кекац, да они неком не остају дужни?

Ја се таквих гостију не бојим, јер сам свој на своме. Моји нису бегали ни од Шокаца, ни од Рвата, ни од Маџара, па верујем да ни ја нећу бегати од тих ништарија, потурица и крцалија. Ја овде нема где. А што се Гушанца тиче, ако Бог да да се једном сретнемо прса у прса, па нек' ми онда нешто каже! Мене су правили људи који се ни пред ким нису склањали, и ја своју главу носим да се њоме поносим! Главу могу изгубити, ал' образ не! Селак сам, орем ноћу и може ме наћи на њивама. Станујем у Петровчићу, Браће Љубинковић 53, и коме нешто не буде право, Нек' се

јави на ту адресу. Ако неког мрзи да ми долази кући, само нек' каже где треба — ја ћу доћи. Страхом нико не може владати, поштовањем може.

Да ли сте после ових избора срели неког ко се радовао њиховој победи?

Једна тешка сета је завладала народом. Па ко да се радује кад' сељаци добијају само 5 литара нафте по хектару?! Са тим нема шансе да се стигне до њиве.

Ову власт је изабрао страх, страх, само страх! Лоше је, ал' може још горе. Страх се увукао у људе. Они су наше врхове 50 година кресали. Пореметили су нам равнотежу, средили су наше природне вође и преполовили нам снагу.

Мене је у првом разреду основне школе истукла учитељица. Идем шором и плачем, и псујем јој Тита и партију, иако не знам шта је то! Знао сам само да ми је деда рекао да је свим комунистичким кућама најближи род Тито, партија, и ја им од тада само псујем најближи род. Мене нису могли да сломају.

Кажу мени моји сељаци: „Е, мој Кекац, па нисмо ми људи к'о ти да им се замерамо, па да на нас тако кидишу.“ Кресну те на масноћи млека, узму ти на мери, не откупе ти оно што произведеш... па кад те они узму под своје — надрљао си! Ја им увек узвраћам што више могу, и кад год их уједем, мислим да сам мало. Нису ни они наивни: мени ће ове године пропасти 15 до 18 вагона репе, а ти види колика је то штета! Ја пристајем све да ми пропадне — само нек' пропадну! Све ћу ја то опет обновити, ићи ћу и у надницу ако треба, само њих више да не гледам.

ШТА ЋЕ ОНИ ТУ?

Ја се не предајем. Тражим им слабе тачке и полако их крњим.

Они су од 144 посланика у Скупштини Србије пали на 100, а даће Бог, ускоро ће пасти на ниједног, а самим тим пашће у историјски заборав. Кад завлада „Боже правде“, нек' паметни људи воде политику, ја ћу радити земљу, свађати се с мојом бабом и гледати унучад.

Ја сам испунио завет свога деде и стао сам међу праве људе.

Како је народ схватио повлачење кандидатуре Вука Драшковића у корист Милана Панића?

Вук гледа друге људе према себи. Велика грешка! Наш Вук се само зове Вук, он је у ствари јагње, а око њега су курјаци, аждаје, главосече. Еј, има ту свега. Моје комшије знају да сам са Вуком и мисле да ја бар једаред недељно са њим пијем кафу, па ми кажу: „Е мој Кекац, мислили смо да је твој Вук много мудрији. Сад' је имао много више изгледа него ли икад досад, јер многи су у међувремену схватили ко је он, и шта је, а он се необјашњиво повукао!“

Ја кад' сам тражио да заокружим оно „ДЕПОС“, нисам могао да нађем, па сам дао ћерки да га она нађе и заокружи! Можеш мислити колико је било таквих људи, а нису имали поред себе неког да им помогне за заокруже. Да је ту писало СПО — не би било грешке. Природни вођа СПО-а, је Вук Драшковић, и требало је да буде на врху. Природне вође из разних крајева, такође је требало

да буду на листи, а не да се листе праве офрље и по препорукама.

Повлачењем са листе, мене лично је увердио. Да вам искрено кажем, ја за Панића нисам. Може Вук да се љути кол'ко хоће, ал' он ме ни на шта не може силити. Ја ни Ђосића не волим... На листи нисам имао мог кандидата, за туђег нисам хтео да гласам, без обзира што је иза њега стао ДЕПОС и Вук.

А шта је са страначком дисциплином?

Ја нисам дисциплинован, човек сам на своју руку, и онакав сам какав сам. Онај због кога сам ту, изневерио ме, ал' зато нећу ја себе да изневерим. Вуку не ваља што је окружен са много памети. Памет, памет и само памет... Наш народ није сав паметан. Има нас и сељака, и радника, и домаћица, и око њега би требало да буде мало и таквих људи. Не ваља сувише памети. Она не пада на праву земљу. Жито на асфалу рода не даје, ту никад вршидбе неће бити! Дајте мало сеоске памети која је близу земље, приземите се! Вук све лепо прича, али увек заглаји реализација, јер око њега нема оних који то могу да изведу. Дајте младих људи, топлине и душе око њега и све ће се окренути, биће плода. Омладина у коју се заклињамо декларативно, не сме да буде само комунистичка парола: омладина нам је најважнија, а ње ћорак — нигде нема!

Мораћемо да уважимо људе из приградских места, села сремачка, који долазе из раног комунизма и којима су Лењин, Стаљин, за Ђопу и да не причам, још увек живи! Они у Милошевићу виде све њих и зато са њима треба пажљиво радити. Вук треба да дође у ова села, јер страх Сремом и те како влада.

Ти који би хтели у исту раван са Вуком, а који су око њега, ти његови потпредседници, нек' оснују своје странке и нек' провере где им је место, ако им то још увек није јасно. Нек' знају да су иза њега, да је Вук заталасао Србију, и сви који добијају уз Вука, нек' му захвале на томе! На Вука се много удара, и ти око њега морали би много више да га штите. Ако се удара по Вуку, а они ту цаба стоје, онда шта ће они ту уопште?!

Мораћемо мењати неке ствари и навике у странци.

Шта бисте Ви мењали у СПО-у?

Ово су ајдучка времена, а не времена памети, и ја сам зато овде дошао. У СПО-у требало прелистати књиге, па видети: колико је жена било у почетку наших, лавица и вучица, толико треба да их је и данас. Ми смо се мал-

ко осули, и постајемо некако комунистичка партија, намргођена од много памети „жестоких људи“... Еј, треба мало стати. Треба унети племенитост и душу, јер само тако можемо против ових. Они озгоре који мисле да су много паметни, а нису јер памет је ипак доле, у народу, требало би малко да погледају шта ми радимо. По нашим месним одборима политику воде многе храбре и паметне жене које су испред нас биле на најжешћим местима. Тако треба да буде и у врху странке. Прво су жене заталасале комунистичку Србију, бацивши безброј каменца у ту комунистичку жабокречину, па су тек онда почели да долазе неки „јунаци“. Боље је било пусти те наше лавице да заврше посао а не доводити „цењене интелектуалце“ са најмањим коментаријентом човечности у исту раван са људима највеће човечности.

Многи од нас, иако смо Срби, нисмо ни јунаци, а ни мудраци. Баш зато мора више да се поштују наше жене чији је учинак много већи него наш, иако све заслуге ћурани увек приграбе за све.

Сетимо се само Видовданског сабора и наших калуђерица из манастира Ћелије. Оне су више мајке српског рода, него што су свештеници очеви српског рода, и кад' бисмо се сви ми мушки угледали на нашу женску чељад, било би много боље.

Каква је Ваша новогодишња порука српском народу?

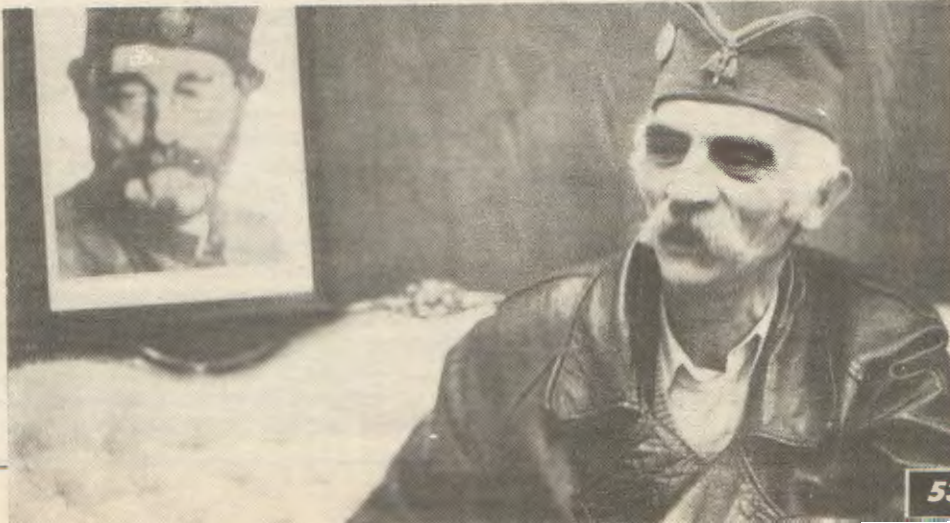
Надам се да ће у Новој години сванути зора слободе и да ће нам све муке досадашње изгледати к'о ружан сан. Тада не треба дозволити да ни један шор који се некад звао Титов, промени име.

Ужичанима обавезно вратити и име и њиховог Ђопу, да се стије пред својим потомцима. Врбасу и Подгорици исто тако, јер су се некад тиме много поносили. Нек' се сад много стије! Они који су Вуковар срушили због његовог имена, нек' знају да ће се наше потомство Вуком поносити.

У Новој години, саградићемо фабрику тамјана. Да се сва места нечастива окаде и опоје.

На Новом Београду да се сагради што више цркви, да се покајавају. Они највећи комунисти само порту да уређују, да не улазе у места опојана. Они су толико грешни и ја стварно не знам чиме смо то заслужили да нам поново дођу на власт.

Само упамтите: има Кекаца много и чак и да Вук стане, ми Кекици стати нећемо.

ДА ЛИ СЕ ХРВАТСКА СПРЕМА ЗА РАТ

ПРЕВЕНТИВНИ УДАР

Док, доста разумно, генерални секретар Уједињених нација, господин Бутрос Гали, упозорава да се, за почетак, у бившој Југославији, на тлу БиХ, не могу истовремено и са успехом водити две операције које једна другу искључују — права војна интервенција и обезбеђивање допреме хуманитарне помоћи — наше комшије Хрвати закључују да ако свет сада одступи у последњем тренутку, они сигурно — неће!

Све чешће се тако може чути да је „Хрватска спремна да интервенира“, као и да је „рјешење у омогућавању Хрватској и БиХ да набаве оружја за отпор агресору“. Војни стручњаци у својим анализама иду и корак даље. Они тврде да су „најбоља рјешења балистичке ракете земља-земља, којима би се брзо могли уништити сви стратешки циљеви српске војске и то не само на подручју Хрватске и БиХ, него и у самој Србији и Црној Гори. Запад је, кажу они, све свеснији да ембаргом и дипломатским притиском не може доћи до окончања рата на тлу бивше Југославије и зато је отпор директном ангажовању западноевропских и америчких јединица још велик. Но, ту је хрватска војска, која би требало показати и — доказати да су многи митови о надмоћи српског ратника и његовог оружја, а који су неговани вековима, само млађење празне сламе. Јер, закључују они исто тако, ратови у Словенији, Хрватској и БиХ показали су праву слику српског војног јада који млада хрватска демократија мора још неко време неговати.

АВИОНИ НА „ПЛЕСУ“

Ако хрватска страна, каже мр Анте Баришић, један од све цитирањих војних стручњака у Загребу, којем „Слободни тједник“ даје посебно место, не би могла да успостави стратегијску равнотежу наспрам претње са српске стране такозваним превентивним ударом, онда би њено легитимно и на међународноправним начелима засновано право сређивања унутрашњополитичких питања (читај: Книнске крајине и Славоније за које су већ процурели планови о скорашњим нападима) било доведено у питање или чак онемогућено. Дакле, и Хрвати се залажу за коришћење превентивног удара до коначног обрачуна, а који би имао за циљ застрашивање и одмазду, и то у првом реду из ваздуха и средњедометним ракетама копно-копно или море-копно. При томе би, дакако, Фрањо Туђман, уживевши се поново у генералску ролу, морао да стави јасно до знања Београду да није употребио разорнија оружја. У том случају, у тиску се помињу биолошко-хемијска, па чак и нуклеарна оружја тактичке намене.

Оно што је извесно на први поглед је чињеница да је Хрватска постала равноправни

Хрватска тренутно врло лако може доћи до оружја из бивше Источне Немачке. Неки стручњаци процењују да би за три до шест месеци, уз све друго, Хрвати могли имати чак 100 борбених авиона. Уз поклон-пакет НАТО, Србија се може дуго сећати ових избора.

Пише: Бранка МИТРОВИЋ

члан Уједињених нација и да би је многе државе, зарад сопствених интереса, без обзира на то што ембарго на испоруку оружја Загребу још увек важи, врло радо помогле. То уосталом већ неке и чине. Такозвану Чикашку аферу заменила је Словачка из које се, како тврде стручњаци, подједнако и Хрватска и Србија филују заосталим оружјем Варшавског пакта из бившег ДДР-а. И из других земаља влакови под фирмом „техничка помоћ“ све чешће навраћају на загребачки коловоз, у сандуцима стижу чак и авиони у деловима, па уопште нису ван памети размишљања да би Хрватска ускоро и могла да интервенише. Уосталом, према најновијем истраживању британског часописа „Džejms difens vikli“ у свету тренутно постоје чак 73 кризна жаришта која угрожавају регионалну и међународну стабилност, а као области потенцијалних сукоба на првом месту, уз Косово и Албанију, наводе се Хрватска и Србија. На пролеће, тврди се, између ове две бивше југословенске републике поново би могао да избије оружани сукоб и то далеко већих размера него што је био до сада.

Све донедавно у хрватској јавности су се могле наћи тврдње о томе како би њихово ратно ваздухопловство у настајању могло бити онај инструмент којим би било могуће нанети стратегијски удар српском агресору. Стога су и велике наде полагане у набавку авиона. На загребачком аеродрому „Плесо“ стручњаци би волели пре свега да виде авионе западне производње, за које би се пилоти, додуше, тек требали оспособити, јер, како оцењују, тачно је да би набавка авиона источне производње олакшала прилагођавање али њихов је недостатак што би Хрватска желела да има авионе за бомбардерске, а не ловачко-пресретачке задатке, какав је рецимо тип МИГ 21. Додатан проблем је, кажу они даље, и солидна (наш генерал Божидар Стевановић тврди — одлична) противваздушна одбрана око потенцијалних српских циљева. А како до одабраних авиона у овој ситуацији ипак није

лако доћи, хрватски војни стручњаци предлажу да се хрватска војска за почетак ипак опередели за балистичке ракете које су се, како кажу, у склопу операције „Пустињска олуја“ и у рату у Авганистану показале као више него добре.

ХРВАТСКА У ПОВОЉНОМ ОКРУЖЕЊУ

Мало је познато, пише поменути Баришић, да је до априла 1990. године совјетска страна режиму у Кабулу испоручила 1700 балистичких ракета типа „Скад“, углавном у тренутку почетка стихијног повлачења средњедометних ракета из средње и источне Европе. Иначе, између јануара 1989. године и априла 1991. године, на авганистанском ратишту лансиране су 1554 ракете овог типа, а Ирак је у заливском рату лансирао тачно 68 балистичких ракета. Оне су се добро показале и за време краткотрајног Либанонског рата 1982. године када су њиховом употребом сиријске ваздушне снаге остале десетковане. Од 266 оперативна авиона уништено је одмах 82 и да је настављено тим темпом, за само седам дана, тврдили су и тада стручњаци, Сирија би остала без целе своје ратне ваздухопловне флоте. А због добрих искустава са овим ракетама, многе земље, осим Америке и Русије одмах су почеле да их производе. Међу њима су Индија, Ирак, Иран, Израел, Бразил...

Не треба заборавити какве су, рецимо, све проблеме са одбраном имали Израелци у заливском рату када су по територији ове државе почеле да пљуште балистичке ракете. Јер, њиховом брзом употребом осигурава се продор у дубину и, како закључује Баришић, губи воља код непријатеља за даљим ратовањем. То се најмне доказало код Садама Хусеина чији су градови за шест недеља погођени са 190 балистичких ракета. Уз то, и циљеви могу бити релативно близу честа лансирања, од 200-500 километара, па Хрвати рачунају да би лако могли да гађају Београд, друге градове у Србији и Црној Гори, наше војне базе, велика индустријска постројења, складишта, рафинерије... Међу првима на удару би се нашао војни аеродром крај Подгорице, са кога се у Хрватској тврди да нема ни приближно развијену противваздушну одбрану као Београд, а са које се оозбишну угрожавало (што се може чинити и убудуће) јужнохрватско и босанскохерцеговачко ратиште.

У тренутним политичким условима на светској сцени, Хрватска врло лако може доћи до потребних техничких средстава. Најпре, како се то већ ради у солидном обиму, из извора бивше Источне Немачке. Неки стручњаци чак кажу да би за три до шест месеци, уз друго потребно наоружање, Хрватска могла имати чак 100 борбених авиона. У то име, а у ишчекивању „пакет-пакета“ НАТО и Савета безбедности, срдачно нас све поздравља др Фрањо Туђман.

БОЉЕ НИКАКВА НЕГО НЕПРОВЕРЕНА ИНФОРМАЦИЈА!

PRIVATNA KRIMINALISTIČKA ŠKOLA

BEZBEDNOST I SAMOZAŠTITA

- OBUKA I PRIMENA -

Dragoljub Tatomirović, dipl. pravnik bezbednosti
- direktor -

RADNO VREME: **10-17 h** Tel/fax: 011/1775-371

OBUKA:

- * Škola za privatne detektive
- * Obuka radnika službi obezbeđenja
- * Obuka za kontradiverzionu zaštitu (firme, stranke, građani)
- * Literatura, uputstva iz oblasti bezbednosti

PRIMENA:

- * Bezbednosne procene
- * Bezbednosni elaborati
- * Projektovanje sistema kontradiverzije i zaštite informisanje i formiranje sektora za pravna lica i polit. stranke
- * Projektovanje sistema zaštite inovine i lica i transport roba
- * Provera poslovnih partnera

EFIKASNO - STRUČNO - DISKRETNOST

КО И КАКО ПРИКУПЉА ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ВАШУ СТРАНКУ?

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“ ОГЛАШАВА ПРОДАЈУ КЊИГА

1. ДОКУМЕНТИ ХУВЕРОВОГ ИНСТИТУТА
РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЂЕНЕРАЛА ДРАЖЕ
МИХАЈЛОВИЋА, страна 500, ћирилица
ЦЕНА **5.000**
2. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА, страна 230, ћирилица
ЦЕНА **3.000**
3. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
СЕЋАЊЕ ИЗ РАТА, страна 230, ћирилица
ЦЕНА **3.000**

СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА ИЗ ДОБА РАТА

**СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА
ИЗ ДОБА РАТА**

ПОРУЧБЕНИ КУПОН
Издавачко предузеће „ЧИЧА“, 11000 БЕОГРАД
Сретена Младеновића 1/5. Тел. 011/620-891, 628-242
Поручујем књиге
под редним бројем _____ за укупно динара

(презиме, име оца и име)

(занимање)

(број поште)

(седиште поште)

(улица)

(број)

НАПОМЕНА: књиге се могу поручити и преко напред датих бројева телефона.

ИЗУЗЕТНО ВРЕДНЕ КЊИГЕ — ПОВОЉНЕ ЦЕНЕ

**ЕКСКЛУЗИВНО, ПРВИ ПУТ КОД
НАС ДР РАДИСАВ ЦЕЛИЋ,
АДВОКАТ, КРАЉЕВО**

ЗБИРКА ОБРАЗАЦА

**(ЦЕЛОКУПНО ЈУГОСЛОВЕНСКО ПРАВО
У ОБРАСЦИМА) ДРУГО ИЗДАЊЕ**

Приватне тужбе, кривичне пријаве, оптужни предлози, оптужнице, молбе за помиловање, молбе за условни отпуст, предлог за понављање кривичног поступка, предлог за допуну доказа, кривична жалба, захтев за заштиту законитости, захтев за ванредно ублажавање казне, све врсте грађанских тужби, ванпарнични предлози, поднесци у извршном поступку, поднесци код управног спора, поднесци у прекршајном поступку, предлози за расправљање заоставштине, жалбе у парничном поступку, све врсте уговора, тестаменти, пуномоћја, (генерално и специјално) као и све врсте припремних поднесака у грађанском и кривичном поступку.
**ЦЕНА 3.000 ДИНАРА СА ПОШТАРИНОМ.
ШАЉЕМ ПОУЗЕЋЕМ. ПОРУЧБИНЕ НА ТЕЛ.
(036) 21-926 ИЛИ НА АДРЕСУ: РАДИСАВ
ЦЕЛИЋ, ХАЈДУК ВЕЉКА 6,
КРАЉЕВО**

НИКО НИЈЕ ЗАБОРАВЉЕН

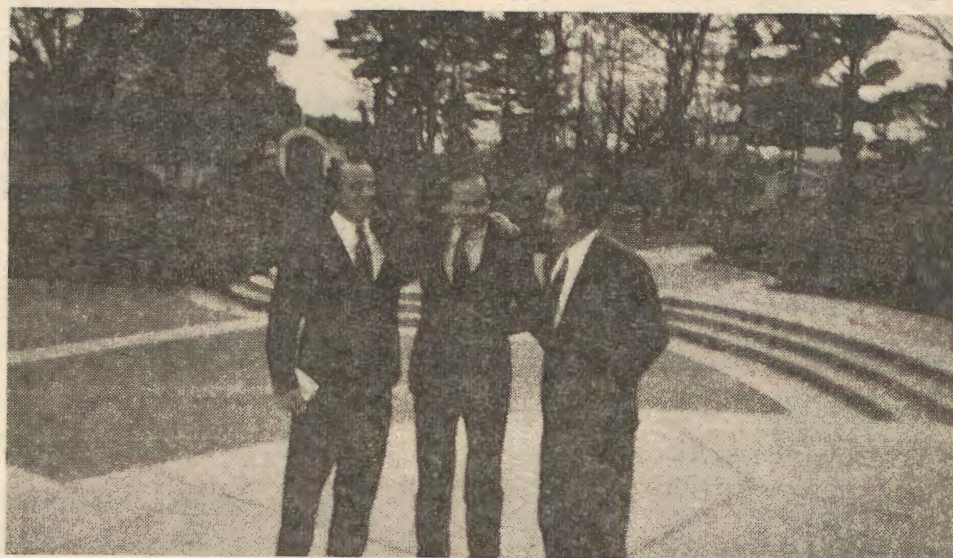
Жртве рата на бившим југословенским просторима су на све стране. Много је погинулих, рањених, много је деце сирочади. Многи су погинули на ратиштима у Хрватској и бившој Босни и Херцеговини као припадници Српске гарде, које је до своје смрти предводио легендарни Ђорђе Божовић — Гишка. Рат је, на жалост, настављен и после његове јуначке погибије, а жртава у борби за очување српства на просторима бивше Југославије све је више. Официјелна држава је заборавила на све знане и незнане јунаке Српске гарде, који су рањени или чије породице су остале без мужева и очева. Међутим, српске јунаке, Српска гарда и добротвори из иностранства нису заборавили. Прва помоћ стигла је из далеке Аустралије, од **Николе и Павла Шипке**. Све породице пострадалих и рањених бораца Српске гарде добиле су финансијска средства за живот. Захваљујући на помоћи, разумевању и родољубљу **Милете Миљанића и Зорана Јакшића**, месец дана у Сједињеним Америчким Државама боравио је командант Српске гарде **Звонко Осмајлић**. Његова посета имала је за циљ упознавање Срба који живе у дијаспори са правом сликом стања у Србији и у ратом захваћеним подручјима бивше Југославије.

„Најтеже ми је било да моје домаћине разуверим после онога што они гледају преко сателитског програма РТС-а, у коме се српска опозиција, па и припадници Српске гарде буквално сатанизују. Срби у Америци, мојом, а и посетама других опозиционих представника бар мало су „прогледали“ од неистина које им сервира телевизија Београд преко сателита. У говору који сам одржао у православној цркви у Мајамију посебно сам истакао да српство нема цену и да су представници Српске гарде, наши храбри борци на челу са командантом Гишком, погинули у борби против усташа, што из Београда преко сателитске телевизије желе да минимизирају и да нас прогласе разбојницима“, бележимо речи Звонка Осмајлића, команданта Српске гарде и човека који свим срцем наставља традицију Ђорђа Божовића — Гишке.

Посета Осмајлића Њујорку, Чикагу и Флориди била је и посета са хуманитарном намером, на шта Срби у дијаспори нису остали неми. Прикупљена је помоћ за рањене и погинуле борце Српске гарде од преко шест хиљада америчких долара. Одмах након повратка питали смо Звонка Осмајлића где је завршила прикупљена помоћ:

„Сву помоћ коју сам добио у САД уредно сам регистровао на признаницама Српског покрета обнове, а по доласку у Београд поделили смо преко шест хиљада долара породицама рањених и погинулих бораца Српске

Породицама погинулих српских гардиста и рањеним гардистима из иностранства стиже помоћ која се равномерно дели

гарде. Том помоћи обухваћено је седамдесет пет рањених бораца и породица погинулих ратника Српске гарде. Према документацији коју смо сачинили свако је и добио одређену помоћ наше браће Срба из Америке“, истиче Осмајлић уз напомену да ће се и убудуће сва помоћ која стигне из иностранства, а буде намењена ратницима Српске гарде, равномерно делити свим рањеним борцима и породицама погинулих.

„СУСРЕТИ“ СА КАВАЈОМ

Први и једини српски командос Никола Каваја још увек је на издржавању своје казне. Затвор ће како смо сазнали напустити 25. новембра 1994. године, али његова нога „неће крочити у Србију док су прерушени комунисти на власти“. Дуже од деценију Каваја је био без контакта са браћом из Србије, а сада може да телефонира и да се дописује. Приликом своје посете САД Звонко Осмајлић имао је више телефонских „сусрета“ са њим. Осмајлић се сусрео и са Кавајиним саборцима и људима који верују у СПО: **Миланом Радаком, Иваном Станојевићем, Милутином Таназијевићем — Паркером, Србима који без обзира на сателитске телевизијске лажи које долазе из Београда знају праву слику о тренутној ситуацији у Србији.**

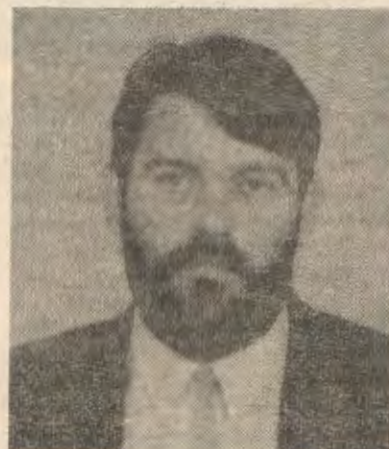
Док је овакве државе у Србији и рата против усташа који желе да сатру српство у српским крајинама дотле ће и свака помоћ браће из Америке бити драгоцен, што је потврдила и недавна посета Звонка Осмајлића, команданта Српске гарде САД-у.

Забележио В. Ристић

IN MEMORIAM

1992—1993.

Бранислав Бане Роглић
— дипл. инж. рударства —
Бане, много нам недостајеш.
Месни одбор С.П.О.
Ушће на Ибру

ШВАЈЦАРСКИ СРБИН

ШАМПАЊА У СМЕДЕРЕВУ

Када су Српски покрет обнове, његов програм и идеје у питању ни Швајцарска ни Швајцарци нису нам далеки. У време када сви од Срба и Србије беже као од највећег губавца на свету, **Хавер Сталдер**, тридесетчетворогодишњи бизнисмен из Луцерна донео је одлуку да дође и живи у Србији.

„Господин Сталдер је члан СПО у Швајцарској од његовог оснивања. Одабрао је ову српску опозициону странку и поред тога што у његовој земљи постоји дванаест других партија. Учествовао је у свим досадашњим акцијама наше странке и пружао нам несебичну помоћ“, каже о овом Швајцарцу, члан СПО, **Јовица Михајловић** из Окружног одбора СПО из Луцерна.

Од господина Сталдера чули смо да је он пажљиво прочитао програмска опредељења странке којој припада, као и да зна ко је кривац за све недаће које су од стране света задесиле недужни народ у Србији. Он се труди да Србима и њиховим породицама у Швајцарској помогне колико може, с обзиром да су власти у овој земљи постале у последње време јако нерасположене према Србима који раде у овој земљи.

„Надам се да ће врло брзо доћи дан када ћу са својом супругом Славицом и породицом доћи на имање које сам купио у околини Смедерева. Планирам да на шест хектара засадим виноград и да од тог грожђа правим квалитетно вино које ћу продавати широм света. Цела ова инвестиција коштаће ме око милион и 200.000 марака а посао ће добити десетак радника“, прича господин Хавер уз напомену да се на овај потез одлучио пошто је одбацио могућност да се прерадом грожђа бави у Шпанији одакле је имао примамљиву понуду. Он се нада да ће ову инвестицију успети брзо да отплати, јер му је дечачки сан да се бави производњом вина.

„Са администрацијом садашње српске државе имам великих административних

проблема. Они једноставно као да не желе моје паре. Не разумем, зашто мој захтев толико дуго чека у фиокама неких администратора“, пита се овај Швајцарац изражавајући наду да ће, без обзира што је члан Српског покрета обнове, успети да добије све потребне дозволе од СПС власти.

О Србима као радницима Хавер Сталдер мисли све најбоље. Штавише, до сада је у неколико наврата кршио строге законе своје земље, јер су се „Срби показали бољим радницима и од самих Швајцараца“, а верује и да ће у његовој винарији код Смедерева радити још боље — јер ће за то бити и одлично плаћени.

Хоће ли Хавер Сталдер остварити свој дечачки сан и од околине Смедерева направити нову Шампању понајмање зависи од њега самог.

Забележио Војкан Ристић

ЊУЈОРК

ИЗАБРАНА НОВА УПРАВА

Средином децембра у Њујорку је одржана годишња Скупштина Окружног одбора СПО којом је председавао мр Илија Пубарда. Скупштини су присуствовали чланови месног одбора Њујорк, гости из Централне управе за Канаду, Бранко Урошевић председник и Радомир Пртењак благајник, као и Гордана Анчић, заступник Централне управе СПО из Београда. Са молитвом и химном СПО, Скупштину је отворио мр Илија Р. Пубарда, а затим је једногласно изабран председник Скупштине Бранко Урошевић.

Током дискусије подвучене су активности њујоршког одбора СПО, уз констатацију да се лидеру најјаче опозиционе странке Вуку Драшковићу не даје публицитет који заслужује на Милошевићевој телевизији која се преко сателита емитује за Србе у дијаспори. Оваква негативна телевизијска пропаганда није, међутим, умањила нити ослабила активности СПО у Њујоршком басену, где су чланови странке много учинили у борби против непријатеља српског народа.

На Скупштини су изабране нове управе. Окружни одбор сада чине: мр Илија Р. Пубарда, председник, Сава Радосавље, потпредседник, Момчило Д. Петровић, секретар, Данијел Марчишин, аташе, и др Душан Каличанин, члан. Одбор СПО за Њујорк чине: др Душан Каличанин, председник, мр Илија Р. Пубарда, потпредседник, Момчило Д. Петровић, благајник-секретар, док су за чланове изабрани Игор Булић, Обрад Глоговац, Бранислав Илић, Војислав Кивић, Милан Марковић, Данијел Марчишин, Слободан Тодоровић и Маријана Шијачки Томић.

Закључено је да СПО у дијаспори треба да постоји из два разлога — моралног и материјалног, што се видело и из досадашњег, а видеће се и у будућем раду, за шта им активности Вука Драшковића дају велико подстрек.

др Гордана Анчић

ПАРАСТОС УМРЛИМ КАРАЂОРЂЕВИЋИМА

У Украјинској православној катедрали на 82. улици на Менхетну, Српска православна црква Свети Сава Новограчаничке митрополије 13. децембра је одржала помен парастос свим умрлим Карађорђевићима. Свету литургију и помен одслужио је јереј Милан Крстовић уз присуство водећег дела опозиције. Парастос је завршен речима: „Вјечнаја памјат Петру I, Александру, Петру II, краљичи Марији и кнезу Андреју.“

ХРОНИКА НАСИЉА И БЕЗАКОЊА

„Потресен, помислио сам да је ипак не само требало уредно, у књигу бележити све доказе, него и крупним словима на корицама написати наслов: Хроника насиља и безакоња.“

„Нисам желео да живим у оваквој земљи; у овом погрешном свету. Нема легалне владе ни власти ако нису изабране изнутра, у човеку, ноћу, кад је можда сам и очајан. Али да ли је и то довољно?“

Душан Анђелковић: *Аписова ружа*

Ове редове насумице одабране из романа **Аписова ружа** као да је ових дана написао неки млад, разочаран човек који живи у Србији. А написао их је господин Душан Анђелковић, рођен у Београду 1910. године, већ више од пола века београдски и српски писац, песник и романсијер о коме чак и књижевна критика, а немоли читалачка публика знају неупоредиво мање него што то његова дела заслужују. Ништа необично у нашим (не)културним приликама, у нашем народу несклоном читању, у српској књижевности скрајнутој на маргину живота коме је судбина политика — најчешће наопака. Господин Анђелковић и још понеки писац сличних опредељења, генерацијски више немају код нас „својих“ критичара. Вршњаци су му напустили или живот или тај залудни посао, млађи од њега баве се политиком, а најмлађи сами собом, својом генерацијом, класицима, постмодерном... Тако су и претходни романи вредни пажње (Златно средиште света и Лудничка башта) неоправдано промакли расипничкој и деконцентрисаној свести и савести наших књижевних посланика и њиховом стихијном опредељењу за књиге и ауторе вредне аналитичког труда.

Да ли ће нескривена метафора за Србију, у наслову најновијег романа господина Анђелковића, или углед његовог издавача (Српска књижевна задруга), допринети да барем данас, када сви само о судбини Србије говоримо и мислимо, узбудљиво, необично актуелно па и поучно штиво Аписове руже, при томе још и добро и лепо написано, допре до ширег читалачког аудиторијума — тешко је рећи. **Аписова ружа** није лектира за љубитеље површних и сладуњавих историјских лимунада, ни за трагаче за оголеом фактографијом прошлости, а још мање за оне који бесмислено верују да је садашњост у себе затворен сегмент који у себи исцрпљује и узроке и последице датих нам збивања. **Аписову ружу** ваља читати знајући какве све могућности транспозиције историјског у романсијерско постоје, а са сензибилитетом за начин те транспозиције и угао посматрања који је одабрао њен аутор, склон специфичном, не-

Ове редове насумице одабране из романа Аписова ружа као да је ових дана написао неки млад, разочаран човек који живи у Србији. А написао их је господин Душан Анђелковић, рођен у Београду 1910. године, већ више од пола века београдски и српски писац, песник и романсијер о коме чак и књижевна критика, а немоли читалачка публика знају неупоредиво мање него што то његова дела заслужују.

Пише: Љиљана ШОП

театралном помаку од класичног приповедања ка модерном изразу. Читаоцу ових редова ће можда бити јасније шта овим желим да кажем ако му одам један детаљ из животне биографије господина Анђелковића: у гимназији, његов професор историје био је један Милош Црњански, а језика и књижевности — Момчило Настасијевић. Свакако је било ученика на које ове чињенице нису оставиле трага, али морало је да буде и оних других.

Било је, а извесно је да ће бити још романсијерских интересовања за историјску личност каква је била снажна и прекретничка, завереничка и коначно трагична фигура Драгутина Димитријевића Аписа, краљоубице и краљевске жртве. Апис господина Анђелковића је, дабоме, аутентична историјска личност али и књижевна фикција грађана сложеним системом уметничких средстава. Човек који је акцијом променио историју Србије није у средишту романа као личност, већ пре као идеја, сан, страст за променом, дух који налаја или пустоши умове и вољу других људи, оних готово безимених пиона, сапутника, сведока, жртава, слободника, отпадника чије су животне сторије мењане, сламане и одређиване том и таквом историјом. Главни јунак је један такав пролазник кроз историју и сопствени живот, чије ћете име наћи у роману чини ми се тек двапут, а презиме затурено тек у једну једину реченицу; споредни учесник завере, неко ко годинама верује да је његовим пиштољем Принцип убио Фердинанда, те стога себе оптужује за ратну катастрофу, да би му опет незаобилазни Апис развејао ту сумњу и ослободио га кривице једном иронично-ша-

љивом реченицом. Главни јунак је оличење тзв. обичних људи и истовремено доказ да обичних људи нема, јер управо његово виђење и сведочење историје долази до нас.

Преплитање фактографије и фикције плете се око чињенице обичног живота таквог јунака, његове страсти према једној жени, његове сумануте љубоморе (и то баш на Аписа који јесте све што он није), његових сумњи у очинство. Живот опустошен на личном, а после ратне голготе и на општем плану, претвара се у бесциљно лутање, јалово посматрање, параноично бежање од власти (оличене у жандарима и доушницима) и људи, ковање суманутих планова о акцијама (планирање убиства краља Александра), али то панично батргање јединке без ослонаца, идеје водиље, циља и фрагментарно посматрање догађаја и околине склапа мозаичну и целовиту слику о времену, друштвеним и политичким кретањима, реконструише један прошли Београд и једну бившу Србију, управо уједињену у прву, и на првом кораку трагичну Југославију. Питања од чијег расплета не зависи само живот његове, већ још више судбина будућих генерација, умножавају се и поларизују. Александарова диктатура појачава осећање погрешног корака чином уједињења, дилема монархија или република отвара се као средишње политичко питање слободе, погрешно устројство државе производи свакодневне облике расула и хаоса (борбе политичких партија и странака, штрајкове, цензуру, непомирљиву поделу између неистомишљеника), једном речју — замици свих будућих невоља и трагедија бујају пред очима главног јунака **Аписове руже** и судбински га раздиру једнако као и лични живот. Симболична је та страсна разапетост између сна о породичној срећи са Ружом и тражења излаза за Аписову ружу (игра именом само је спољњи, ефектни део великог, неразмрсивог клупка збивања у распону од личног до општег, од анонимног до историјски релевантног.)

Из романа господина Анђелковића, ово као и претходног, израстао да невероватних детаља реконструисан Београд прошлости, пун звукова и боја које су се изгубиле са старих разгледница и из докумената на основу којих смо тај Београд призивали у свест. Можда би извесна сажетост појединих епизода допринели већој тензији у приповедању и обогатила битну, симболичку раван **Аписове руже**, али онима жељним светлости и праха прошлости, бивших фасада, адреса, тргова и улица, кафана и пречица овога града, у којем и сада на сваком кораку трају ћутљиве али и речите сенке прошлости, та пуна занетост и апсолутна урођеност у давне детаље неће сметати.

У међувремену, мала пророчанства главног јунака **Аписове руже** живимо као своју горку садашњост: „Постојаће и даље у Србији и у овој новој „уједињеној“ држави не само немерљиве силе као што су кошава, несаница и страх, него и неправда, и тиранија, и незајажљива грамзивост.“

„МУДРОСТ“ ДОБРИЦЕ ЋОСИЋА

Молим да пажљиво саслушате нашег великог писца, Добрицу Ћосића. Све што он говори звучи нам доста познато. Потсећа нас на образложење Јосипа Броза, Едварда Кардеља, Николу Љубичића и многе из тога времена. Зато нам је, ваљда и тешко то да запамтимо. Као да слушамо све наше политичке челнике из тих протеклих времена када је Добрица Ћосић правио друштво нашем доживотном председнику чији се мандат продужио и десетак година после његове смрти. Има ту неке говорничке мудрости која, разуме се није нова. Можемо је наћи и у Светом писму. Бољи познаваоци људске мисли наћи ће је свакако и у индијској филозофији, у Епу о Гилгамешу а можда и дубљој прошлости људске мисли. Када се тако говори онда се не може погрешити.

Сви смо криви. Зар није Христос релативизирајући кривце и оне који, иако су криви, нису криви у истој мери учио своје вернике. „Ко сматра да није крив нека се баци каменом на оне грешне“. Зна то Добрица Ћосић. Он је и прочитао и написао много књига. Обратите пажњу!

Не ваља необјективна државна ТВ али и неке друге ТВ каже он.

Не слаже се са владајућом партијом али и неким партијама опозиције.

Сметају му водећи људи владајуће партије и са њима се не слаже али застрањују и вође опозиције.

Нигде се Ћосић не истрчава. Он је то искуство стекао још давно кад је био политички комесар Расињског партизанског одреда. Да се истрчавао са својим мишљењем не би касније био путник на „Галебу“ када је месецима бродило са шефом своје партије и диктатором свим народима у Југославији. Ћосић често помиње свој дисидентски стаж али о овом периоду свога живота никада не говори.

Сви су грешни и зато се Ћосић не опредељује ни на једну страну. Није се паметно ни опредељивати када се још не зна засигурно ко ће бити победник. Кад Добрица осети ко ће чврсто засести на власт бар коју деценију он ће се свакако определити... Сетите се да се био определио за С. Милошевића али се брзо тихо повукао када му се учинило да није зихерашки проценио. Ми смо стварно сви грешни и нико не сме узети камен да се њиме баци на грешника. То бар мислећи људи добро знају. У то су се искуствено уверили не само на туђим примерима него најчешће удвљујући се сами у себе. Но ако нема безгрешних Добрица Ћосић би као човек и велики писац, као председник државе био дужан да нас поучи како да се определимо и да изаберемо оне који су мање рђави. Да нас упутује на оне, који, можда, погрешно процењују да ће народу остварити духовно и материјално благостање али нам бар до сада нису учинили никакво зло. Они, зато што су до сада били

лишени власти, нису могли ни исправити зла која су нам нанесена нити учинити онолико зла као они људи који су били на власти.

Добрица би могао и требало да нам укаже на те разлике. Да нам помогне да видимо оне који су бољи и упркос томе што нема безгрешних. Зар му није пало на памет да похвали а не да куди Вука Драшковића који је повукао своју кандидатуру за председника Републике како се гласови бирача не би расипали и како би се што више њих окупило око Милана Панића који, како рече подржава његов програм. Али Добрица Ћосић, стари зихераш, држи се на подједнакој дистанци од свих.

— Немиран је што није добио подршку од најмасовније партије али и од људи из „ДЕПОСА“ од којих је то очекивао. Ми смо сви сведоци колико су представници „ДЕПОСА“ позивали, апеловали и молили Добрицу Ћосића да их помогне и да им се придружи.

— Он и сумњајући да ли је његов програм најбољи истиче да би тај програм требало да буде „САБИР“ свих политичких снага али нам и не покушава дати савет како да тај сабир остваримо.

— Он зна да најбољих има у свим партијама па и међу онима који су ван свих странака али ће подржати само оне који подржавају његов програм и тактативно набраја те партије и људе који га подржавају. Мада он „никоме не забрањује да га следи или оспорава“ али ће се стари зихераш „о опозицији изјаснити тек после избора“.

Панић га следи али, за сваки случај треба се дистанцирати и од њега „јер ни он није довољно објективан и толерантан“.

Он, Добрица Ћосић, није ни у једној партији нити подржава било ког председничког кандидата јер помиње само појединце и партије које подржавају њега.

„Њему није стало ни до части ни до масти ни до власти“. Ако нова скупштина за чији састав он неће ама баш ништа да учини да буде боља он ће се повући са положаја председника државе. Ето толико је стало Добрици Ћосићу да помогне српском народу.

Ја бих се после свега могао послужити речима дугогодишњег канцелара Западне Немачке Конрада Аденауера које је он изрекао у вези са мишљењем о исто тако дугогодишњем председнику Француске Републике Шарлу Де Голу.

Аденауер је том приликом рекао: „Ко Де Гола има за пријатеља њему непријатељи нису ни потребни. Да парафразирам Аденауера могло би се рећи „Ко Ћосића има за пријатеља њему непријатељи нису ни потребни“.

Божидар Тодоровић
ноћни чувар Народног музеја у Београду

КОЗА И КУПУС

Недавно је на телевизији, у емисији „Економско предизборни програм“, представљен руководилац Секретаријата за правосудје, прописе и управу, као представник Надзорне комисије за изборе (града).

Наведена су и бројна признања, за правне услуге и успехе, толико тога да је постало необјашњиво како то да поред таквих људи многи истраживачи не пронађоше ни слова П од правне државе.

Међутим, многи који знају некадашњег судију Шаркића, а такви знају и доба безакоња и бандитизма, могли су само да се двоуме да ли да псују или да кукају.

Важио је као експерт за маратонске судске поступке, а то су случајеви који су били сигнирани за примену популарне неефикасности судства, а оштећена страна никако да дигне руке од свега, па су такви спорови трајали годинама и годинама.

Некада је радио истовремено у два суда и то у Основном суду удруженог рада и у Четвртог општинском суду у Београду, па је тако на Суду удруженог рада доносио пресуде које би у Општинском суду редовно поништавао као неподобне за извршење или незаконите.

Није познато да је неко код судије Шаркића добио спор против руководиоца. Па партијски појмовнику, то би се рекло да унутрашњи непријатељ није успео у нападу на тековине авангардних снага, или тако некако.

Иначе, губитници са ходника су га проклињали. Тачније, од када му је неко дописао уз име на вратима „дабогда црко“ најчешће су га тако спомињали.

У прво време се могло помислити да је господин Шаркић грешком залутао у Изборну комисију града из неких болшевичких времена, али када је председник републике Изборне комисије поништио одлуку Врховног суда Републике, којим се прихвата кандидатура Милана Панића, уз образложење које као да је преписана из неке пресуде судије Шаркића, таква помисао отпаде. Господин Шаркић је на своме месту и своме задатку, и као председник Изборне комисије града и као Генерални секретар за правосудје, прописе и управу. Није иронија, овај партијски институт се заиста тако зове.

Момчило Опарица, БЕОГРАД

ЛИК И ДЕЛО ЧАСЛАВА ИГЊАТОВИЋА

Председник Врховног суда Србије у Београду, Часлав Игњатовић, је истовремено и Председник изборне Комисије за избор републичких посланика Србије, како ових децембарских избора, тако и пре две године. Какав је то судија, можете да видите из неколико наведених примера, које указују на његов лик и дело.

После смрти свог претходника Зечевића, Игњатовић је постављен за в.д. Председника Врховног суда Србије и после скоро годину дана „пробног рада“ на тој дужности, пошто се показао као врло послушан, постављен је 1990. године за председника истог Суда. Као адвокат сам затражио пријем код њега и он ме је примио у својој канцеларији. Упознао сам га усмено да сам случајно срео испред

моје зграде судију Врховног суда Србије Хранислава Карамарковића, који је дошао да „наплати“ услугу мом комшији, који станује у истој згради, а на име укинута пресуде од истог Суда у коме раде заједно, а по тој пресуди мој комшија је добио 2 године затвора од Окружног суда у Смедереву. Пошто сам знао да и раније тај исти судија наплаћује скупо своје „услуге“ и у другим предметима, то сам предложио Председнику Игњатовићу да по службеној дужности покрене поступак против тога Судије његовог Суда. Када сам га упознао са детаљима, он ме је питао да ли ја то као адвокат смем да писмено напишем и потпишем поднесак који ћу њему предати. Одговорио сам му да ћу то урадити, иако је он рачунао да ћу се ја поколебати. Написао сам на три пуне стране такав поднесак и лично предао Врховном суду у септембру 1990. године. Поред тога случаја указао сам и на друге судије и тужиоце како на најгрубљи начин крше закон, па би он по праву надзора морао нешто да предузме. Међутим, више од две године исти Председник, није нашао за сходно да ми одговори или да ме оптужи за тешке „клевете“ судија и тужилаца. За те две године променило се само то, да судија Врховног суда Х. Карамарковић није поново изабран на то радно место, као ни Окружни јавни тужилац у Пожаревцу В. Младеновић. То значи да је он лично заштитио два човека из правосудја које је морала да их отера и оваква корумпирана власт, коју он заступа.

Да ли такав судија може да буде на челу Врховног суда Србије и два пута на челу Републичке изборне комисије? Желео бих да га питате лично или да ми јавно одговори шта је предузео против овакве корупције у правосудју. Уколико не да оставку због случаја Панић, због овог непредузимања никаквих мера би морао. Нека се зна ко контролише изборе и за кога ради као „независтан“ судија. ПС.: Прилажем и копију из 1990.г.

адвокат
Радомир Недељковић
Пожаревац

ДИРЕКТОР БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ У САД

Ко то беше директор Београдске банке у САД, у време кад је био потпуно непознат српској јавности?! Ко то беше пре 2 године обећавао бирачима у Србији — 10.000 УСА долара по глави становника?! Ко то беше обећавао МИР и просперитет, а после две године смо на нивоу најразвијенијих афричких земаља и планетарно изоловани?! Питањима никад краја... Одговор је један: Слободан Милошевић и врх СПС-а!!! Моји трагично заборавни Срби, заборавили су на далекосежан, трагичан значај тајних договора између Туђмана и Милошевића у Карађорђевој, 25. марта 1991. године.

СПС-је до максимума изневерио и прокоцао СВЕ виталне интересе српског народа и зато је немишљена дрскост, да управо они

(СПС!), који о томе највише причају, довели су Србију до привредног краха, економског колапса, рата и планетарне изолације — лажно се представљајући као „заштитници“ свих српских националних интереса и као „непогрешиви“ и „безгрешни“ у свему и свачему...

Србија — то је СПС! СПС — то је С. Милошевић и Б. Јовић! То драстично ПОИСТОВЕЋИВАЊЕ државе са партијом на власти (СПС!) у сваком погледу и у свим сегментима — постоји у Европи још једино у случају Хрватске и сумануте политике, тоталитарног ХДЗ режима!!

Бејаше тако и после слома „Вајмарске Немачке“ и хипер-инфлације која је у великој мери допринела, успостављању национал-социјалистичког тиранина — Адолфа Хитлера. Сви остали коментари су излишни.

„Продужетак рата на северном Балкану, ОДГОВАРА само ратним профитерима, криминалцима и крупним шверцерима — као и онима, који су ДОВЕЛИ до таквог пакленог стања — Ф. Туђману, С. Милошевићу, В. Шешелу и Д. Параги. За разлику од Француске, где су неонацистичке групе (првенствено ле Пен) под будним оком правне државе и свих њених механизма — који држе ситуацију под контролом — у Србији и Хрватској, грспода Шешел и Парага — дивљају, уз полупрећутну подршку и благослов Милошевића и Туђмана...“ (Радио-Осло, 8. XII 1992. у 19.30 ч.).

Једина алтернатива за спас моје напаћене Србије је ДЕПОС!!! Остaje нам само још да крикнемо целом цивилизованом свету, на сав глас: У п о м о ћ !!! Сутра већ, не дај Боже, може бити касно за све нас. Зато, драги моји земљаци, памет у главу и гласајте за ДЕПОС! Не гледајте гебелсовски I програм ТВ Београд.

Срећко Милосављевић, Осло,
Норвешка

СУОЧАВАЊЕ СРБА СА САМИМА СОБОМ

Када је пре неколико година громогласно и бахато на чело Србије предвођена Слободаном Милошевићем хрупила једна нова година људи, обрачунавши се пре тога са дотадашњим бирократским руководством у добро познатом маниру из најтврђег бољшевичког времена, обични људи уморни дотадашњом бирократском влашћу били су одушевљени променама и новим људима тако да нису или нису хтели да примете да су манири и методи нове власти били идентични са дотадашњом полувековном владавином комуниста. Била је то онда трагична грешка и зла коб за Србију, али и за многе друге људе. То да су се власти дочепади хуље, лупежи и зликовци најгоре врсте, то онда нико није ни сањао. На жалост, и данас кад је учинак ове власти добро познат немали број људи још сања. Много мртвих, још више рањених и обогаћених људи, још сања. Много мртвих, још више рањених и убогаћених људи, по-

краден народни зајам и девизна уштеђевина свих грађана, стотине хиљада избеглица; потпуног безакоњем које влада у Србији понижавају се сви њени грађани. Све што је било лепо и људско уништено је. Ето, то је учинак петогодишње владавине Милошевића и његове братије. У Босни њихов учинак је много стравичнији. Тамо се мртви и рањени не броје, а преживелима предстоје страховите муке и патње, плачкање и протеривање, тако да је готово цела Босна у збегу. Тамо се са стравичнином прецизношћу немилосрдно руше читави градови и села, чине се злодела која историја цивилизације није досада забележила и којих ћемо се сви дуго стидети. Због страдања цивила, а нарочито због патњи и страдања потпуно невиних деце згражава се цео свет и то се никад и ничим не може оправдати. Катастрофу огромних размера увећава чињеница да се не зна када ће и како све то да се заврши. Једно је потпуно извесно да људи који су започели овај пакао неће или нису способни да га зауставе.

Ако Милошевић и његови помагачи остану на власти и после децембарских избора, а та могућност је велика, то зависи од нас, биће то само увећавање постојаће катастрофе али и поистовећивање свих нас са њиховом политиком и преузимање кривице за катастрофу. А добро се зна да је највећа кривица српског руководства на челу са Милошевићем и армијског врха јер само њима одговара анархично стање — анархија је њихова идеолошка основа. Зар због неколико стотина хуља укључујући ту и лажовске новинаре који имају значајан учинак у расприравању рата и мржње и који у својим изопаченим главама прижељкују и нови светски сукоб, зар због таквих треба да пате милиони честитих људи? Кривцима мора да суди међународни суд за ратне злочине, па свакоме по заслуги. Ако не би били осуђени сви злочинци рата био би то највећи подсмех једног малог балканског диктатора целом свету, а нама Србија највећа поруга. Треба још да се зна да падом Милошевића добија цео Свет, а највише Србија (укинуће се санкције одмах). У супротном губи само Србија али је сувише трагична и сама помисао колико и шта све губи.

Даме и господо, драги сународници сви ви који живите у Западној Европи у миру, спокојству и благостању дуго година захваљујући демократији и толерантности овдашњих друштвених система који се базирају на слободи и демократији, али и на толерантности њихових грађана, у такве принципе ја имам част да се свакодневно уверим у лепој аустријској метрополи — Бечу, граду са пуно добрих људи са лепим манирима, културним и изнад свега врло толерантним, тако да су се дошљаци људи са свих меридијана, људи различитих култура, конфесија и образовања лако уклопили у живот Беча највише захваљујући непоновљивим Бечлијама. Ето такве услове и такве принципе треба изнудити и бранити од Милошевићевог режима. Али већина вас тако страшно луте. Може ли се питам се, било каква и било чија будућност градити на туђој несрећи. Не, драги сународници. Суочимо се коначно са суровом стварношћу. Док тамо на Балкану теку потоци крви и суза нико и нигде од нас не може и не сме бити равнодушан и безбрижно миран да бисмо смели

било кад и било коме погледати у лице, па и самима себи.

Рекох да душу своју спасем — грешни Србин.

РЕДИЋ ВИТОМИР, Arbeiter, WIEN

КАД БИ БИЛО?

Отварајући питање о стварању Новог свјетског поретка НЕКИ Срби ће ући у анале како пророци, немерљивих размера. Тада ће започети дуго очекивана експлоатација тога за човјечанство веома значајног открића које ће по свој прилици обележити крај Двадесетог вијека. А пошто НЕБЕСКИ СРБИ имају све услове да први и једини патентом овјере, те почну користити планове епохалног изума, за нас земаљске Србе неће бити зиме из простог разлога што смо браћа по глупости до савршенства. Они што откривају и сервирају нам такву врсту будалаштина а ми што то помно пратимо и осим унутрашњег гнијева не реагујемо људски, па им ту могућност напокон ускратимо. Но, збиља можда зарадимо неку кинту ако тако велико откриће најзад продре до оних који су то све смислили, а свог изума нијесу свесни. Најслађе непоборљива пара је продајом неоткривених глупости поготову оних које свијет још не познаје. Ето наше среће кад истина о „убијању у појам“ продре у недоучени остатак бјелосвјетски па почне вишекратно употреба и уживање у тек откривеној спознаји, а нама капље ли капље. Таман кад несрећни народи постану свјесни, ми дебело зарадили и прелазимо на продају лиценци да и оне осјете сласт лаке зараде, ми постали богаташи од којих зазиру и диве нам се. Па још кад им увалимо недовољно искоришћену РТС технологију за утврђивање истине којом смо открили сам зачетак и понудили васколиком човјечанству.

Велика предност у цијелој ствари биће нам, што ријетко ко ће моћи да брзо усвоји тако компликован модел па ће нама останути благо. Поред тога усавршити под хитно метод „преживљавањемо него што“ па им утрпати као систем најсигурније штедње, која испарава праћена добровољним зајмовима тихо и достојанствено. Све то мора пратити лијепо упакован начин како најлакше откупити већ давно плаћене станове, малим трошковима за радног човјека а великим ефектима за будућа покољења власти довијека. Непознанице су то за остали недоучени свијет у коме наша памет нема равна.

Узмимо само ове Американце, како је то незахвалан и заостао народ. Сви до једног добијали су оспе од појаве комунизма при самом помену тога зла. Као највећи злотвори и рутелји те врсте куге на источној половини земљине кугле неоспорно су Џорџ Буш са својом булументом, но не лези враже, тај заблудели народ не изгласа им повјерење а тако су много учинили. Да не говоримо о Њемцима како шутнуше Геншера а Талијани Демикелиса. Не постоје незамјењиви, Боже благи наивна народа. Не знају за давно пронађену историјску „ћораву кутију“, те тако не умију одржати легитимно им одређену власт на дуже вријеме. Погријешно је Буш што не-

избриса из списка оне који га нијесу довели на власт, а то се у међувремену намножило дозлабога, све саме снаге мрака и халабуке, те поседише некаквога никоговића да им одређује свијетлу неизвјесност. Много незахвалан народ, не жели достојанство да губи чекајући боље дане него хоће све и то одмах, не уважавајући ничије далекосежне задатке. Само због једне једине грешке што не затрије и последње семе куге Двадесетог вијека нема опроштаја. А тако је човјек био близу.

Све те своје недоумице мораће Амери да плате чим дођу на нашу тезгу де ми продајемо памет и помоћна средства за освешћивање. То су неслушана богатства која морају добити адекватну вриједност кад-тад, јер све има своју тржишну цијену осим образа који је најскупљи.

СВЕТИСЛАВ ГУБЕРИНИЋ

Београд

ПАРТИЗАНКА РАДА

Тешко да је нормалан човек, уколико га уопште може бити у оваквом девијантном друштву поремећених вредности, способан да схвати и поред мисаоног напрезања излагање и понашање јединичних личности, нарочито оних које претендују да су значајне или их је ово друштво због својих потреба ни криве ни дужне прогласило за значајне. Тако 29. XI. о. г. гледајући не у целисти на комунистичкој ТВ. интервју једне од тих личности, другарицу Радмилу Милентијевић, присетих се како је једном приликом лидер једне странке рекао, да све дипломе до сада стечене треба ставити под лупу провере, са друге стране слушајући излагање ове индивидуе, схватих да тај проклети комунистички покрет који је нарочито био погубан за наш народ, успео је да се инфилтрира у све структуре овог друштва, не остављајући на миру чак ни оне недужне људе у иностранству, којима је исти тај покрет одузео право на отаџбину.

За све недаће овог народа од памтивека, како у земљи тако и ван ње, ова другарица, која узгред речено личи и опонаша оног нашег великог Србина Црнчевића, оптужује неког другог, већ једног од ретких наших људи, који су у иностранству, без помоћи „Комитете“, стекли углед и имовину, господина Милана Панића, актуелног савезног премијера. У току свог излагања или боље рећи клеветању ова другарица има превише муке да сакрије своју главну бригу, бригу за владајућу странку, јер забога па г. Панића је довела и ангажовала ова странка а он се овако понаша према њој, те како у влади нема више од два-три члана ове странке, затим како забога он може себи да дозволи да се политички ангажује у својој земљи, кад се тако није договорио са онима који су га ангажовали и све са том прибором у току интервјуа.

Занста ови комунисти делују дирљиво када се „залажу“ за решавање српског националног питања, заборављајући да су 40 година тај исти народ изводили на гиљотину „Ма-

лом Јожећу“ и излагали га незапамћеним омаловажавањима. По степену обесправљености некомуниста у претходном периоду готово се може ставити знак једнакости са робовима, јер сам ја то осетио на својој кожи. Овај обесправљени део овог народа, који је 40 година живео као „раја“ или „грађани другог реда“, затим Срби изгнани у току II-ог Св. рата, студенти, црква, српска младост која је сада изгнана у току овог братоубилачког рата, за ову другарицу не постоје, јер она српски народ поистовећује са владајућом странком.

СТИЦАЈЕМ околности, радећи једно време као професор у средњим школама у Смед. Паланци, имао сам прилике да се упознам са том „великом подршком“, коју таквој особи и њеним изјавама против г. Панића може пружити та средина о чијој политичкој свести се може говорити само у суперлативима.

Посебна атракција овог интервјуа је водитељ „Заслужни комунистички хушкач“, који је по обављеном задатку налогодаваца на изазивању националне мрже и сукоба у Книнској крајини, добио по безброј пута виђеном комунистичком сценарију, руководеће радно место у Београду а вероватно и стан. Његова је посебна брига у току интервјуа шта ће бити са спољним пословима СРЈ, док се овај без „дозволе“ ангажује на изборима, заборављајући да то исто приупита свог председника републике и вођу партије. Стекао се утисак, „са се тешко уздржавао да не запева док је његова „Велика Српкиња“ бацала дрвље и камење по г. Панићу.

Господине Панићу немате разлога за тугу што Вас блати шака нељуди, која се четрдесет година клепа „Свом драгом и вољеном Тити“, који је између осталог носио орден за заслуге у борбама против Срба. Четрдесет година су они разрађивали директиве овог некавалификованог радника из Кумровца, који ни до краја свог живота није научио наш језик. Надам се да ћемо ускоро прославити не само почетак пролећа, већ и Дан ослобођења. Што се тиче извињења, које од Вас захтева „Авангарда“, предлагам Вам да се извините Кинолошком савезу Србије, јер сте заиста увредили јадне мале куце.

Вукадиновић Славко, професор Крагујевац

„АФЕРИМ“ Г-НЕ САМАРЦИЋУ,

Ваше често критичко освртање према стварној опозицији режиму у Србији, једно време, дакле пре увођења санкција, није ме нарочито узбуђивало, већ напротив, давало наде да ће добронамерна критика деловати „као лек на отворену рану“ — изоштравајући оружје антикомунистичке опозиције, и тиме јој олакшати тријумф. Мислио сам да нам на срцу леже исти идеали — али преварио сам се. Полазећи од погрешне премисе да се „Појутру дан познаје“, могао бих себе данас уврстити међу многе лаковерне, који нису приметили ваш тихи заокрет у идејама које се тек јасније назиру у последњим бројевима „Под блокадом“, а који су такве разорне моћи по-

опозицију, да се чудим, како вам разни СУБНОР-и, „Патриотска удружења“ па и режим, нису до сада доделили „споменицу 41“.

Будући да сте интелектуалац, као и главни уредник „опозиционо обојено нестраначког листа“ не можете се бранити доследношћу својих ставова, као ни неразумевашем комплексних збивања на српској политичкој сцени, која се карактерише брзим и непредвидивим променама, захтевајући брзо реаговање опозиције.

Рат и све патње које он собом носи, бахато понашање властодржаца у безобзирној пљачки народне имовине, одсуство уставности, безакоње и бесперспективност будућности земље, која се стиди чак и свог властитог имена, верујем јасно је видљива у Крагујевцу као и у осталим српским крајевима.

Шта нам је чинити у оваквом безнађу?

Опозиција исцрпљена и подривена изнутра по старом комунистичком методу „убацивањем у туђе редове“, без материјалних средстава, без разумевања распеменог народа кога је режим 50 година „васпитавао“, и кога дан-данас из предострожности држи за пупак — ето таква опозиција данас чини надчовечански напор у борби са хидром, која му исисава задње капи крви.

Да ли је потребно подсећати Вас да су комунисти омниприсутни у Србији? Они сами штампају новац, држе га код њихових људи у њиховим банкама, и деле га директорима предузећа који су такође њихови послушници, да би затим по њиховом нахођењу и потребама, доспео тек један део, у сиротињске цевове.

Хидра држи сву структуру власти, законодавну и извршну, што значи, да њихова полиција извршава њихова наређења и законе, а тек по где-где почињу да се јављају пукотине (пример: савезни СУП, „Политика“, Аутономија Универзитета и и.т.д) и грађанска непослушност. Од парламента до најситишњих председника општина, власт углавном имају чврсто у рукама они, и каналишу је све до шефова здравствених домова, ветеринарских станица, самоуслуга. Врхушка војног кадра, његова структура и остало подређено је служењу партији и беспоговорном извршавању наређења — њена сврха постојања је оданост партији а изговор, тобожња одбрана земље. Зар је потребно г-не Самарцићу да вам наводим још хиљаду примера хидриног загрљаја, у коме стење: просвета, новинарство, телевизија, саобраћај, „хуманитарне организације“ и.т.д.

Лако је звецкати сабљама по официрским баловима, држати патриотске говоре у којима се пролива туђа крв, наравно из прикрајка и загрејаних канцеларија као и из безбедног иностранства. Патриоте попут г-на П. Павловића, који с'оне стране океана желе да воде рат, имали су Срби у емиграцији прилику да добро упознају за ових педесетак година — њихове свађе и мудровања, коштале су српски народ у дијаспори много, а наша политичка емиграција важила је за најнеефикаснију групу из комунистичких земаља, на увесељавање комунистима а на несрећу српског народа. Желите ли и Ви, да својим оваквим писањем као и давањем простора у „Погледима“ сличним мудровањима подржите овај режим и продужите му живот?

Шта чинити, или шта нам је могуће чинити

данас под овим условима? Како спасти Србију из отровних пипака хидре?

Не забијајте нож у леђа једној српској опозицији, сада на две недеље пре ових режираних и добро подешених избора.

Демократска опозиција је једва прикупила последњу снагу, да се усправи, те попут Давида одупре Голијату, а све зарад будућности овог напаћеног народа, чије свануће је условљено уништењем комунистичког зла. У светлу овог сванућа, требало би сагледати и улогу свих чинилаца који могу бити способни или катализатори разних погодности за постизање једног јединог циља: рушења комунистичке власти — као првог предуслова за препород Српства. Неслога комуниста при подели опљачкане народне имовине, њихове идеолошке распре, недоследности и грешке, фракције и све остало што их сналази и разједињује, сад треба користити.

Питате се да ли је г-ин Панић патриота, амерички или руски шпијун, шарлатан, и томе слично. Могу вам рећи без двоумљења, да у овом моменту онај који поставља ирационална и непродуктивна питања, за која није ни време, у ствари је чисто и јасно подметање клипова у точкове опозиције.

Као интелектуалцу и новинару, требало би вам бити јасно да је кандидатура г-на Панића у овом моменту излаз из пакла у коме се земља налази. Опозиција нема друге алтернативе до да га подржи, што јој је уосталом и дужност.

У свим земљама Европе комунизам је оборен, његов пад је праћен ревитализацијом тих земаља на свим пољима па и на пољу бољих међуљудских односа; једино је у Србији све по старом као за времена Броза. СК — П.З.Ј. у савезу са С.П.С.-ом и ограничава под разном-разним именима, прозивају издајнике и непријатеље народа и прете, воде рат против фашизма и целог света (наравно они пресућују ко је фашиста), славе своје „празнике“ и остају једино компетентни у свим областима живота.

Данас на две недеље пред изборе Срби немају другог излаза: или ће употребити сва средства да се обори комунизам и тиме прокрчи пут у демократију и препород, или ће потонут у комунистички мрак са грађанским ратом као његовом последицом.

Са жаљењем констатујем, да „Погледи“ све брже и очигледније клизе у наручје г-на С. Милошевића, самим тим престајући да буду опозициони лист и весник демократских промена у Србији.

Будући да више не побуђују никакав ентузијазам при читању, као раније, сматрам да је излишно да се и даље претплаћујем на „Поглед“ — овакве како их данас уређујете. П. С.

Ово писмо сам послао препорученом поштом „Погледима“ истог дана на адресу г-на Самарцића, пошто до данас од њега нисам добио никакав одговор, могу само да претпоставим: да игнорише све цитиране чињенице у њему или је желео да пред читаоцима, сад у време предизборне кампање забашури и своје разорно деловање против српске опозиције.

В. Замуровић

ОНИ ЈОШ ЧЕКАЈУ ДИРЕКТИВУ

Крајем Октобра месеца ове године, француски пуковник ТРАНИЈЕ, који је био гост УДРУЖЕЊА ЗА ЧУВАЊЕ СПОМЕНИКА И НЕГОВАЊЕ ТРАДИЦИЈА ИЗ ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА 1912 — 1918 године, посетио је на свој захтев и РАВНУ ГОРУ.

Циљ његове посете био је одавање поште генералу Драгољубу Михајловићу, ратном Команданту ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ВОЈСКЕ У ОТАЏБИНИ и полагање венца на његов споменик. У његовој пратњи био је само један француски официр и ћерка јединог генерала Југословенске војске погинулог у Шестоаприлском рату 1941. године, на чија је питања пуковник ТРАНИЈЕ одговарао. Т. В. репортажу је објавила једино Независна ТВ Студио Б и нико више.

Том приликом је пуковник Траније, као блиски сарадник генерала Де Гола у Француском покрету отпора, одао признање организатору првог покрета отпора у окупираној Европи у своје име и у име генерала Де Гола Шефа покрета отпора Француске.

Колико пажња пуковника Танијеа заслужује сво поштовање, утолико је било веће разочарење да нико у име поменутог Удружења није одао пошту генералу Драгољубу Михајловићу, нити положио венац на споменик. Нисам видео ни господина Ђоку Стојичића, ни Секретара Удружења а ни госпођу Миру Алечковић, који у свим осталим приликама прате у стопу пуковника Транијеа од Париза до Зејтинлика и натраг.

За њих очигледно генерал Драгољуб Михајловић не претставља оно што претставља за цео свет, па уколико не знају потсетићу их да је и генерал Драгољуб Михајловић учесник свих ратова од 1912 — 1918 године, па је макар из тог разлога заслужио признање од поменутог Удружења.

Међутим, за њих још увек важи квалификација изречена од стране послератне комунистичке власти и ње се још држе док им званична власт не буде рекла: „ДА ОД ДАНАС ПОНОВО ИМА БОГА“.

Уколико су заведени, добро би било да прочитају књигу ДЕЈВИДА МАРТИНА члана ХУБЕРОВОГ ИНСТИТУТА: „СЛУЧАЈ БЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАЈЛОВИЋА“ — родољуб или издајник, па уколико им ни тада не буде јасно, нека чекају и даље директиву. Књига је издата и код нас у издању Предузећа „ЧИЧА“ и није скупа.

Сваки даљи коментар је сувишан.

МИОДРАГ ПЕШИЋ — Београд

ДИПЛОМАТИЈА ВЛАДИСЛАВА ЈОВАНОВИЋА

Непознато о министру иностраних послова Републике Србије, господину /другу/ Владиславу Јовановићу

Као министар саветник амбасаде бивше СФРЈ у Лондону каријеру дипломате стицао је и радећи "специјалне" послове за Брозове, Тита и Јованку. Тако господин Јовановић на функцији министра саветника разним актима амбасаде извештава Брозов Кабинет:

"Лондон, 14. јанура 1976. године, Поверљиво бр. 1/76 Кабинету председника Републике, другу Ружићу

Поштовани друже Ружићу,

У вези наших телефонских разговара који се тичу набавке одређених врста папира, обавештавамо Вас да смо у досадашњим истраживањима дошли до следећег:

а/ Што се тиче белог папира за највишу репрезентативну потребу, установили смо да је тешко, скоро немогуће, наћи у Великој Британији потпуно исти папир. Добили смо два узорка најприближнијег папира, један светлије и други нешто тамније боје које вам у прилогу шаљемо, ради евентуалног одлучивања за један од њих. Напомињемо да бисмо табак таквих папира могли добити за недељу дана.

Подсећамо да би фирма ставила под пресу папир за који бисте се евентуално одлучили, како би се постигао исти спољни физички изглед /рапавост/.

б/ Што се тиче три комплекта женског папира за највишу репрезентативну употребу, шаљемо вам у прилог више узорка, различитих боја, али највишег квалитета који се овде може наћи, с молбом да направите одговарајући избор и да нас о томе обавестите. Пожељно би било да нам узорке папира за који се одлучите поштом вратите и да назначите тачну количину коју желите да поручите.

Напомињемо да ћемо кроз два—три дана, заједно са новим узорцима белог папира, добити и још неке узорке папира за женску кореспонденцију, које наводно употребљава и Британска краљица."

**С другарским поздравом,
Владислав Јовановић с. р.
Министар саветник**

Други акт амбасаде из Лондона:

"Лондон, 15. јуна 1979. Кабинету Председника Републике, Београд, под бројем 300. Предмет: Поруџбине.

У вези ваших поруџбина из Лондона, желимо да вас обавестимо у следећем:

1. По супрузи нашег радника З. Недељковића, шаљемо вам три пара доњег веша. Остатак од 9 пари послаћемо вам накнадно, када будемо имали одговарајућу везу, с обзи-

ром да нам је компанија испоручила мајце са кратким рукавима уместо без рукава.

2. Потребно је да обезбедите преко ЈА-Т—а /пилота и њиховог представништва овде/ да пошљке шаљемо на досадашњи начин. Ви сте упознати да пилоти авиона одбијају да примају пошљке за вас, па нас ради тога доводе у ситуацију да пакете враћамо са аеродрома.

3. Већ дуже времена нисмо добили одговарајуће дознаке за покриће куповина за ваше потребе. Обзиром да Амбасада нема средстава за оваква ангажовања, те молимо да пре сваке поруџбине на време дозначите потребна средства.

4. За ове набавке исплатили смо ФУНТИ 233,40, па молимо да нам на уобичајени начин дозначите и овај износ, а у прилогу достављамо копију рачуна.

5. Настојаћемо да овом приликом пошаљемо и тражене узорке штофова, као и делове за кола, тј. уколико их добијемо пре поласка авиона.

Другарски вас поздрављамо."

**Саветник,
В. Јовановић с. р.**

Ова, цитирана писма показују како су дипломате за време Броза стицале каријеру. Те нека никога не чуди што је Владислав Јовановић, Слобин Љубимац, и што је носилац листе СПС /комуниста Србије/ у изборној јединици бр. 1 Београд.

**Миле Б. Вујановић
Београд**

БАЊСКА ЛЕЧИЛИШТА И ПЕНЗИОНИ ФОНД

Продаја два репрезентативна објекта Завода за превенцију и лечење кардиоваскуларних и реуматичних обољења у Нишкој бањи потстичу на размишљање. Не само због тога што су купци два висока Нишка руководиоца: директор тога Завода и доскорашњи Окружни јавни тужилац, мада ни та околност није за занемаривање. Јер, јавност није упозната како је до те трговине дошло и под каквим су условима ти објекти продати. Ако су добили праву тржишну цену она је морала бити врло висока, па се истовремено поставља и питање одакле купцима тај силни новац. Положаји у служби нису им могли обезбедити толико пара.

Међутим, то је само једна страна ове трговине, која у овој прилици није тема овога написана.

Реч је о бањско климатским леčiliштима уопште и њиховом материјалном положају у насталој ситуацији, а упоредо с њим о стању

Пензионо инвалидског фонда. Јер, та два питања су у непосредној међусобној вези.

Та леčiliшта, супермодерно грађена и опремљена, више у славу неких моћника него због потребе болесника, преживљавају данас тешке дане. Већина тих модерних објеката подигнута са средствима Пензионо-инвалидског фонда, некад најбогатијег фонда Србије.

Пракса је, међутим, показала да су те установе најмање користили пензионери, чијим су парам подигнуте, а задњих година за њих су практично постале неприступачне.

У насталој ситуацији кад је Фонд инвалидско пензионог осигурања безмало празан и средства за исплату пензија и инвалиднина једва обезбеђују, намеће се прека потреба враћања у фонд средстава уложених у изградњу тих објеката. А кад су леčiliшта већ почела са распродајом неких својих зграда треба хитно извршити разгачивање и утврдити који су објекти у власништву леčiliшта, а који су имовина Пензионо-инвалидског фонда. После тога Фонд треба да огласи продају својих објеката, за које Фонд може да добије велика финансијска средства. Орочењем тих средстава гарантовало би несметану даљу исплату пензија и инвалиднина. Тако би Фонд дефинитивно решио свој нерешени проблем.

Прилике у којима се пензионери и инвалиди налазе и услови под којима живе налажу да Фонд одмах затражи од органа власти односно од будуће Републичке скупштине да под хитно размотре овај крупни друштвени проблем и законски га регулишу.

**Владислав Бошковић
Ниш**

СЕЛО РАТКОВО А У ЊЕМУ ДРУГ ПЕРОШЕВИЋ

У војвођанско село Ратково, како изгледа, нису сасвим случајно, и онако узгред, као да им је на путу, свратили Југослав Костић и Недељко Шиповац. Пре њих су овде са успехом држали своју промоцију Младен Марков, Илија Радуловић и професор Живковић. Томе, очито, имамо и да захвалимо за ову изненадну посету и важност која је њома придата овом месту.

Ако се неко запита којој општини у Војводини припада ово место? — нека се присети оног митинга што су га СПС-овци одржали својевремено на ушћу. Извештавајући о оном позиву министра Матковића да сви скупа крену на Теразије и обрачунају се коначно са студентима — телевизија није пропустила да јави и о митингу — а да против кога но до студената и издајничке опозиције — који је истога дана одржан и у Општини Озаци. Председнику Општине Бошку Перошевићу је вероватно ласкало што је извештач од говорника поменуо једино његово име.

Да ли само због тог митинга, или можда и због неких других заслуга и склоности, тек тај Перошевић је доспео у сам врх СПС-а тј. по-

стао је један од њених потпредседника. Против тога, разумљиво, нико демократски расположен и одређен не може имати ништа против. Човек, међутим, стоји на листи своје партије као посланички кандидат, а то је већ проблем целе ове средине, а не само чланова његове партије и симпатизера.

Нико у свом селу није постао светац — каже народна пословица. И кад се човек око тог ореола труди и чини изузетан морални и духовни напор да би га стекао и ставио себи на главу, многи ће, сујетни и склони зависти, покушати да му све то обезвреде, оспоре, и багателишу. Ономе пак, који је доказано своју средину користио, злоупотребљавао и манипулисао не зарад својих светачких порива и скрушености, него зарад профаних вредности и потреба какве су политичка каријера и материјалне добити — људи ће справом постављати неугодна питања и тражити одговорност за то, па макар на челу свите са којом је Перошевић дошао у Ратково стајале и такве државне и партијске „величине“ какав је Југослав Костић и Недељко Шиповац.

„Ми ћемо“, каже Перошевић објашњавајући програм своје партије, „увести владавину закона“. Ништа за то што је он колико јуче сам кршио закон и доносио одлуке самовољно. Може се за то навести више примера. Ми ћемо, међутим, ради илустрације изнети само један.

Ратковчани су четири године издвајали, одричући се и лишавајући себе и своју породицу много чега, у самодопринос за изградњу гасовода. Желели су да се једном гаражи и дима ослободе и огреју. Али оћеш — мало морген! — како оно рече Тупурковском председник Милошевић. Дође овај његов трабант Перошевић, покупи све те паре и однесе да њима решава свој акутни проблем исплате дохотка по пропалим оцањим фирмама. Тако су овом дрскошћу председника, мимо закона и њихове воље, ратковчани остали краји за позамашну суму новца. И не само они. Перошевић је том приликом опељешо све Месне заједнице Оцање општине.

Свака власт квари човека — опет да се послужимо пословицом. Нагло богаћење и стицање „боде очи“ и кад човек није на власти и месту са кога може да манипулише и стиче. Зато нема разлога да се СПС-овци онако узбуђују и дижу „фрку“ на грађанина који је питао Перошевића за „вештину“ којом је само за дванаест година рада стекао кућу у Раткову и по стан у Оцањима и Новом Саду. За станове помену неке кредите, а кућу сам, вели, градио „добровољним радом“. И ти си Чуп — то је име човека који му је поставио питање — „носио цабе блокове“ — само пропусти да каже да је Чуп радник у „Наплетку“ где је он, док је градио кућу, био директор. Он је својој деци обезбедио станове иако још ни у школу не иду, а други су отишли и у пензију не стекавши ни кров над главом. Оне силне кредите, прича се да има и бесповратне, које он помиње као оправдање, узимао је из фонда у који су сви улагали, али су многи, због тога што нису били као он у структури власти, извукли из њега можда само за неку учерицу, а многи ни толико. Засвирај и за појас задени — знате већ ту пословицу.

Свиту, којој су на челу били Југослав Костић и Недељко Шиповац, увеличао је својим

присуством, поред шефова Месних заједница и овдашњи посланик СПС-а Ратко Ристић. То је онај посланик што је са скупштинске говорнице тражио казнене мере за оне ко је одбио да се одазове позиву за рат који није ником објављен и у којем Србија, како рекоше званичници, уопште не учествује. На питање, зашто је тражио те мере, а кад је његов син добио тај позив, послао га у Русију и тако избегао казну коју је он за друге предлагао? — рекао је да његов син није добијао позив.

А зашто није? — питамо.

Вероватно знајући да његов син неће добити позив, могао је и тражити онако драстичне мере за туђу децу — коментарисао је неко из задњих редова.

Радомир Аксентијевић
РАТКОВО

УСКРАТИЛИ СУ НАМ БИРАЧКО ПРАВО

Врло поштовани г. уреднице,

Обраћајем Вам се с молбом да објавите упућени протест председнику Општинске изборне комисије у Пећинцима госпођи Марији Николић, због тога што је мојој мајци и мени одузето бирачко право. Текст упућеног писма гласи:

Дубоко увређен и огорчен поступком одговорних лица у изборној јединици 6-Деч II у Месној канцеларији, овим путем Вам се обраћајем и најенергичније улажем свој НАЈОШТРИЈИ ПРОТЕСТ због грубог, недоличног, некултурног и противзаконитог поступка којим смо ја и моја мајка (и један мени непознат грађанин — који је доживео исту судбину) ОНЕМОГУЋЕНИ да гласамо. Цео догађај се одвијао на овај начин:

У недељу 20.12.1992. г. у 16,20 часова ја и мајка смо ушли у ходник Месне канцеларије ради гласања где се налазио М. Тодорчевић шеф Месне канцеларије, пар грађана и СИНИША НЕДЕЉКОВИЋ окорили комунистички ФАНАТИК (који је мене клеветао прошле године и лажи износио у листу „Сремске новине“ (а било је и пар странака и кад смо ушли у ходник С. Недељковић се брзо окренуо и ушао у просторију а одатле је изашао један службеник чије је презиме БАНДА који је оштро и грубо рекао да изађемо напоље и сачекамо 5 минута без икаквог детаљнијег објашњења. Ми смо изашли осећајући се веома понижено схвативши да нисмо пожељни овде. Онај грађанин је револтирано изјавио: „ЕТО, НЕ ДАЈУ ДАМ ДА ГЛАСАМО“ (ово су директне његове речи), и демонстративно напустио место догађаја одвезавши се колима а ја и мајка смо дубоко разочарани отишли кући. У 19,45 часова дошао је мојој кући службеник БАНДА и питао хоћу ли гласати и добио је одговор „НЕЋУ“. Још сам му рекао да сам грубо онемогућен да извршим своју дужност те да ћу о овом случају обавестити јавност у земљи и иностранству. Он се почео правдати да су тада била присутна на бира-

лишту два милиционера у цивилу те да је тако морао да поступи. Ја оправдано сумњам у истинитост тих његових речи јер добро знам са каквом БЕЗБОЖНИЧКО-ТЕРОРИСТИЧКОМ БАНДОМ водим борбу пуних 12 година, који су ме блокирали и заробили тако да уопште немам праве слободе. За све ово имам доста писмених доказа. Све ћу то објавити прво у иностранству па онда у све опозиционе листове и државну штампу да сви буду упознати са ТЕРОРОМ који се против мене спроводи само зато што ја атеизам НЕ ПРИХВАТАМ, што сам као и сви прави и поштени свештеници АНТИКОМУНИСТА тј. ту ИДЕЈУ не могу никада да прихватим а све људе поштујем и желим са њима да сарађујем али да се коректно понашају, поштено и човечански.

Овим нељудским поступцима одговорних лица у Дечу дали су нам повода да оправдано сумњамо да се у овој изборној јединици није поштено радило; после таквих грубих испада не можемо им веровати те се доводи у сумњу регуларност ових превремених избора тим више јер су исти изведени у режији владајуће партије. Да би избори били регуларни било је неопходно да се обезбеди ПОТПУНА СЛОБОДА свакога грађанина ове ЈУГОСЛАВИЈЕ (која је међународно-правно непризната); то је још један разлог више што су ови (као и сви претходни избори од 1945. г. НИШТАВНИ и непризнати).

Поштована Госпођо НИКОЛИЋ, Ви као правник добро знате све ово што сам претходно цитирао, ТО ЈЕ ИСТИНА која се не може порећи. У мом случају у вези гласања грубо нам је укинута слобода и неоспорно право гласања. Овим терористичким поступком и грубом диверзијом против мене, моје мајке и онога грађанина УЛАЖЕМ СВОЈ НАЈЕНЕРГИЧНИЈИ ПРОТЕСТ И СА ПУНИМ ПРАВОМ ЗАХТЕВАМ ДА СЕ ОВАЈ СЛУЧАЈ хитно размотри и спроведе истрага и КРИВИЦИ НАЈСТРОЖЕ КАЗНЕ. ПРАВДА И ИСТИНА мора победити.

На крају ћу цитирати мисао једнога ученога филозофа која гласи: „Да паметни не греше тешко би се са будалама изашло на крај“; а ово због тога што ми та изрека даје довољно ОПТИМИЗМА и НАДЕ да ће се цео овај спор повољно окончати на наше обострано задовољство.

Са одличним поштовањем и пријатељским поздравом,

Борђе Т. Зељајић
парох дечки

ЕКСКЛУЗИВНО!

У ПРОДАЈИ

**СПЕЦИЈАЛНО
ИЗДАЊЕ
„СРПСКЕ РЕЧИ“**

**НА СВИМ
КИОСЦИМА, ПО
ЦЕНИ ОД 2.000
ДИНАРА**

**ВУК
ДРАШКОВИЋ**

СВЕ МОЈЕ ИЗДАЈЕ

ИЗДАЊЕ ОБУХВАТА ВЕЋИНУ ВАЖНИЈИХ ИСТУПАЊА ПРЕДСЕДНИКА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ У ПЕРИОДУ 1989—1992, ПОЧЕВ ОД ИНТЕРВЈУА „СТАРТУ“, ПРЕКО ЧУВЕНИХ ГОВОРА НА СВЕТСКОМ САБОРУ СПО, ПРЕДИЗБОРНИХ ГОВОРА У НОВОМ ПАЗАРУ И НИШУ, ГОВОРА НА ДЕВЕТОМАРТОВСКИМ И СТУДЕНТСКИМ ДЕМОНСТРАЦИЈАМА, ИНТЕРВЈУА „СРПСКОЈ РЕЧИ“, ОТВОРЕНИХ ПИСАМА СЛОБОДАНУ МИЛОШЕВИЋУ, ДОБРИЦИ ЋОСИЋУ И ГЕНЕРАЛУ ТОМИСЛАВУ СИМОВИЋУ, ДО ГОВОРА НА СВЕТОСАВСКОМ ПЛАТОУ И НА ВИДОВДАНСКОМ САБОРУ.

**ПОРУЏБИНЕ
МОЖЕТЕ ИЗВРШИТИ И ПОУЗЕЋЕМ
НА АДРЕСУ „СРПСКЕ РЕЧИ“,**

БРАНКОВА 13-15, 11000 БЕОГРАД, ИЛИ НА ТЕЛ. 628-242 И 620-891.

ЧЛАНОВИ И СИМПАТИЗЕРИ СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ!

Позивамо вас да својом чланарином или добровољним прилогом помогнете рад и опстанак Српског покрета обнове. У припреми су значајне страначке активности, које захтевају већа улагања, па је потребно да помогнемо сви према својим могућностима.

Чланарину и добровољне прилоге можете уплатити на жиро рачун 60812-678-91956, СДК ЧУКАРИЦА.

ХВАЛА ВАМ!

ЦЕНОВНИК ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

А. ОГЛАС У КОЛОРУ

- Задња страна корица, формат 1/1 500.000
- Друга и трећа страна корица, формат 1/1 250.000
- Вињета на насловној — по договору 125.000

Б. ОГЛАС ЦРНО-БЕЛИ

- Унутрашња страна, форма 1/1 250.000
- Унутрашња страна, формат 2/3 170.000
- Унутрашња страна, формат 1/2 125.000
- Унутрашња страна, формат 1/3 80.000
- Унутрашња страна, формат 1/4 65.000
- Унутрашња страна, формат 1/8 40.000

Ц. ПОПУСТИ

- 2-5 оглашавања 10%
- 6-10 оглашавања 20%
- 11 и више оглашавања 30%

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске речи“ обавештава читаоце комплетом бројева.

Комплети или појединачни бројеви могу се наручити уплатом на жиро рачун број 60801-603-27562 СДК Београд или девизни 60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка Београд

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од бр 1. до бр. 60
Напишите који број наручујете.

(име и презиме)

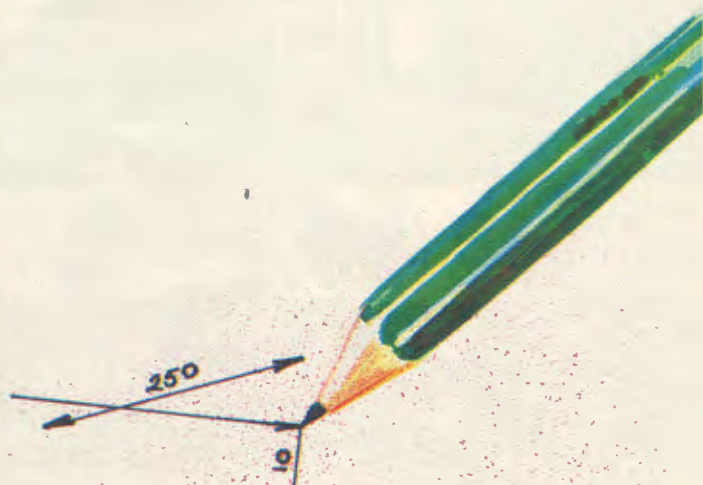
(улица и број)

(место и поштански број)

ГЛАСАЊЕ ЈЕ ИЗБОР од избора зависи како ћемо живети

МИНА КОЈА РУШИ

МИНА КОЈА ГРАДИ

Мењамо систем који руши вредности.
Будућност је на страни градитеља,
способних да изграде нову, вредну Србију...
На нашој страни.

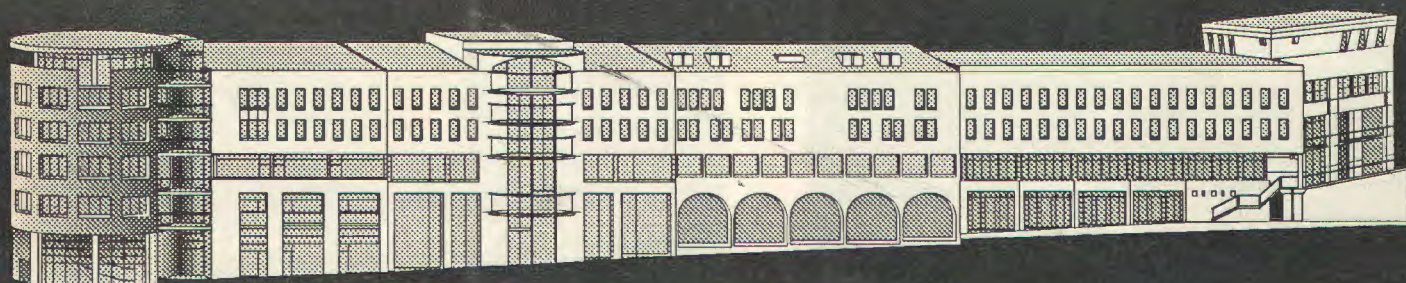
ДЕПОС

покрет на боље

OKK "RADIVOJ KORAĆ"
ZDRAVKA ČELARA 12

LOKAL ILI STAN

OMLADINSKI STADION

011

341-532
766-171

InvestExport